Самостійна Україна

INDEPENDENT UKRAINE

МИКОЛА ПЛАВЮК
Голова
Проводу Українських Націоналістів

РІК XL | ЛИПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ 1988 | Ч. 3/428

“САМОСТІЙНА УКРАЇНА”

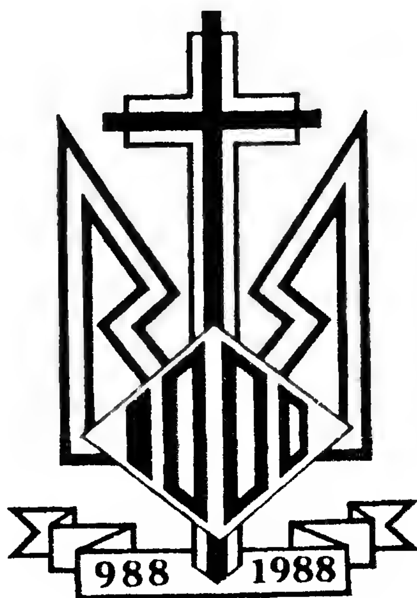
Орган Організації Державного Відродження України (ОДВУ)

Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій (ІСНО)

Статті підписані автором не обов'язково збігаються з поглядами Редакційної Колеґії, а тому за їх зміст Редакція “Самостійної України” не відповідає.

Редакція застерігає собі право скорочувати й виправляти матеріяли.

Передрук дозволено за поданням джерела.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

Independent Ukraine
297 College St.
Toronto, Ontario M5T 1S2
CANADA

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:

Independent Ukraine
2315 West Chicago Ave.
Chicago, Ill. 60622
USA

Річна передплата виносить: 15.00 ам. дол. у всіх країнах

Набрано і надруковано у Видавництві “Новий Шлях”, Торонто

“INDEPENDENT UKRAINE”

Publisched by American-Ukrainian Publishing & Printing Co. Inc.
2315 West Chicago Avenue, Chicago, Illinois 60622
Printed Quarterly. Editor: P. Dorozynsky
Second-class postage paid at Chicago Ill.
ISSN 0036-3847
POSTMASTER: Send address changes to:
“INDEPENDENT UKRAINE”
2315 West Chicago Avenue Chicago, Illinois 60622

РІК XL ЛИПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ 1988 Ч. 3/428

ЗМІСТ

Марш Українських Націоналістів

Зродились ми великої години,
З пожеж війни і з полум'я вогнів;
Плекав нас біль по втраті України,
Кормив нас гнет і гнів на ворогів.

І ось ідем у бою життьовому
Міцні, тверді, незламні, мов граніт,
Бо плач не дав свободи ще нікому,
А хто борець, той здобуває світ.

Не хочемо ні слави, ні заплати.
Заплатою нам радість боротьби:
Солодше нам у бою умирати,
Ніж в путах жити, мов німі раби.

Доволі нам руїни і незгоди:
Не сміє брат на брата йти у бій.
Під синьо-жовтим прапором свободи
З'єднаєм весь великий нарід свій.

Велику правду, для усіх єдину,
Наш гордий клич народові несе:
Батьківщині будь вірний до загину,
Нам Україна вище понад все!

Веде нас в бій бійців упавших слава.
Для нас закон найвищий та наказ:
Соборна Українськая Держава —
Міцна й одна від Сяну по Кавказ.

РЕДАКЦІЙНА

XI ВЗУН

(Зміст підсумків)

У 50-ті роковини трагічної смерти основоположника ОУН та 1-го голови Проводу Українських Націоналістів сл. пам. полк. Євгена Коновальця відбувся в місяці травні 1988 р. в одному із осередків Західньої Европи XI з черги Великий Збір Українських Націоналістів.

Як найвищий форум Організації Українських Націоналістів XI ВЗУН заслухав звітів голови Проводу Українських Націоналістів Миколи Плавюка, заступників голови ПУН та членів інших Керівних Органів ОУН.

Рівночасно учасники Великого Збору заслухали доповіді, що заторкують різні ділянки нашого життя — внутрішнього і зовнішнього, — а зокрема доповіді, що мають пряме відношення до сучасної ситуації в Україні.

Як після виголошвних звітів так і після заслуханих доповідей відбулася основна і ділова дискусія.

Окремими присвятами XI ВЗУН відмітив 1000-ліття Християнства в Україні, 70-ліття Української Державности та 50-ліття смерти полк. Євгена Коновальця.

Проходив XI ВЗУН в часі замітних сучасних змін внутрі СССР, а в пршу чергу тих, що назрівають серед поневолених Москвою народів, а в тому числі й українського.

XI Великий Збір Українських Націоналістів вибрав новий Провід Українських Націоналістів на чолі з головою Миколою Плавюком, який вже в третє підряд перебрав керму Організації Українських Націоналістів.

Замітним є те, що у склад нового ПУН ввійшли представники середущого та молодшого поколінь.

Доцьогочаснв реальне відчуття дійсности і назріваючих змін в різних етапах боротьби і дії ОУН, залишились такими також на XI Великому Зборі Українських Націоналістів.

Розвиток подій у світі, а зокрема процесів, що якраз у цей час проходять на Україні, мали великий вплив на перебіг XI ВЗУН, у висліді чого залишили сильні і важливі сліди у всіх винвсених постановах і рішеннях Великого Збору.

Голос представника з України до Великого Збору є саме послідовним виявом постійного і духового зв'язку ОУН з Батьківщиною. Його голос-становище, як також інші доповіді, повинні знайти нашу належну увагу і глибоку застанову.

Сьогоднішнє число "Самостійної України", з поміщеними основними та важнішими матеріялами XI Великого Збору Українських Націоналістів, передаємо для ближчого ознайомлення в руки членства Українського Націоналістичного Руху, а заразом ширших кіл української громади.

(П.Д.)

КОМУНІКАТ
ПРЕЗИДІЇ XI ВЕЛИКОГО ЗБОРУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

23 травня 1988 року в Роттердамі відбулися з участю ОУН, ОУНр і ОУНз святочні вшанування пам'яті Основоположника ОУН і Українського Націоналістичного Руху сл. п. полк. Євгена Коновальця. Взяли в них численну участь делеґати формацій Українського Націоналістичного Руху з майже всіх країн західньої Европи, північної і південної Америки та Австралії.

Після закінчення цих святкувань відбувся XI Великий Збір Українських Націоналістів, що згідно з Устроєм ОУН відбувається що 4 роки.

В програму праці XI ВЗУН включено аналізу ситуації в світі, в Україні та серед української спільноти поза межами України.

Учасники XI ВЗУН проаналізували звіт із багатогранної діяльности Проводу Українських Націоналістів за останній період і ствердили, що, не зважаючи на складні обставини, дія націоналістичного активу в Україні посилилася.

Учасники XI ВЗУН схвалили посилені вияви спілкування між ОУН і іншими українськими самостійницькими політичними угрупуваннями, зокрема ОУНз, УРДП і на форумі КУППО. Вони створили плятформу, на основі якої мала б бути якщо не завершена, то хоч поширена, консолідація українського політичного життя на базі Української Національної Ради та зреорганізована дія ДЦ УНР.

Учасники XI ВЗУН відзначили успіхи на зовнішньо-політичному відтинку, зокрема в затісненні співпраці із нашими сусідніми народами в спільній боротьбі проти московського комуністичного імперіялізму.

XI ВЗУН схвалив апель Голови ПУН Миколи Плав'юка на роттердамських святкуваннях, щоб всі українські націоналісти

приступили об'єднано до підготови і проведення II Конгресу Українських Націоналістів для розглянення ситуації в світі і в Україні та намічення шляхів для посилення допомоги українському народові в його боротьбі.

На пленарних сесіях XI ВЗУН були виголошені й обговорені доповіді: "В боротьбі за українську духовість в Україні і в діяспорі" та "З глибокою вірою в перемогу українського народу намічуймо шляхи дії ОУН і УНРуху".

Доповідачі і дискутанти ствердили, що "гласність" і "перебудова" довели до чергової "відлиги" в СССР і пом'якшень тиску окупаційного режиму в Україні, але не розв'язали основних проблем життя і державно-національних аспірацій українського народу.

Щобільше, в додатку до вже довготривалої боротьби проти т. зв. "буржуазного націоналізму", що її веде КП СССР, боротьби за створення окремого "совєтського народу" та боротьби за "двомовність", що на ділі є намаганням русифікації неросіян, в СССР, у висліді "гласности", відродилися й посилилися вияви російських шовіністичних націоналістичних кіл, які доходять до майже расистської політики традійційного великодержавного московського імперіялізму. Як не дивно, але на ці прояви комуністичний московський центр не лише не реаґує, не поборює їх, а навпаки. подекуди й посилює його.

Тому учасники XI ВЗУН ствердили. що всі зусилля наших братів і сестер в Україні поліпшити стан мови. культури, науки. боротьби на відтинку екологічному, боротьби за релігію і відновлення УАПЦ і УКЦ та інших віровизнань — не дадуть повних успіхів, доки Україна не вийде із складу СССР і не осягне повної державної суверенности, з владою вибраною народом, яка працюватиме для українського народу, а не для московського центру.

XI ВЗУН широко обговорив завдання, можливості і різнорідні труднощі та недомагання в житті української спільноти поза межами України. Зокрема наголошено вагу і значення Українських Церков в житті спільноти, які разом з організованою громадою в крайових і світових надбудовах спільно відзначують ювілей 1000-ліття християнства в Україні.

XI ВЗУН розглянув ситуацію в світі та ствердив, що тривкий мир може бути забезпечений тільки при умові, що намагання українського і багатьох інших поневолених народів здобути державну суверенність і незалежність від московського центру знайдуть зрозуміння в цілому світі.

"Ми не очікуємо, щоб західній світ визволив український нарід. Ні! ми це зробимо в спільному фронті з іншими

поневоленими народами в боротьбі з Москвою! Але не перешкоджайте нам в тих зусиллях! Не скріплюйте своєю короткозорою політикою московського центру, який поневолює Україну і інші народи сходу Европи" — сказав Голова ПУН Микола Плав'юк.

XI ВЗУН ствердив тісну співпрацю різних формацій Українського Націоналістичного Руху (організації Українських Націоналістів, Ідеологічно Споріднених Націоналістичних Організацій), точно окреслив ролю і завдання на черговий етап і вибрав керівні органи ОУН під проводом Миколи Плав'юка, вже втретє вибраного Головою Проводу Українських Націоналістів.

Президія XI Великого Збору Українських Націоналістів

26 травня 1988

СЛОВО ГОЛОВИ ПРОВОДУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ НА ВІДКРИТТІ XI ВЕЛИКОГО ЗБОРУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Дорогі Подруги і Друзі!

Судилось нам розпочати працю XI Великого Збору Українських Націоналістів точно пів століття від дня смерти Основоположника УВО — ОУН і першого Голови ПУН полк. Євгена Коновальця.

У відгомін на грізну вість про його смерть наші попередники зобов'язались посиленими зусиллями, працею і жертвою доказати невмиручість ідеї служби українському народові і готовість та вміння продовжувати діло незабутнього Полковника.

Смолоскип віри в українську правду через полк. Андрія Мельника, Олега Штуля-Ждановича і Дениса Квітки-Квітковського передано в руки нашого покоління. Тому з почуттям великої відповідальности мені і моїм співробітникам у Проводі Українських Націоналістів доведеться зложити на Ваші руки, згідно з устроєм ОУН найвищої установи, звіт з нашої дії і наші рекомендації відносно дальшої дії ОУН і Українського Націоналістичного Руху.

XI Великий Збір Українських Націоналістів, на який прибули делеґати з віддаленої Австралії, країн південної і північної Америки, країн Західньої Европи, відбувається за таких обставин на Батьківщині, які не дозволять нашим друзям взяти участь разом з нами в нарадах сьогодні. Але вони — не зважаючи на все інше — великі оптимісти. І у відповідь на моє запрошення я отримав запевнення, що вони не сумніваються в тому, що черговий наш Збір відбудеться при їхній активній участі, а може

навіть у свобідній Україні. Дай Боже, щоб їхні сподівання не були лише задушевним бажанням і щоб нам судилось разом з ними відбувати XII ВЗУН.

Звідкіля взявся цей великий оптимізм наших друзів, якого ми тут не можемо зрозуміти, а тим більше підтримати аналізою переконливих фактів про ситуацію в Україні, СССР і цілому світі.

Роздумуючи над тим, я дійшов до висновку, що тільки ті, які пережили лихоліття КҐБівського терору, роки заслань, витримали терпіння психушок — не можуть інакше пояснити собі подій, які проходять в СССР на їхніх і наших очах, як лише ознаку повного розкладу системи і неминучого її кінця.

Та й справді, що можуть думати про стан в СССР ті, які були заслані на роки терпінь за поміщення в захалявній літературі інформацій чи коментарів, які були більш здержливі, ніж писання в багатьох сучасних виданнях. Хто мріяв про те, що після половини століття вийдуть на яву страхіття голоду України; кому снилось, що "Літературна Україна" передрукує, дарма з яким коментарем, гасло Миколи Хвилового "Геть від Москви!" Чи після провалу хрущовської спроби розправитись із Сталіном хтось очікував того, що нарешті мешканці СССР довідаються правду про того найбільшого злочинця XX століття. Хто з них очікував, що московський ґауляйтер України В. Щербицький буде змушений, принайменше публічно, вживати українську мову після того, як він роками насильно вводив російську мову в дію партійних і державних органів УРСР. Як, врешті, мають пояснити собі мешканці СССР, а в тому і наші друзі, маніфестації татар на Червоній площі, заворушення в Казахстані, Прибалтиці, Азербайджані, Вірменії? Очевидно, що для них всі ці події символізують близький кінець СССР, провал комуністичної партії, і роблять вони з того логічний висновок — привернення державної суверенности України.

Хоч як привабливою може бути ця картина, — попробуймо проаналізувати її у світлі тих фактів міжнародного життя і подій в СССР, які нам відомі, а не лише у світлі задушевих мрій наших і друзів наших.

Ми є свідками нового укладу сил в світі, зумовленого прерізними обставинами, які не збираюся повністю аналізувати. Зупинюсь, одначе, на тих, які мають пряме відношення до ситуації в Україні.

Основним елементом укладу тих сил є усвідомлення обох сторін, себто Західнього світу і СССР, що шляхом мілітарного зудару кремлівським лідерам не вдасться довести до світової революції пролетаріяту і перемоги комунізму в світі. Через це Західні країни вважають себе менш загроженими.

Рівночасно з тим західні країни переконались —ані військова інтервенція по закінченні І Світової війни, ані атака Гітлера на СССР в час ІІ Світової війни не перемогли комуністичного режиму в Москві, і тому не шляхом мілітарної інтервенції, але іншими шляхами Західній світ вирішив перемогти комунізм в СССР і його сателітних країнах.

Знову ж можна б дискутувати, чи західні пляни боротьби з комунізмом, чи його банкрутство як самої концепції, яка нв "збудувала раю на землі", не збудувала справедливого "безклясового суспільства", не розв'язала національних проблем в СССР і сателітних країнах і, врешті, "не перегнала Америки" і не піднесла життєвого стандарту населення до рівня пересічних, а не лише найбагатших країн Заходу, — довело до того, що не лише поневолені народи СССР, не лише країни Західнього бльоку,але самі лідери СССР відкрито заговорили про кризу комунізму і приступили до експерименту "революції з верхів", що через "перестройку", "гласність" і введення "соціялістичної демократичности" хоче рятувати комунізм і совєтську імперію!

Не знаю, чи пропоненти того експерименту вірять в його успіх, але ані партійні кадри, ані державний бюрократичний апарат і переважаюча більшість населення не вірить в це. Не вірять в це і політичні круги на Заході. У світлі тих явищ, може, оптимізм, про який я згадував попередньо, не є без основ. На мою думку, наша ставка не може спиратись на такому підході до того експерименту. Поперше, якщо б справді цв їм вдалося, то ми і наш нарід той стан привітаємо і. надіюсь, зуміємо його використати для наших визвольних постулятів.

Подруге, на мою гадку, провалу комунізму не можна ідентифікувати з розкладом і провалом совєтської імперії. Крім комуністичної партії, в СССР і поза ним є багато чинників, які, не дивлячись на те, що прямують до перемоги над комунізмом, готові рятувати СССР як імперію, домігшись в ній реформ до тієї міри, що можна б її вважати кращим партнером для спілкування, ніж з теперішнім комуністичним режимом в Кремлі.

І знов на пояснення такого підходу Західних країн можна б наводити багато арґументів, без огляду на те, чи вони правильні чи ні. Важливе для нас те, що така настанова Західніх країн є реальною політичною дійсністю, якої ми не можемо легковажити. Ми бачили, як Захід "поміг" повстанцям в Будапешті, як саме він реаґував на інтервенцію совєтських танкових з'єднань в Празі Дубчека, як швидко Захід пішов на спілкування з Ярузельським, а вже на наших очах розгортається трагедія повстанців в Нікараґуа.

Хрестоносний похід, проголошений деким із Західних політиків, за перемогу демократії над комунізмом в СССР, слід читати і розуміти як готовість тих чинників спілкувати з совєтською імперією, тільки щоб вона здемократизувалась. Тому що комунізм і демократія це взаємно виключаючі себе поняття, мусимо бути послідовними і ствердити, що в совєтській імперії неможлива дійсна демократизація, бо вона мусіла б довести до усунення від влади комуністичну партію, на яку спирається совєтська система. Отже провал комунізму може довести або до розкладу імперії на ряд національних суверенних держав, або до переміни СССР в російську імперію з іншим, не комуністичним, режимом!

Посередня розв'язка, яку пропаґує теперішнє кремлівське керівництво, є, на ділі, збереженням комуністичної диктатури в СССР.

Наша ставка все була і буде на першу розв'язку — побудову ряду національних держав на місці теперішнього СССР.

Є багато ознак, що бажання бути сувереном на власних землях має щораз більшу популярність серед неросійських народів, а то й серед невеликої частини росіян.

Але так в політиці Заходу, як і в Москві, переважають тенденції рятувати імперію, перемінивши її з совєтської на російську!

А тому, що ця альтернатива є найбільш небезпечною для нас, — мусимо не захоплюватись рожевими перспективами швидкої перемоги, але усвідомити собі, що розклад комунізму в СССР дасть нам змогу ЗМАГАТИСЬ за перемогу нашої концепції, проти якої є БАГАТО ВОРОГІВ В СССР І НЕБАГАТО ПРИЯТЕЛІВ СЕРЕД КРАЇН ЗАХОДУ.

Це не песимізм. Це оцінка дійсности такою, якою вона є, НЕ НА ТЕ, ЩОБ З НЕЮ ГОДИТИСЯ, АЛЕ НА ТЕ, ЩОБ ЇЇ ПРОТИДІЯТИ І ТИМ ЗБЛИЗИТИ НАС ДО ПЕРЕМОГИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Тому в нашій праці, продовж чергових декількох днів, нашим обов'язком буде проаналізувати ту ситуацію і намітити плян нашої і всеукраїнської дії на тому відтинку — бо завдання це однаково важливе так для українців в Україні, як і поза її межами.

Ми вже в останніх роках наголошували той стан і робили з нього належні висновки. Наша постава, хоч для декого дуже непопулярна, виявилась правильною. Намітім плян дії і спрямуймо нашу енерґію на його реалізацію, бо важливим не є те, що ми мали рацію; вирішним, натомість, мусить бути те, що в наступних роках той правильний плян МУСИМО РЕАЛІЗУВАТИ І

ДОБИТИСЬ ЙОГО УСПІХУ — БО ЦЕ БУДЕ ЄДИНИЙ ШЛЯХ УСПІШНОГО СЛУЖІННЯ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ.

Посвятім чергові дні нарад XI ВЗУН і чергові роки праці ОУН — УНРуху на забезпечення працеспосібного інструменту, який необхідний для реалізації того пляну.

Тоді, коли основний тягар реалізації того пляну впаде на плечі всього українського народу, то не сміємо забувати, що нарід іде і піддержує тих, які не лише мали ВІЗІЮ, але й УМІЛИ ЇЇ ПОПУЛЯРИЗУВАТИ.

Тому нашим обов'язком на XI ВЗУН є знайти шляхи для скріплення ОУН — УНР-уху, щоб ми могли стати успішними пропаґаторами тієї ВІЗІЇ ПЛЯНУ для перемоги концепції української визвольної політики у світлі тих подій, які грядуть у близькому майбутньому.

Ще раз вітаю всіх делеґатів і гостей XI Великого Збору Українських Націоналістів, закликаю Вас до дружньої інтенсивної праці і, згідно з устроєм ОУН, стверджую, що він був скликаний згідно з його вимогами та проголошую його відкритим!

Травень 1988

Микола Плавюк

Голова ПУН

"Як довго не буде Самостійної Української Держави, так довго не буде порядку в Европі; всі союзи будуть нереальними."

Полк. Євген КОНОВАЛЕЦЬ
1-ий голова Проводу Українських Націоналістів

СЛОВО ГОЛОВИ ПІДГОТОВЧОЇ КОМІСІЇ НА ВІДКРИТТЯ XI ВЗУН

ПОДРУГИ І ДРУЗІ,
УЧАСНИКИ XI ВЕЛИКОГО ЗБОРУ
УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ!

З доручення голови Проводу Українських Націоналістів на мене, як на голову Підготовчої Комісії, припав почесний, проте складний та затяжний обов'язок,підготовити, при помочі інших членів Комісії, XI Великий Збір Україських Націоналістів.

Піготовча Комісія XI Великого Збору працювала в складі: Зенон Городиський, Леонід Філь, Михайло Герець, Наталія Пазуняк, Володимир Малинович, Степан Касіян і Василь Верига. Всім їм складаю дружню і щиру подяку за їхній вклад праці у підготовку XI ВЗУН.

Припадає сьогоднішній XI Збір якраз у 50 річницю трагічної смерти однієї з найвидатніших постатей історії України цього століття, великого соборника, будівничого Української Державности 1917-1920 років, Командира Корпусу Січових Стрільців, Команданта Української Військової Організації, першого голови Проводу Українських Націоналістів полк. Євгена Коновальця, пам'ять якого і незаперечні його великі заслуги перед українською нацією та Українським Націоналістичним Рухом саме тепер відзначуємо спільно з іншими націоналістичними середовищами.

Хоч немає між нами представника з Рідних Земель, хоч не маємо сьогодні безпосереднього контакту з тими, що стоять у перших лавах боротьби і ставлять опір окупантові, проте наші думки, наші дискусії, наша кількаденна праця та всі наші рішення повинні йти з подіями, з процесами та боротьбою, яка проходить на Батьківщині,та являтися своєрідним відлунням всього того, що проходить там. Важливість цієї боротьби наших братів і сестер в Україні мусить стати рішальним стимулом в нашій дальшій

преважливій, великій і чимраз тяжчій праці в країнах нашого поселення.

Тверда і сувора дійсність вимагає, а в найближчому майбутньому буде ще більше вимагати, від нас усіх, а особливо від нашого провідного активу, великих та тяжких зусиль і жертвенности.

Впродовж 60-літньої дії Організації Українських Націоналістів і Українського Націоналістичного Руху з рядів наших кадрів впали тисячі жертв, а рівночасно за законами природи, законами Божої волі відійшли від нас численні когорти нашого найкращого провідного і рядового членства.

Нестало між нами не тільки основоположника УВО і ОУН та Українського Націоналістичного Руху полк. Є. Коновальця та його наслідника, 2-го голови Проводу Українських Націоналістів полк. Андрія Мельника, їхніх дальших наслідників — Олега Штуля-Ждановича, Дениса Квітковського, але рівночасно і цілого ряду провідних членів ПУН і ОУН, ген. В. Курмановича, ген. М. Капустянського, полк. М. Сціборського, сот. О. Сеника-Грибівського, пол. Р. Сушка, д-ра Я. Барановського, Олени Теліги, О. Ольжича-Кандиби, д-ра Ю. Вассияна, інж.О.Бойдуника, інж. Дм. Андрієвського, інж. В. Мартинця, проф. Є. Онацького, ред. О. Бойкова та багато, багато інших. Що більше — наш Збір відбувається вперше без участи-присутности учасників Визвольних Змагань і основоположників УВО-ОУН, хоч живучі із-поміж них духово сьогодні з нами, пересилаючи нам їхній привіт-салют, а між ними одинокий ще живий учасник І Конґресу Українських Націоналістів сот. Михайло Антоненко.

На сьогоднішньому Зборі відсотково чи найбільше з попередніх ВЗУН-ів заступлені вже чергові покоління, а в тому з ґенерації вже родженої поза межами України.

Без найменшого перебільшення слід тут відмітити, що переживаємо критичний момент, пов'язаний з історичним зламом напередодні наближаючогося 2,000 року. Очікуємо в українському житті великих змін та пересунень, що назріватимуть не тільки на Батьківщині, але не менше і в країнах нашого перебування.

На наших очах невдовзі замикатиметься одна епоха, а на її місце прийде нова.

Зміна поколінь, зміна обставин, зміна підходу до розв'язки всіх життєвих питань — політичних, ідеологічних, громадських та інших — приневолюють нас вже сьогодні в останній її підготовчій фазі готовитися до цього і ставити нові концепції, побудовані на незмінних засадах нашої основної цілі — Самостійної Соборної Української Держави.

Кількість заступлених тут на цьому Зборі делеґатів різних країн, різнорідність учасників, різнорідність поколінь, різнорідність походження з усіх частин земель України — надають Великому Зборові особливої ваги і значіння.

Нашим завданням, завданням XI ВЗУН є саме вказати на властивий шлях нашої дії, вміти бачити назріваючі питання правильними очима, розв'язувати всі складні проблеми позитивно та вийти звідси з ухвалами, які дадуть нам силу і наснагу перевести винесені рішення в життя, та одночасно з такими постановами, що запевнить нам успіх у нашій дальшій праці.

Щасти нам у цьому Боже!

Павло Дорожинський

"Який ще уряд у світі вміє на зразок українського зводити почуття патріотизму до ранґу державного злочину? Тому ми, жертви політичних репресій в Україні, звертаємось до свого народу, до урядів усіх країн світу, до ООН і заявляємо про своє бажання вийти зі складу СССР, вивести наш народ з комуністичної неволі...

Воля України дасть можливість звільнитися й російському народові, і іншим народам, що поневолені сучасним режимом. Вільна Україна ґарантує всі права народам, що населюють Україну."

Із Звернення Українського Національного Визвольного Руху

(Збірник "За Державну Самостійність України — Українська Держава — спільне добро всіх її громадян")

ІЗ ЗВІТУ
ГОЛОВИ ПРОВОДУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ НА XI ВЗУН

Вступні замітки:

Устрій ОУН зобов'язує мене скласти разом з моїми заступниками звіт з діяльности Проводу Українських Націоналістів за час від Х-го Великого Збору.

Беручи до уваги той факт, що праця ПУН проходила колективно і виконували її в окремих ділянках члени, референти і уповноважені ПУН, в останньому числі "Сурми" були видрукувані інформаційні звіти з різних ділянок нашої праці. Вони були предметом обговорення на Теренових Конференціях ОУН і були розіслані всім членам ОУН. Окрім того в програмі XI ВЗУН, після звітування є передбачена дискусія, що дасть змогу делеґатам висловитись до видрукуваних чи виголошених звітів, а приявні на нарадах члени ПУН будуть готові відповідати на запити, чи на голоси в дискусії.

На мене спадає обов'язок подати інформації про працю тих членів ПУН, які не мали змоги взяти участи в нарадах XI ВЗУН і тих, які від останного збору відійшли від нас в засвіти.

В своєму звіті я зупинюсь над такими справами:

а/ місце і роля ОУН і УНР-уху в процесах визвольної боротьби українського народу на Батьківщині;

б/ місце і роля ОУН в житті української діяспори поза межами України, зокрема у вільному світі;

в/ характеристика успіхів і невдач в поодиноких ділянках праці ОУН і УНР-уху від останного ЗБОРУ;

г/ моя оцінка праці моїх співробітників в складі ПУН і керівних органах ОУН і УНР-уху.

В згоді з вимогами Устрою ОУН за час цілої каденції нашої праці Голови Головної Контролі, Генерального Суду і Сенату

були чи то запрошувані до участи в нарадах ПУН, чи постійно інформовані про їх висліди і постанови.

Напередодні XI ВЗУН контрольні органи мали змогу перевести перевірку діловодства фінансового сектора ПУН, як також були запрошені висловити свою опінію про загальну діяльність ПУН, а не лише діяльність фінансового сектора.

За час каденції, як мені, так і багатьом членам ПУН, доводилось відбути чимало поїздок в різні країни і при тій нагоді, в зустрічі із членством, ділитись інформаціями про нашу дію, як твкож заслухати думку нашого членства про неї. Хочу вірити, що делеґати XI ВЗУН не лише скористають з права, але сповнять свій обов'язок активної участи в дискусії і аналізі вислідів праці щойно пройденого етапу від листопада 1983 року.

Процеси визвольної боротьби в Україні і ОУН

Як поневолена нація, Україна і наш нарід, силою обставин змушений розвивати вияви своєї визвольної акції в залежності від подій в СССР і цілому світі.

Саме останні п'ять років були прямо клясичним приміром, як для успіху тієї політики потрібно виявляти спроможність швидкої і правильної переоцінки ситуації, зміни тактики і не зміняти при тому основної цілі.

В СССР наш нарід був свідком тих змін які,зумовлені фактом смерти трьох попередників теперішнього лідера кремлівської кліки. А на міжнародньому відтинку ми були свідками, як на місце голосної декляративної політики супроти СССР як "імперії зла" прийшла нова лінія політичного опортунізму і спілкування з новим керівництвом в Кремлі.

Для нас основною напрямною нашої дії в Україні була постанова X ВЗУН в цій справі: ОБОВ'ЯЗКОМ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ В УКРАЇНІ Є ПІДТРИМУВАТИ ДУХ І ВІРУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В ВІЗІЮ ЙОГО ВИЗВОЛЕННЯ З ОКУПАЦІЙНОЇ НЕВОЛІ.

І цієї постанови наші друзі дотримались, як в періоді брежнєвського і андроповського поліційного терору, так і в сучасному етапі реформаторських експериментів ґорбачовської політики.

Перший етап символізують постаті замучених — Тихого, Литвина, Стуса, Марченка; другий етап характеризують не лише звільнення із заслання чи ув'язнення та виїзд на захід багатьох діячів руху спротиву, але й посилення виявів боротьби проти русифікації і політики злиття націй та посилення боротьби за політичні права України.

Тут можна б навести цілий ряд вже відомих актів боротьби за права української мови, процитувати ряд нових публікацій, які в цьому етапі почали появлятися, назвати ті нові формації, які посилили чи відновили свою дію чи на відтинку культурному, церковно-релігійному, екологічному, господарсько-економічному, чи політичному. Але це не є предметом нашого звіту.

Можемо, одначе, ствердити, що осередки нашого членства в Україні продовжують свою дію і виявили дуже тонку політичну виробленість при аналізі ситуації в Україні і СССР. Їхні оцінки тієї ситуації були передані до ПУН багато місяців перед тим, заки західні експерти дійшли до тих же висновків.

Подивугідною виявилась постава деяких друзів, які перебули довгі роки ув'язнення і заслання, але й дотепер не втратили віри в правильність ідеалів, для яких працювали і яким залишились вірними дотепер. Наші контакти з нашими друзями не лише не послабли, але посилені. За виїмком одного випадку, всі наші курієри сповнили свої завдання. Всі наші публікації були доставлені в Україну. Наша основна публікація матеріялів УІІ і Х ВЗУН не була оспорювана щодо її політично-програмового спрямування.

Ми свідомо зрезиґнували із збивання політичного капіталу для внутрішньо-організаційних чи міжорганізаційних потреб дією на тому відтинку.

Ми відкинули намагання декого з неукраїнських чинників використати нас для своїх цілей, виходячи із заложення, що наша дія на тому відтинку мусить бути незалежною від посторонніх сил і орієнтуватись виключно на інтереси українського народу. Ця постава має зокрема вагу і значення у світлі того, що про дію українських націоналістів пишуть в Україні.

> "Верховоди зарубіжних націоналістичних формувань силкуються перенести центр ворожої діяльности на територію СССР, знайти у нас, зокрема на Україні, як вони говорять "внутрішні сили", які стали б на шлях проведення підривної діяльности проти радянської держави...
> Зарубіжні націоналістичні центри... засилають своїх емісарів, намагаються використати у ворожих цілях канали культурного і туристичного обміну. В арсеналі "фронту боротьби", за задумом націоналістичних "стратегів", повинні бути як леґальні, так і нелеґальні засоби підривних дій, включаючи терор, диверсії, саботаж".

Так на сторінках "Комуніста України" стор. 54-55 за березень 1988 р. К. Є. Дмитрук пробує бити в дзвін тривоги про небезпеку дії

українських націоналістів проти окупаційного режиму. Я наводжу його слова не на те, щоб вказати, ЯК оцінюють нашу дію комуністичні експерти в боротьбі з українським націоналізмом, /автор є доктором історичних наук і працює в Києві/, але на те, щоб вказати на те, що наша ставка на наші власні сили виправдала себе. В минулому нам закидали вислужництво чужим силам, без яких на їх думку, не було б виявів дії українських націоналістів. На сьогодні ситуація змінилась, якщо на сторінках офіціозу комуністичної партії в Україні /Комуніст України. березень 1988, стр. 55, К. З. Дмитрик автор/ написано:

"Звичайно, далеко не всі прояви націоналізму і національної обмежености викликані, так би мовити, зовнішніми факторами, спробами імперіялістичних сил та їх найманців отруїти інтернаціоналістську свідомість радянських людей. Такі погляди й вчинки можуть бути і результатом пережитків минулого, слабкого ідейного загартування або політичних помилок, наслідком впливу окремих релігійних фанатиків або націоналістично настроєних осіб. **Не можна скидати з рахунку й істотні недоліки, що допускалися раніше і все ще мають місце в галузі національних і міжнаціональних відносин".** /моє підкреслення/.

"Наші суспільні науки, література і мистецтво ще помітно відстають у розробці проблем національних відносин, в об'єктивному і всебічному розкритті соціяльно-економічних і духових процесів, які відбуваються. І, звичайно, тут, як ніде, нетерпимі упередженість суджень, поверховність, невміння або небажання правильно осмислити як історичне минуле. так і нашу дійсність" /там же/.

І тут є й основна відповідь на правильність нашого спрямування на тому відтинку на закорінення нашої дії у власному народньому ґрунті, на черпання наших сил з народнього українського, а не чужих, потреб.

Український націоналізм і зріст релігійного відродження в Україні стали основними силами, які б'ють по основах окупаційного комуністичного режиму і скріпляють віру в нашому народі в його перемогу.

Ми не можемо рівнятись силами з партійними, поліційними, військовими, державно-бюрократичними силами комуністичних окупантів України. Але через довгі десятиліття їм не вдалось перемогти нас в ідейній площині; ми з нашим народом остались на фронті боротьби і разом з нашим народом переможемо!

Місце і роля ОУН в житті української діяспори

Зближаємося до закінчення шостого десятиліття дії ОУН і сам факт її так довгого існування робить з неї політичну формацію, яка, чи не найдовше, зберегла свою політичну активність, навіть поза межами України! Це преважливий момент, але на ньому не можна сперти пояснення, чому дія ОУН є потрібною і хосенною в сучасному і майбутньому періоді дії української спільноти поза межами України.

Я глибоко переконаний, що як серед української спільноти, так навіть серед нашого членства місце і ролю ОУН дуже по різному оцінюють. Якщо б в наших умовах була можливою кампанія досліду публічної опінії, то я певний, що в різних країнах дуже різно виглядали б відповіді на ті запити.

Чи не найбільш поширеними відповідями були б оцінки, що наша роля "це боротьба з бандерівцями", "боротьба за впливи в громадському житті", "намагання консолідувати українське політичне життя", "розбудовувати різні громадські формації", "змагатись за мир і толеранцію між Українськими Церквами", "публікувати часописи і журнали", "популяризувати вияви Руху Спротиву в Україні", "змагатись з комуністами", "вести зовнішньо-політичну, або для декого інформаційну, акцію серед наших співгромадян", "боронити честь українського імени, а разом з тим боротися з чужинцями, які плямять його", серед яких євреї були б правдоподібно, на першому місці, поляки-словаки-румуни-мадяри на другому, а росіяни, як не дивно, здається, були б на останньому місці. В різних етапах нас ідентифікують з поодинокими справами як нпр. ДЦ УНР, СКВУ, допомога українцям в Бразілії і т.д. і т.д.

Все це я навів без того, щоб характеризувати, чи ті оцінки були б нам прихильні чи ні, без того щоб вказувати на якусь черговість ваги тих оцінок, а найважливіше без того, щоб характеризувати їх, чи вони є правильні чи помилкові.

Різнорідність поглядів про нас, на мою думку, вказує принайменше на два моменти: ЩО ОУН ДІЄ І Є ФАКТОРОМ В ЖИТТІ УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ, а з другого боку, ЩО В ГРОМАДІ І НАВІТЬ СЕРЕД НАШОГО ЧЛЕНСТВА, НЕМАЄ ОДНОЗГІДНОСТИ ПРО місце і ролю ОУН на сучасному етапі!

Провід Українських Націоналістів усвідомляв собі в останній каденції нашої діяльности той широкий вахляр різнорідних поглядів і оцінок, але при тому ми мусіли вести нашу дію в згоді з постановами Х ВЗУН.

В тих постановах стверджено що:

1. ОУН визнає, що основним завданням всіх українців є боротьба за визволення України і в згоді з тим вона проводить свою діяльність.

В цій справі один з доповідачів на Х ВЗУН ствердив: "Нашим найважливішим завданням у існуючій дійсності, а тим самим і основним завданням у нашій боротьбі з ворогом України — послідовне підмивання ідеологічних основ, на яких стоїть імперія СССР".

На тому відтинку ми осягнули певні успіхи. Наші публікації, а головно "Українське Слово", віддавало тій тематиці львину частину місця.

В тій цілі пороблено багато зусиль, щоб в центрі уваги українських політичних середовищ, з якими ми мусіли спілкувались, ставити проблеми процесів визвольної боротьби в Україні. В іншому місці про це буде окрема мова, але наші зусилля були згідні з тією постановою Х ВЗУН.

2. "Величезні й відповідальні обов'язки перед українським народом у цей час можливо здійснити лише напруженим зусиллям усієї організованої української спільноти на чужині, діючи за узгідненим пляном. Тому імперативною вимогою часу є упорядкування відносин у громадському та політичному житті еміґрації. Є це об'єднання ідейно й політично споріднених чинників у потужній центральній формації та осягнення координації діяльности всієї організованої спільноти в діяспорі". В згоді з тією настановою ми пройшли вогневу пробу, яка грозила розбиттям на ІУ Конґресі СКВУ. Ми закріпили спілкування з політичними формаціями як на форумі КУППО, так із складовими формаціями УНР-ади, без того, щоб зрезиґнувати з наших вимог про плятформу консолідації чи координації політичного життя, схвалених Х ВЗУН. Ми приняли визов ОУН-р, яка в своїх намаганнях мобілізувати свої кадри для монополізації громадського і політичного життя української спільноти поставила собі за ціль "розправитися раз і на все з ОУН", яка була основною перепоною в тих намаганнях ОУН-р. З певністю можемо ствердити, що ОУН-р не лише не зуміла розправитися з нами "раз і на все", але її намагання монополізації політичного і громадського секторів не лише не увінчалися успіхом, але, на мою думку, їхні позиції сьогодні слабші, ніж п'ять років тому.

Не дивлячись на те, що умови дії поза межами України не сприяють розвиткові політичного життя чи координації громадського сектора, що кадри провідного активу значно меншають, що не бракує проявів нескоординованости — треба ствердити, що питома вага української спільноти зростає і її

пов'язаність із потребами і аспіраціями українського народу на Батьківщині скріплена великим вкладом праці на тому відтинку хай не дуже численних, але високоякісних виявів праці молодших віком активістів.

Ми можемо радіти, що на багатьох відтинках того здорового процесу важливу ролю відіграють члени ОУН чи формації УНР-уху. Ми свідомі того, що серед нашої спільноти ще дотепер існує атмосфера, що невдачі на різних відтинках швидко приписують нам, але успіхів наших кадрів не вписується на рахунок нашого середовища. Але це перехідний етап і він зміниться на краще. Зокрема це станеться ще швидше, якщо ми самі не будемо надто соромливі і зуміємо, без зайвого перебільшування, назвати наші успіхи, не стидатись їх!

Цього потрібно не так для поодиноких членів, а тимбільше ПУН, але це необхідне для того, щоб роля і місце ОУН, **як лучника між українським материком і спільнотою у світі, як носія суверенної української визвольної політики, як пропаґатора збереження української ідентичности в країнах вільного світу** БУЛО ВІДОМЕ ГРОМАДІ, А ГОЛОВНО МОЛОДШОМУ ПОКОЛІННЮ, З РЯДІВ ЯКОГО МУСИМО ШУКАТИ ПОПОВНЕННЯ НА МАЙБУТНЄ!

На тому шляху скристалізується вірна відповідь, яке місце і яка роля ОУН в житті спільноти, і остання каденція нашої дії тому сприяє!

Успіхи і невдачі в нашій діяльності за останніх 5 років

В попередніх розділах мого звіту я характеризував наш вклад чи принаймні наше становище до ситуації на Батьківщині та української спільноти поза її межами.

Тому тепер я зупинюсь над нашими внутрішніми справами ОУН і складових формацій Українського Націоналістичного Руху.

Тому що питання внутрішньо-політичного сектора як і фінансово-господарського будуть предметом звітів моїх заступників, я не буду їх аналізувати поза двома загальними ствердженнями:

а/ ОУН впродовж останніх 5-и років виявила багато ініціятив і започаткувала немало задумів, які здобули їй признання одного з активніших партнерів українського політичного життя

б/ вся діяльність ПУН, ОУН проходила ВИКЛЮЧНО В РАМЦЯХ ТИХ фінансових засобів, які на нашу діяльність пожертвувало наше членство і симпатики, без якоїнебудь посторонньої допомоги, що нам пробує нав'язати совєтська пропаґанда. Я вдячний нашому членству за те і зокрема радію, що

в цій каденції ми не нарушили основного капіталу "Залізного Фонду ОУН". Розбудова фінансових засобів Фундації і Інституту ім. О. Ольжича є новим здобутком нашої системи на громадсько-науковому, але також і фінансовому відтинку.

Розглядаючи нашу діяльність в останніх п'яти роках, в рахунок наших успіхів ми повинні записати появу збірника "ЗА САМОСТІЙНІСТЬ УКРАЇНИ — УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА — СПІЛЬНЕ ДОБРО ВСІХ ЇЇ ГРОМАДЯН".

Вага і значення її в тому, що вона дала відповідь на цілу низку актуальних проблем нашого життя і з'ясувала становище ОУН як до подій в Україні, так і поза її межами.

Появою того збірника як спільного видання з матеріялами УІІ ВЗУН ми задокументували нашу тяглість і полідовність прямувань покійного Голови ПУН Олега Штуля-Ждановича, який спрямував нашу увагу на основні справи українського материка і визнав що ТАМ, а не поза межами України, є центр визвольних прямувань і що успіх чи невдача української визвольної політики вирішиться українськими кадрами на Батьківщині.

В наших доповненнях як на ІХ так і Х ВЗУН-ах ми уточнили наш погляд, що Український Нарід — ДЕРЖАВНИЙ НАРІД, ЯКИЙ ПРОЙШОВ ЕТАП САМОВИЗНАЧЕННЯ І ЗДОБУВ СВОЮ ДЕРЖАВУ. Наша ціль і мета в тому, щоб в тій державі прийшли до влади ті, які служать українському народові, а не його окупантам, щоб наша держава була справді суверенною.

Засудивши принципово комунізм і московський, совєтський під цю пору, імперіялізм — ми протиставили йому в ідейно-програмовому відношенні ураїнський визвольний націоналізм і парляментарну демократичну систему державного устрою. Цим ми засудили всякі форми тоталітаризму, чужого чи свого, ствердивши факт, що тільки у свобідній державі може повністю розвиватись людина-громадянин, спільнота-нація.

Уточнивши різниці між українським визвольним націоналізмом і нацизмом чи фашизмом, ми вибили з рук совєтської аґентури і її свідомих чи несвідомих союзників у світі фальшиві арґументи, якими вони пробували ідентифікувати нас з чужими зразками.

Ми уточнили наше відношення до наших сусідів, ставши на становищі, що ми воюємо з імперіялістичними режимами, а не народами, і виявивши готовість до спілкування з всіма народами, які визнають не лише на словах, але в практичній політичній дії, засаду державної суверенности України.

Ми видвигнули і уточнили поняття політичного плюралізму, як бази спілкування з усіми українськими силами, які змагаються

за державну суверенність України. Дехто пробував нас критикувати за наш апель до українських комуністів служити українському народові, а не московському центрові. Сьогодні події в Україні потверджують правильність нашого становища.

Ми правильно оцінили багатогранні зобов'язання українських поселень, часом четвертого покоління і вказали, що зберігання їхньої української ідентичности служить в першу чергу їм на те, вони ж бо з української духової криниці черпають скарби, які роблять їх рівнорядними і духово-культурно повноцінними одиницями, громадянами своїх країн, але без комплексу меншевартости, який веде до асиміляції і денаціоналізації.
Крім цього збірника, ми видали за останні роки багато інших видань і публікацій — часописів, журналів, бюлетенів, книжок. Між ними "На зов Києва" і спомини проф. Онацького — які є важливими причинками до етапів дії ОУН передвоєнної і в час II Світової війни. Збірником "Париж Штулеві", який при нашій допомозі видало НТШ, — ми хоч в якійсь мірі вшанували пам'ять О. Штуля і зберегли хоч малу частину його багатогранних своєю тематикою статтей і доповідей. Решту, хоч зібрано — але ще не видано.

Книга покійного Петра Голубенка-Шатуна своїм змістом дає нам зброю в боротьбі з російським імперіялізмом, який в інших несовєтсько-комуністичних шатах, поза всяким сумнівом, є найбільшою загрозою для реалізації українських самостійницьких аспірацій.

Якщо ми усвідомимо собі, що наша система видає 4 часописи /Франція, Канада, Арґентіна, Бразілія/, 3 журнали /ЗСА, Канада, Франція/ 4 Бюлетені і 2 видання окремо призначені для потреб краю — то це осяг цілої нашої системи. Якщо до того додати матеріяли ПС ІСНО і ПС КУППО при нашому великому вкладі в останні, — то все це разом, хоч в деякій мірі обслужило потреби нашого членства і здобуло розголос про нашу дію серед української спільноти.

Ми не присвоюємо собі заслуги, але радіємо, що маємо змогу допомагати у видаванні чи передруковуванні праць діячів Руху Спротиву в Україні, з їхною чи без їхньої згоди.

Серед наших осягів є вияви нашої дії на громадському секторі. Відомо, що без нашої допомоги праця світових централь СКВУ і СФУЖО прямо немислима. Наш вклад в громадські крайові централі Канади, ЗСА, Арґентіни, Бразілії, Франції — дуже замітний. В дуже складних обставинах, але при нашій допомозі діє громадський сектор в Англії та Австралії.

На наш рахунок слід записати деякі осяги загально-громадського порядку — допомога українцям в Бразілії, яку таки

заініцював П. Дорожинський у висліді його поїздок як Голови ІСНО. Вона тепер стала загально-українською справою, але ініціятива була за нами.

Наш вклад в створення принаймні в ЗСА крайового комітету Святкування 1000 ліття Хрещення України, як і в інших країнах був преважливий.

Найбільш капітальне видання — англомовна енциклопедія українознавства ледве чи побачила б світ, без вкладу праці наших науковців.

Внутрішньо-українська культурна виміна є осягом, який об'єднує українців північно-американських країн з Европою і навпаки. Відвідини українських культурних ансамблів з Австралії і південної Америки — це новум. Радію тим, що наші хори Дніпро, Чайка, Барвінок, хор ім. Кошиця — внесли великий вклад в той процес, який об'єднує в одно українців розпорошених по цілому світі.

На науковому відтинку, як по лінії Фундації ім. О. Ольжича так і в загально-українських наукових товариствах і установах бачимо великий вклад нашого членства.

Паралельно з тим, на громадському відтинку праця ІСНО здобула для цієї формації "право громадянства" як серед своїх, так і серед громади. Звіт про це вичерпно подав П. Дорожинський в друкованій формі.

Новим здобутком в нашій праці за останніх 5 років була праця на зовнішньо-політичному відтинку.

Після десятків років в повоєнному періоді, коли того відтинку фактично ми не вели від імени ОУН, друг інж. Володимир Малинович, взявся, на перший погляд, майже за неспосильне завдання, вести ту дію від імени ОУН. І як довідуєтеся із його звіту — виявилось, що можна і там добитись успіхів.

Він — чи то від імени ОУН, чи в порозумінні з Президією КУППО — розбудував сектор зв'язку з діячами опозиційних груп країн центральної і східньої Европи, які не лише в боротьбі з комунізмом, але і в боротьбі з російським, а завтра потенційно із іншими імперіялізмами — бачать необхідність творити спільний бльок, в якому суверенна Україна має відіграти ключеву ролю. В часі міжнародньої деконьюнктури для українських самостійницьких аспірацій — це не маловажна справа. Як більше можна б осягнути, якщо б усі друзі, які мають змогу на тому відтинку проявити ініціятиву, активно діяли і координували її з другом Малиновичем. А що це можливе — в минулому доказував нам вже покійний друг Стасик на робітничому відтинку. Не буду входити в деталі, але хочу відзначити великий вклад праці і

замітні успіхи ніж. Михайла Гереця. Він добився немалих успіхів в боротьбі з неприхильною для українців діяльністю еврейських кругів, але осягнув це такими шляхами, що його навіть не кваліфікують антисемітом, бо він ним і не є.

Наведені вгорі приміри прошу не розуміти так, що в наведених мною ділянках праці в нас немає труднощів, недомагань. Ні вони є, але, на мою думку, успіхи на тих відтинках замітно перевищають недомагання.

Тепер я хочу перейти до справ, в яких поряд з поодинокими успіхами, недомагання переважають їх, і про це мушу відкрито звітувати.

Основна справа, яку вважаю головним недомаганням в нашій дії останніх 5-и років — це справа розбудови нашої діяльности на організаційному відтинку.

Не дивлячись на жертвенну працю організаційного референта, на всі поїздки в терен, на заходи пороблені, щоб не лише через пресу, але й шляхом прямих посилок з секретаріяту ПУН чи пресово-інформаційної референтури, — ми не можемо вважати висліди на тому відтинку задовільні.

У висліді зусиль організаційного референта ми зактивізували декілка десятків членів, ба навіть приняли нових. Але все це не вистачає. Нам не вдалось забезпечити постійного зв'язку з членством і не вдалось навантажити його систематичною працею.

Ми можемо дошукуватись різних причин того стану; найбільша з них — це, очевидно, вік нашого членства. Але це не одинока.

Мусимо ПРИВЕРНУТИ ВІРУ В ПРАВИЛЬНІСТЬ І ДОЦІЛЬНІСТЬ НАШОЇ ПРАЦІ! МУСИМО УСВІДОМИТИ СОБІ, ЯК ВИГЛЯДАЛО Б УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ, ЗОКРЕМА ПОЗА МЕЖАМИ УКРАЇНИ, — ЯКЩО Б НАС НЕ БУЛО! Очевидно, що без нас не перестане існувати українська спільнота, але оскільки погіршився б стан її дії, якщо б не стало нас. Це не мої слова! Таку оцінку про нас мають посторонні і не все навіть прихильні до нас кола. Але щоб та оцінка не була лише незаслуженим компліментом на нашу адресу — мусимо УСВІДОМИТИ СОБІ ТІ НАШІ СЕРЙОЗНІ НЕДОМАГАННЯ, поробити заходи для їх усунення.

Ми є не лише переємниками світлих традицій минулого, але ми є і мусимо остатись АКТИВНИМИ НОСІЯМИ ОСНОВНИХ ЗАСАД УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО НАЦІОНАЛІЗМУ, ЯКИЙ, ПОПРИ ВСЕ ІНШЕ, СПЕРТИЙ НА АКТИВІЗМІ, НА ЖЕРТВЕННОСТІ, НА ДРУЖНОСТІ, НА УСВІДОМЛЕННІ

ПРАВИЛЬНОСТИ ЧЕРГОВОСТИ ЗАВДАНЬ СУПРОТИ НАШОГО НАРОДУ І ГРОМАДИ!

Мусимо привернути динаміку нашої дії, мусимо здобувати нові осяги, бо лише з успішними гуртами активістів будуть ідентифікувати себе нові кадри прихильників і ростиме гурт нашого членства.

І тому в ЦЕНТРІ УВАГИ НАШОЇ ДІЇ НА ЧЕРГОВІ РОКИ — МУСИТЬ БУТИ ПОСИЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТИ ОРГАНІЗАЦІЙ, БЕЗ ЯКОЇ ВСІХ НАШИХ ВЕЛИКИХ ЗАДУМІВ НЕ ЗМОЖЕМО РЕАЛІЗУВАТИ!

Цій справі повинні бути присвячені дискусії на комісіях, і вона в докладній формі буде з'ясована в одній з доповідей. Звітую про неї тому, щоб ми не впали жертвою самозакохання і щоб успіхи в праці на інших відтинках не прикривали дійсної картини на нашому внутрішньо-організаційному відтинку!

Усвідомлення цього стану повинно заставити нас перевірити традиційну засаду провідництва у внутрішній праці.

Чи добрі провідники мусять бути призначені згори?

Чи не краще, щоб їх обирали їхні друзі? Подумаймо!

Остання частина буде присвячена інформаціям про дію ПУН як цілости, а зокрема насвітленню вкладу праці тих членів ПУН, які вибрані були на останньому ВЗУН і які сьогодні не є з нами.

Сила ПУН, на мою думку, була в тому, що члени ПУН віддзеркалювали широкий вахляр поглядів на різні справи, здається мені, в такій мірі, як і серед нашого членства, серед якого нуртували різні думки про різні справи. Хоч у багатьох справах в нас часто бували палкі дискусії, зударялись різні думки, але все ми знаходили в більшості випадків узгіднені погляди.

Неузгіднені справи приходилось вирішувати мені, але я міг це робити з повним переконанням, що я мав заступлені різні погляди і що мої рішення, якщо не вдовольняли всіх, то переважаючу кількість членів ПУН. Члени ПУН діяли в рамцях розподілу праці і більшість з них вела свою діяльність самостійно, узгідняючи її з Головою ПУН й інформуючи про неї інших членів ПУН.

Моїм обов'язком є висловити подяку всім членам нашого керівничого ядра за виконану ними працю. В них я знаходив щирих і льояльних співробітників. Підкреслюю справу льояльности, бо мова не про льояльність до моєї особи, а до уряду Голови ПУН, яка проявлялась навіть тоді, коли в членів ПУН були дуже часто відмінні погляди від тих, які були вирішені чи на засіданнях чи рішенням Голови ПУН.

Було б некоректно подавати мою оцінку праці приявних на Зборі членів ПУН перед тим, поки делеґати Збору висловлять

свою думку. І тому я це зроблю на іншому місці в часі Збору, а не в моєму звіті.

Але моїм обов'язком є висловитись про працю неприявних між нами членів ПУН.

Почну від тих, які відійшли у засвіти.

Д-р Мирослав Чаповський, прекрасний спеціяліст у своїй науковій і професійній діяльності, приняв обов'язки Уповноваженого ПУН і, без огляду на місце його замешкання, все брав активну участь як в праці ПУН, так і ОДВУ і на громадському і науковому відтинках. Він посвятився справі Фундації ім. О.Ольжича в ЗСА і як її Президент зумів здобути до себе довір'я своїх співробітників — членів Дирекції, з якими йому вдалось розбудувати найкраще з-посеред всіх країн дію фундації. Він проявив це не лише кількістю членів, здобутими фінансами, виданнями, доказом чого були дві наукові конференції Фундації, що зібрали біля неї хоч невеликий, але дуже цікавий гурт не лише наших науковців з системи ОУН і УНР-уху, але і з-поза нашого середовища, які, як спеціялісти в своїх ділянках, внесуть вклад в теоретичний дорібок на відтинку економіки, політики, церковних справ — всіх тих ділянок, які необхідні для нашого творчого діялогу як з українськими інтелектуалістами на Батьківщині так і з молодшим поколінням українських науковців в діяспорі.

Покійний д-р М. Чаповський мав талант здобувати довір'я серед ширших кіл нашого членства і громади. Може й тому, що він не боявся і не стидався виконати "чорну роботу", якщо вимагали потреби чи то нашої організаційної системи чи громади. Його смерть була важким ударом для важливої інституції Українського Братського Союзу. Про ту працю Покійного загально відомо. Не багатьом навіть серед наших кадрів відомо про його зв'язки із спеціялістами з СССР, з якими він не лише по професійно-науковій лінії, але і по лінії деяких справ нашого внутрішнього порядку мав змогу працювати.

Д-р Петро Стерчо — літописець Срібної Землі, бо ж він і уродженець Карпатської України. В боротьбі за її українськість і у вирі подій, які довели до створення самостійної держави на території Карпатської України в 1939 році, кристалізувалось його духове обличчя і опинився він в рядах ОУН.

Працював він на різних ділянках наукового і громадського життя. Як в нашій системі, так і в громадському житті знали його як дуже принципового оборонця своїх поглядів і переконань, дуже працьовитого діяча, який багато вимагав від інших, але в першу чергу від себе самого. Не диво, що своєю працьовитістю він добився визначних становищ як в науковому, так і громадському і політичному житті.

Сл. п. Мирослав Чаповський

Сл. п. Петро Стерчо

Сл. п. Петро Шатун-Голубенко

Сл. п. Степан Росоха

Сл. п. Фелікс Кордуба

Сл. п. Ярослав Стасик

Здібний журналіст, автор багатьох статтей, редактор різних організаційних видань і журнала "Самостійна Україна". Член проводів Зарево і інших студентських формацій, ОДВУ - ІСНО - УККА - УАК РАДИ СКВУ, Голова Крайового Комітету Відзначення 50 ліття Голоду в ЗСА, в праці якого добився великих осягів, автор наукових і публіцистичних праць. В ПУН він відзначений був за пресово-видавничий сектор.

Палкий оборонець своїх поглядів, гарячий дискутант, але при тому дуже льояльний і вмів підчинитися рішенням, які не все були тотожні з його поглядами.

ПУН, а зокрема я, втратив з передчасним його відходом у засвіти дуже доброго співробітника і близького друга впродовж довгих десятиліть.

Його вклад в оформлюванні документів Х-го ВЗУН, декляраціЙ і комунікатів, постійний контакт з редакторами наших органів, поміч іншим членам ПУН в різних ділянках їхної праці був справді великий. Немає найменшого сумніву, що його передчасна смерть зумовлена довголітнім перепрацюванням і совісним сповнюванням перебраних на себе обов'язків як в ПУН, так і нашій і загально-громадській системі.

Так як своєю активністю він був у вирі подій і загально відомий, так проф. Петро Шатун-Голубенко, якого ми втратили так недавно, був дуже спокійною, поміркованою людиною, яка воліла бути в тіні і радше працювати одинцем, ніж у широкому гурті.

В часі війни він опинився в рядах ОУН і був членом нашої провідної ланки в повоєнному періоді і в останній каденції.

Він великий соборник-державник, який, як літературознавець, дав правильну оцінку періоду боротьби за українську духовість 20-30 років. Його величезна праця присвячена аналізі дійсної ваги і значення українських патріотів, яким судилось в рамцях радянської системи в Україні, включно з членством в рядах комуністичної партії, діяти і боротись за українськість УРСР. Їхня може утопійна віра, що УРСР може стати дійсною державою українського народу, довела їх до прямого зудару з московським комуністичним центром. І клич Миколи Хвильового "Геть від Москви!" не менш принциповий як перестроги Д. Донцова, що московська загороза є найбільшою небезпекою для української нації. Чи ж дивно що М. Хвильового і його друзів знищено? Він поповнив на знак протесту самогубство, як розчарований в "загірній комуні" український патріот, а інших розстріляли сталінсько-єжовські сатрапи.

Щойно тепер ми починаємо бачити, яке значення для сучасної України має той період діяльности українських

патріотів, і П. Голубенко був би щасливий, якби він міг бути свідком того, що хоронені ним для історії події того часу не остались справді "білими плямами", бо він і йому подібні зберегли ту добу для сучасного і майбутніх поколінь.

Як голова резолюційної комісії X ВЗУН він очолив редакційну колеґію матеріялів збірника "За державну самостійність України", про який була мова в моєму звіті.

Немов передбачуючи свою смерть, Голоубенко з великими зусилями закінчив працю "Україна і Росія в культурних взаєминах", яка матиме дуже велике значення в нашій боротьбі з російським шовінізмом, а головно для наших земляків на Батьківщині.

Його праця в десятках примірників розіслана в Україну і голоси вдячности авторові і видавцям нам уже передані. Він мав змогу написати те, про що в Україні й тепер не можна писати, зібрав він документи, які недоступні для багатьох молодших дослідників в Україні і на чужині. І це великий вклад його праці як члена нашого провідного ядра, яку ми маємо обов'язок поширити в Україні і в світі, включно з виданням її в чужих мовах.

Окремо потрібно відзначити великий вклад праці інж. Андрія Стратієнка, який у двох останніх каденціях, як член ПУН, проявив себе на різних ділянках і виконував окремі доручення Голови ПУН.

Він уроджинець Слобожанської України і в час Другої Світової війни в Харкові він нав'язав контакт з ОУН. З її доручення виконував працю, за яку сім місяців був в ґестапівській тюрмі і лише щасливим збігом обставин йому вдалось вирватись з тюрми та до кінця війни вести підпільну діяльність ОУН.

В повоєнному періоді в Европі він виконував різні функції в ПУН, аж до виїзду на північно-американський континент, де продовж довгих років повністю віддався професійній праці, здобувши багато успіхів і признань професійних кругів.

Заходами Голів ПУН О. Ждановича і Д. Квітковського він повертається до активної організаційної праці.

В 1981 р. він був внескодавцем т. зв. Березневих Постанов ПУН, які виразно з'ясували відношення ПУН-ОУН до становища в Україні.

На IX і X ВЗУН він мав програмові доповіді, які знайшли загальне одобрення членства і висновки яких увійшли в Постанови ВЗУН. Ось кілька з тих висновків.

1. Головний тягар у визвольній боротьбі та відповідальність за напрямні політичної концепції лежать на плечах нашого народу на Батьківщині. Визнаючи примат за українським народом, ОУН

бачить ролю політичних сил в екзилі у підтримці цих напрямних та в допомозі визвольним силам на Україні.

2. Ми не боремося за державність, ми боремося за звільнення від окупанта існуючої держави-маріонетки, щоб надати їй належні атрибути суверенної демократичної держави.

3. Ми боремося проти російського імперіялізму, а не проти російського народу. Поділяючи цей нарід на росіян з імперіялістичною та етнічною ментальністю, ми готові з цими останніми пліч-о-пліч боротися за людські права людини та національну суверенність поневолених тим імперіялізмом народів.

4. Борячись проти комунізму, ми виявляємо зрозумінння й підтримку тим комуністам, що борються за людські та національні права, визнаючи суверенність поневолених народів.

5. Стоячи на демократичних позиціях, ОУН визнає засаду політичного плюралізму в українському громадському і політичному житті, пропаґуючи ідею консолідації та координації в організованих українських формаціях.

6. Імперативною вимогою часу є об'єднання політично споріднених чинників на еміґрації в потужній центральній формації.

7. Постанови УІІ ВЗУН є актуальними в сучасну пору і тому є необхідно перевидати книжку "Україна" — спільне добро всіх її громадян".

Організаційна діяльність інж. Андрея Стратієнка була радше консультативна, ніж оперативна. Він концентрувався на аналізі крайової проблематики, шукаючи шляхів та практичних засобів допомоги з боку еміґрації у визвольних процесах на Батьківщині. Дораджуючи Голові ПУН, він виходив з таких заложень:

1. Суспільна організація може належати до категорії політичних організацій лише тоді, коли її призначення та діяльність, не словом, а ділом, повністю виходять з визвольних вимог її народу. Це означає, що екзильні політичні організації мають бути тим посередником між Батьківщиною та еміґрацією, який би стимулював діяльність суспільно-громадського сектора в напрямку підтримки та допомоги визвольним процесам на рідних землях.

2. Авторитет еміґраційного політикум та громадське довір'я до нього є одинокими засобами, якими політичні організації могли б здійснити своє призначення. Проблему недостатности цих засобів могла б розв'язати лише консолідація **всіх** програмово співзвучних організацій на базі допомоги визвольним процесам на рідних землях. Така консолідація

надала б не тільки належний авторитет та довір'я до політичних організацій, але й спричинилася б до припинення їх взаємопоборювання на тлі старих порахунків з метою осягнення домінуючого впливу на громадський сектор, а також усунула б їх потребу публікацій неправдивих чи перебільшених інформацій взагалі, а зокрема в ділянці їх крайової активности. Такі інформації поважно підривають громадське довір'я до преси.

3. Поділяючи український політичний сектор еміґрації на визнавців демократичного та авторитативного устрою, ми, згідно з постановами УІІ і Х ВЗУН, мусимо недвозначно відійти від кон'юнктурної позиції т. зв. "центрової сили" і виразно стати на позицію демократії, на засадах якої сьогодні стоїть визвольний рух в Україні. Цю позицію мусимо виразно і неодноразово публічно здеклярувати на сторінках преси, усуваючи всякі вагання громадської опінії та нашого членства, які в своїй далеко переважаючій більшості стоять на цих засадах.

При цьому треба зазначити, що тільки конкретна ціль, оперта на виразні ідеологічні засади, може притягнути до себе свідому громадськість.

В згоді з тими думками, в порозумінні з Головою ПУН інж. А. Стратієнко ініціював зустрічі з діячами різних політичних середовищ для виміни думок в справі створення політичного центру як в 1981 так і 1984 рр.

Він приклав багато зусиль для опрацювання політичної плятформи, яка базувалась на співпраці політичних організацій в підтримці визвольного руху в Україні.

Ніхто з учасників тих розмов не оспорював правильности такої політичної плятформи, але реалізація задуму створити так далеко йдучий політичний центр не завершилась успіхом, бо політичні формації ще не сприйняли того за природну напрямну дії українського політикум.

Мені консультативна праця інж. А. Стратієнка була зокрема важливою, бо вона доповняла діяльність ПУН дискусіями над основними проблемами політичного життя, а не лише біжучими оперативними справами.

Його думки і поради були предметом неодноразових дискусій на засіданнях ПУН і не всі члени ПУН були з його думками згідні. Це, на мою думку, було базою для здорової дискусії та аналізи різних поглядів, а я мав змогу робити рішення, вислухавши різні думки і погляди, що хоронило мене і ПУН від однобічної оцінки ситуації.

Інж. А. Стратієнко поновно занятий своєю винахідницькою працею у своїй професії відійшов від активної праці в ПУН; надіюся, що лише до закінчення своїх винаходів.

За його великий вклад праці я йому щиро вдячний і переконаний, що події в Україні, які є в центрі його уваги, будуть і надальше заохотою для нього дальше працювати над тими проблемами і чи в прямому контакті з ПУН, чи на сторінках наших публікацій, давати насвітлення тим справам.

Не мав змоги прибути на Збір д-р Володимир Михайлів, який у відміну від названих попередників займався продовж довгих років іншою ділянкою, а саме фінансовими справами. Його заходами на терені ЗСА зорганізовано Український Визвольний Фонд і Залізний Фонд ОУН. Крім праці на внутрішньо-політичному і громадському відтинках він дбав про те, щоб на організаційну діяльність в нас були хоч необхідні фінансові засоби. Але крім тих конкретних вислідів його праці, всі ми маємо відносно нього довг вдячности за його неперевершену пьояльність і відданість Організації, солідне сповнювання перебраних на себе обов'язків в обставинах, в яких далеко молодші віком від нього, мали б виправдання, щоб відійти від активної праці. Ані поважний вік, ані недуги не припинили його бажання працювати активно! Ми очевидно бажаємо йому ще довгих літ між нами і надіємось, що його примір заохотить молодших друзів йти його слідами.

Друг Анатолій Жуківський, довголітній провідник терену Австралії, предсідник Х ВЗУН, не міг прибути цього разу і взяти активну участь у XI ВЗУН. В часі останньої каденції він працював активно як журналіст, автор багатьох статтей на сторінках нашої преси, активний в громадському і церковному житті на терені Австралії. Доклав немало зусиль, щоб зібрати статті і доповіді сл. пам. О. Штуля Ждановича, і нашим обов'язком є видати їх і тим вшанувати покійного Голову ПУН.

Друг А. Жуківський може гордитись своїм головним осягом в організаційній праці на терені Австралії, а саме підготовкою зміни на становищі Теренового Провідника ОУН з молодшого покоління. Не лише він, але ми всі гордимося осягами праці друга С. Книша, який прийшов на зміну А. Жуківському на терені Австралії. Чи дивно, що на довгі десятиліття активної праці в рядах Організації ворог хоче віддячитись другові А. Жуківському і почав проти нього неперебірчиву нагінку! Ми не лише маємо повне довір'я до нього і відкидаємо всі ворожі провокації, але будемо солідарно боронити його чесне ім'я українського націоналіста.

В часі, коли писав я цей звіт, я мав відомості, що не зможе прибути на Збір і друг Яків Маковецький, через незадовільний стан його здоров'я. Тому почуваюсь до обов'язку відзначити його

Андрій Стратієнко

Володимир Михайлів

Яків Маковецький

віддану працю продовж довгих десятиліть. Між теперішнім стажем ПУН друг Я. Маковецький не є найстарший віком, але найстарший стажем, себто найдовше працює як член ПУН.

Належить він до тих друзів, яким доводилось працювати в різних ділянках праці і то не в таких, в яких були їхні окремі зацікавлення, але там, де на те були найпекучіші потреби.

Він працював на відтинку внутрішньо-політичному, організаційному, фінансово-господарському і видавничому.

За його довгі роки праці на IX ВЗУН його вибрали діючим Головою ПУН, за що я особисто йому зокрема вдячний.

В останніх роках він ніс в ПУН основну відповідальність за фінансові справи "Українського Слова" і на протязі п'яти років допомагав його появі, і ми дуже двячні йому за опіку над нашим органом.

Друг Я. Маковецький ніколи не відмовив моєму проханню і виконував доручені йому завдання, часто не зважаючи на поради лікаря і окруження.

На вимогу лікаря він просив, щоб його не вибирати на Х-му ВЗУН, та з огляду на те, що ми не могли його замінити ніким іншим, він прийняв обов'язки, і не вважав для себе пониженням, що йому доручено той відтинок. Він не змагався за пости і почесті — він розумів потребу і прийняв обов'язки і виконав їх з честю. За це йому належиться наше признання.

Я свідомий того,що в нас впродовж довгих десятиліть членам ПУ. і роблено частіше докори, кривдячу критику і то не лише з боку наших противників, не згадуючи вже ворогів, але також з боку наших влас · х членів.

Відзначаючи працю наших друзів, моїх співробітників на цьому Зборі, я хочу заохотити всіх Вас, на всіх щаблях нашої організаційної структури, поступати подібно. Критикуймо за недоліки, але відзначім і успіхи і даймо признання за них. Це допоможе нам скріпити вузли дружности і створити той творчий клімат, в якому будемо працювати не лише з обов'язку, але і з почуття, що ми є частиною дружнього колективу, члени якого розуміють один одного, шанують, готові дружньо співпрацювати.

Нам судилося бути переємниками великого ідейно-політичного дорібку Організації, яка находиться напередодні сьомого десятиліття своєї діяльности на службі українському народові.

Будьмо свідомі, що то велика честь, але й велика відповідальність не лише перед світлим минулим, але й перед цілим українським народом і перед майбутніми поколіннями.

Я гордий, що при Вашій допомозі ми зберегли дію ОУН і УНРуху в останніх роках, і я глибоко переконаний, що роля ОУН як політичної формації, озброєної здоровим ідейним наснаженням визвольного українського націоналізму, благородна і необхідна у визвольній боротьбі нашого народу. Тому з гордістю глядім в наше майбутнє з твердою настановою служити своєму народові і разом з ним прямувати до його Перемоги!

Микола БРАТ

ПОЛІТИЧНЕ СТАНОВИЩЕ УКРАЇНИ

Україна від самих початків свого існування до сьогодні пережила свою трагічну історію, вистояла. І в цьому один із багатьох інших арґументів її майбутнього. Але сьогоднішнє її становище не йде в жодні порівняння з ситуаціями, які переживала Україна в минулому протягом всієї своєї історії. Аналіза всіх політичних заходів, які інтенсивно проводять у відношенні до України московські керівники і які систематично і пляномірно здійснюються, приводить до висновку, що в плянах Москви є безумовне винародовлення української нації будь-якими шляхами і засобами, позбавлення її перспективи для існування. В сьогоднішніх умовах, як їх називають партійні керівники, "гласності" і "демократизму", немає місця для національного відродження, встановлення статусу повноправної держави — республіки з усіма її не формальними, а справжніми ознаками: конституцією, конституційним урядом, національною армією, національними грішми, які виражають самостійну національну економіку, і взаємним дипломатичним представництвом в Україні і за її кордоном.

Тому немає підстав для найменших ілюзій щодо якихсь можливостей справжнього розквіту політичного життя нації, економіки й культури. Це стосується й інших націй, які сьогодні перебувають під чоботом московського деспотизму. В їх розвитку Москва зацікавлена настільки, наскільки він служить її цілям, котрим підпорядковані всі економічні пляни і їх реалізування в кожному неросійському реґіоні імперії. Все, що сьогодні здійснюється офіційно заходами московського уряду, в тому числі й в економіці, спрямоване на те, щоб сучасна політична система імперії вижила в умовах своєї економічної і політичної кризи, щоб зберегла недоторканим свій політичний статус на внутрішній арені. Всі заходи розраховані на те, щоб зберегти "єдіную нєдєлімую". Навіть мінімальні, а загалом ілюзорні уступки в бік демократії, деяка децентралізація і т. ін. не покликані розв'язати основне встановлення самостійних державностей усіх націй Радянського Союзу.

Поки не буде розв'язане це питання, усі заходи і ініціятиви

російської імперії міжнародного і внутрішнього характеру є всього-навсього необхідними кроками з метою виживання.

Однак ті заходи, які робить московський уряд з метою виживання, не передбачають корінних змін в національній політиці Москви. Бо тоді треба було б не тільки поламати старі, вироблені історією імперії традиції панування на Україні, але в першу чергу відмовитися від свого панування.

Пропаґандисти радянського способу "розв'язання" національного питання говорять про якийсь "ріст" і "розквіт" економічного і культурного життя. Його не може бути, загального поступу, в порівнянні з тим, що було колись, піввіку і більше тому, і що є зараз. Але в загальному підсумку цей поступ потрібен імперії, без нього вона не існувала б. Крім того, він не може заслонити основного, а саме того, що кожна республіка, якими б досягненнями, справжніми і вигаданими пропаґандистами, не відзначалася, є підневільною, позбавленою своєї національної самостійности.

Московська імперія не може існувати без своїх колоній, без їх експлуатації — в цьому весь сенс її політики. Але Москва не може обійтися насамперед без України — багатого джерела її прибутків, які приходять їй даром, безмежного поля для колонізації, для здійснення її споконвічної мрії — "переварити" в своєму імерському котлі "інородців", в першу чергу українців. Для цього вони мають поступитися — відректися від своїх природних багатств, в ім'я "дружби" поступитись життєвим простором, відмовитись від своєї мови і культури, прийняти російську — повністю асимілюватись.

Цій меті ревно служить так званий "уряд" УРСР. Він нічого самостійно не вирішує, нічого не приводить у життя без згоди і санкцій Москви. Він не вибраний народом шляхом демократичних і прямих виборів, згідно справжніх статтей конституції. Він не репрезентував і не репрезентує волі народу. Він є знаряддям для виконання політики Москви щодо України. Систематично проваджені так звані вибори є політичним фарсом, глумом над політичними правами нації, бо висунуті партійно-державним апаратом так звані народні депутати не представляють корінних інтересів поневоленого українського народу, його справжніх прагнень до самостійного самоурядування, самостійної внутрішньої і зовнішньої політики. Така правда, яку нічим не підміниш, нічим не замажеш.

Тимчасом, постійне, при будь-якій нагоді і без неї, форсування думки про якусь нібито "суверенність" УРСР, про "розв'язання" національного питання є нічим іншим, як черговим пропаґандистським заходом, покликаним, котрий вже раз,

переконати український народ у тому, що він, мовляв, має те, чого насправді не має. Він не має ні "суверенної" республіки, ні розв'язаного національного питання. Бо справжню суверенність український народ розуміє не так, як московські загарбники, розуміє не так і розв'язання національного питання, про яке трублять режимні прпаґандисти і апаратчики. Занафталінені думки висунув В. Щербицький на помпезному засіданні, приуроченому 70-річчю так званого утворення радянської влади на Україні. Бо хіба народ забув, яким "законним" шляхом встановлювалась ця влада, тобто загарбання України Москвою, і яка це була "всебічна підтримка" Москви робітникам і селянам України — викачування з виголодженої, вимореної війною України зерна, всіх харчових запасів, розстріли, червоний терор, в кривавих потоках якого загинули сотні і тисячі українців, культурні і політичні діячі. Може, справді, буде "додатково" вивчено і висвітлено, до чого закликав В. Щербицький, в цій кривавій історії "деякі періоди і події" і які саме? Може, але немає ілюзій щодо якихось змін якраз у національній політиці московської імперії.

Національна політика московського уряду в Україні здійснюється кількома найважливішими шляхами, але справжній її зміст прикривається загальними потребами всієї імперії, зокрема економічними, а також нібито важливими потребами самого ж українського народу. Ця демагогічна брехня зразу ж стає явною, коли тільки об'єктивно глянути на наслідки цієї політики.

Найголовніший засіб, за допомогою якого реалізуєтьсє московська політика в Україні, є її **колонізація.**

Потреби економічного розвитку імперії, мовляв, природно створюють гостру необхідність... руйнування національних демографічних структур. Це, в свою чергу, створює сприятливі умови винародовлення української національности. Тут і з'явився штучний, нічим не підтверджений термін "радянський народ", який має підтвердити історичну необхідність зникнення націй, зэгнаних під московський чобіт. Кажуть, це неминучий процес... інтернаціоналізації, який на звичайній мові є русифікацією. Бюрократи і партійні чиновники твердять: потреби виробництва вимагають в такому то конкретному реґіоні збільшення робочих місць, яких неможливо забезпечити лише місцевими кадрами, місцевою робочою силою. Для цього потрібна "братня допомога". Якраз ця "допомога" й виявляється в розчиненні місцевого населення приїжджим елементом.

Таким чином освячується штучна міґрація населення, спрямована, якщо її давати політичну оцінку, на русифікацію

неросійських національних територій. Скажімо, організовується в Тернополі льонопрядильний комбінат з кількатисячним робітничим персоналом, якого неможливо забезпечити силами однієї Тернопільщини. Не думають набирати людей із найближчих областей, із резерви чи навіть надміру робочих рук, що характерне для багатьох районів України. Це будуть, як правило, приїжджі із Російської Федерації, з інших реґіонів імперії, тільки не з України.

Що це все означає на практиці, дуже добре знає місцеве населення, зокрема тернопільчани: розчинення українського населення приїжджим російським елементом, різке загострення квартирної проблеми, змішані шлюби, які в більшості дають приріст російської національности, різкий стрибок правопорушень — убивств, насильства, грабежі, збільшення п'янства і т.д.

"Єдінонєделімщікі" вже договорилися до того, що пропонують сьогодні, під впливом гігантоманських завдань економічного розвитку імперії, ліквідувати сучасний національно-територіяльний поділ всієї імперії. На думку якогось Г. Попова, сучасний національно-територіяльний поділ є ні більше, ні менше... гальмом у перебудові /див. журнал "Знамя", ч. 1, 1988/. Пісенька, виявляється, вже дуже стара і починається вона ще в достолипінські часи. Завжди в обруситєлів були "проблеми" і "питання", які вимагали класти в жертву нації і народи, які населяли російську імперію. В таких випадках "державність", яку російські правителі і всі їхні слуги розуміли не інакше, як тільки "єдіноєделімая" імперія, що завжди вимагала підпорядкування "общім" інтересам національних, з якими, в кінцевому наслідку, вони й не рахувалися.

Інший чинник руйнування національних структур населення і його асиміляції — військова служба. Відомо, що вищий військовий склад, вибуваючи у відставку, має право обирати місце проживання за власним бажанням. Дозвіл на прописку одержують військові відставники. Величезний процент їх осідає в різних містах України.

Зокрема, в кожній військовій окрузі величезна кількість військових службовців зі своїми сім'ями групується в переважній більшості в містах і містечках України. В національному відношенні вони становлять більшість неукраїнської національности. Призовники-українці, за малими винятками, проходять військову службу не на Україні, а тут відбувають службу солдати з усіх усюдів імперії. Цей принцип перемішування усіх національностей не звжди послідовно застосувався ще в часи царської Росії. На Україні, наприклад,

квартирували полки і мали навіть назви від місцевости їх розміщення. Правда, вони не були зформовані виключно з місцевого населення, яке, проте, становило в цих полках поважні відсотки. Але сьогодні названий принцип ретельно реалізується і розрахований він на асиміляцію і русифікацію українців.

На відміну від особливих прав росіян на прописку, такого права на всій території УРСР позбавлений українец. Наприклад, вчителька-українка, працюючи довгі роки на селі, не може одержати дозволу переїхати на постійне проживання у великому обласному центрі, де існує обов'язкова пашпортна прописка /вона обов'язкова й на всій території імперії/, хоч і має можливість підшукати в місті тимчасову житлову площу.

На житлоплощу вона також має право, записане в конституції УРСР. Але вона, як і тисячі й тисячі громадян, які живуть у нелюдських житлових умовах /навіть при офіційно визначеній нормі — 9 квадратних метрів на особу!/, фактично не забезпечена цим житлом. І найпрекрасніші статті конституції, про яку пропаґандисти трублять на всі заставки, ні більше, ні менше є свистком паперу.

Вчительці відмовлено в прописці. Але тут же, в її присутності, дозвіл на прописку одержує приїжджа з Росії. Так було і так є сьогодні: дискримінаційні обмеження діють в усіх реґіонах імперії як випробуваний засіб колонізації.

Ще один надзвичайно важливий чинник винародовлення українців є порочна в самій своїй основі організація в Україні шкільництва.

Максимальна увага тут приділяється забезпеченню шкільною мережею приїжджого російськомовного населення. Як правило, для приїжджих, створюються російські школи. Рідних шкіл позбавлені українці в Російській Федерації, яких там нараховується за останнім /1979 р./ переписом 3 млн. 658 тис. В тих місцях України, де дітей російської національности не вистачає на окрему школу, їх "підселяють" до українських шкіл, створюючи паравельні російсько-українські кляси. Однак такі школи стають виключно російськими.

Крім того, широко практикується переведення українських шкіл на російську мову викладання, що й призвело до ліквідації взагалі українських шкіл в більшості міст України. Виняток становлять західньоукраїнські міста, хоч і тут русифікація (шляхом колонізації і шляхом асиміляції українського населення зробила вже значний поступ.

Водночас зменшено кількість годин на вивчення української мови. Зате для вивчення російської мови створено особливі

привілеї — групи з мінімальною кількістю учнів. Такі групи для вивчення української мови відсутні.

Не менш красномовний і такий факт: учителі російської словесности одержують 15% надбавки до заплати. Це плата за русифікацію!

Необхідно відзначити в цілому низький рівень викладання української мови і літератури. Недбальство з боку адміністрації народньої освіти настільки очевидне, що не може не викликати обурення. Низький рівень підготови вчителів української мови й літератури вказує на притуплення елементарних почуттів національного патріотизму і самосвідомости у всіх, хто зайнятий вихованням вчительських кадрів.

Слід вказати на катастрофічне становище в системі дошкільнього виховання. За об'єктивними даними, сьогодні на території України немає українських закладів дошкільного виховання. Виняток становлять хіба деякі дитячі заклади в західньоукраїнських областях. Так звані ясла і дитячі садки, в яких виховуються діти дошкільного віку, в головній своїй масі є російськими. Такий стан треба розглядати як національну катастрофу. Це — джерело, при чому дуже реальне, яке своїми брудними водами заллє весь народ і перекреслить його майбутнє існування як нації. Немає підстав сподіватися, що становище зміниться найближчим часом, хоч і піднімаються голоси про необхідність щось /що саме?/ тут зробити.

Колонізаторська політика московського уряду породила таке ганебне явище, як свідомий, не силуваний набір українців — випусників середніх загальноосвітніх шкіл — в університети і педагогічні інститути на російську філологію. Мовляв, раз закриваються українські школи — буде важко влаштуватись на роботу за спеціяльністю, та й з політичного погляду безпечніше — не буде звинувачень у... націоналізмі...

Ліквідація українських шкіл і заміна їх російськими систематично відбувається по селах ряду районів Миколаївської, Дніпропетровської, Донецької, Сумської та інших областей Східньої України.

Великий наплив на Україну неукраїнського населення — це одверта колонізація етнічної території. Процес так званої "інтернаціоналізації" тут діє в єдиній формі і в єдиному напрямі — русифікації.

Політичний курс на русифікацію, який послідовно проводиться сучасними правителями, є успадкованим від найдавніших часів існування російської імперії і сьогодні доведений до повної досконалости. Це знайшло вираз у методах і способах його проведення. Без сумніву, він передбачає

реалізацію виплеканих плянів. Повна русифікація неросійських народів СССР означала б тим самим ліквідацію цих народів. Само собою зникло б їх прагнення до самостійного існування. відокремлення від російської імперії. Етнічні території неросійських народів стали б назавжди російськими, а населення їх влилось би до складу російського народу. Різко збільшилася б його численність, населення всієї імперії стало б монолітним в національному відношенні. Російська імперія, в минулому багатонаціональна держава, яка роздиралась національно-визвольними рухами, що розвивались по-різному в різні часи, не мала б тепер необхідности витрачати сили на боротьбу з цими рухами, змогла б повністю повернути свої сили на зовні. Звичайно, тоді народи світу почули б ці сили. Леліяна віками мрія російських царів і їх послідовників про світове панування вступила б у стадію її практичного здійснення. Такий сенс шаленої русифікації, колонізації неросійських народів і етнічних територій СССР.

Комуністична партія СССР проводить курс на здійснення викладеної вище програми. Сьогодні вона навіть не дуже криється з її антинаціональним змістом, акцентуючи на першочергових потребах економіки всієї імперії. Потреби господарства, економічного розвитку СССР підминають під свій прес усе: природні ресурси етнічних територій, національні кадри, їх професійний вишкіл, усе духове життя націй. Для здійснення далекосяглих плянів працюють усі адміністративні органи республік і автономних областей і округів. На практиці це означає переведення всього життя республік на російську мову, на повне й інтенсивне використання всіх резервів, підпорядкованх виконанню політичних плянів Москви.

У зв'язку з цим навіть дозволене, тобто те, що не переступає нині діючої конституції Української РСР, але не вкладається в загальний політичний курс Москви, викликає шалену лють і репресії. Так, і правозахисний рух, і викриття дискримінацій в шкільництві, нерівноправності національних мов, і порушення багато інших справ в Україні, які не можуть не викликати протестів, кваліфікуються як український "буржуазний націоналізм", "ворожість" до... українського народу, "відщепництво" та всілякі інші "злочини". Це означає повну нетерпимість до тих, хто не згідний з національним гнітом і виступає проти нього доступними йому засобами, нетерпимість і до тих, хто, заявляючи свою згоду з курсом "перебудови" і "гласності", захищає елементарні права українського народу. Шабаш, який розгорнули власті і їх преса у відношенні до редколеґії журнала "Український вісник", дуже промовисто

говорить про сталінський курс в ділянці ідеології щодо громадян України, які одверто протестують проти її плачевного культурно-духового становища, проти продовження насильства над людьми, які осмілились протистояти денаціоналізації, придушенню демократичних прав і свобод людини.

Подібне було і в 60-ті, і 70-ті роки. Знаменний лист-звернення І. Дзюбе в ЦК КПУ з запитанням "Інтернаціоналізм чи русифікація?" опирався на офіційний, наразі ніким із правлячих кіл російської імперії не відкинутий марксизм-ленінізм, але правителі і цього не могли стерпіти, бо ініціятива громадянина України розійшлася із справжнім політичним курсом Москви щодо України.

В результаті репресій, які в післясталінський період в Україні прокотились кількома хвилями, власті домоглися лише того, що люди притаїлись дочасу, однак не залишили думки про свободу, про потребу наближити її день. Репресії загнали в глибину духовости /тих людей, які її справді мають/ мрію про свободу, але діяльність цих людей при черговій "відлизі" зразу заявляє про себе. Український Культурологічний Клюб у Києві, Товариство Лева у Львові, випуски літературно-мистецького і наукового позацензурного альманаха "Євшан-зілля", музикальні групи, які нічого спільного не мають з офіціозом, відновлення "Українського вісника" — все це говорить про те, що живий дух нації не вбитий репресіями, не розп'ятий страхом, не розтоптаний каґебістським чоботом. Саме цього духа бояться правителі, в ньому вони бачать реальне зло, що виростає в національну проблему, яку слід вирішувати по-справжньому.

Знаючи те, що найкраще тримати підданих в страху, режим і сьогодні в Україні робить що завгодно, щоб втримати такий стан. Він може безкарно проводити свої дії, певний, що за це його ніхто з "центру" не осудить, навпаки — підтримає. Тим більше адміністратори дуже стараються, реалізуючи по-своєму відповідну ініціятиву ЦК КПРС про створення найсприятливіших умов для поширення російського середовища. Так, в Україні облвиконкоми, райвиконкоми, інші адміністративні установи, суди, нотаріяльні контори, пошта, міліція, залізниця, культурно-масові установи — клюби, палаци культури, навчальні заклади — училища, технікуми, вузи — всі вони і здійснюють російськомовну ситуацію за широко практикованою умовою: хай тут буде лише один росіян, слід розмовляти, читати лекції, здійснювати діловодство, вести екскурсії і т. ін. лише російською мовою. Засилля російської мови витворили ту повторну ситуацію, що в публічних місцях, у сфері обслуги, культури все менше і менше української мови.

В результаті політики московського уряду, послідовно провадженої дискримінації української мови, української культури, свідомого їх приниження перед культурою і мовою російською, виникло ганебне, за своєю суттю бузувірське явище — відречення українців від своеї мови і культури. І тут же діє антиконституційний, по суті антинаціональний закон про право батьків обирати для своїх дітей-учнів школу з російською чи українською мовою навчання, про так звану добровільність вивчення української мови. Нечуваний своїм цинізмом, фарисейський за змістом, цей русифікаційний закон одверто спрямований на витіснення української мови із загальноосвітніх шкіл України, а відтак витіснення її з усіх сфер суспільного життя. Робиться усе можливе і неможливе саме так, щоб батьки не хотіли обирати для своїх дітей українську школу: у вузах викладання російською мовою, і батьки думають, як би полегшити навчання дітям у вузах. Натомість у вузах вже не питають батьків, не дають їи волі — якою ж мовою навчати.

Знову ж таки голос широких громадських кіл за конституційний захист української мови досі не почутий тими, хто встановлює закони і приводить їх у життя. "Уряд" УРСР вдає, що не чує цього голосу, і абсолютно нічого не робить, щоб докорінно поміняти становище і прийняти відповідні закони, які стосуються конституційного захисту української мови і культури, а також і природних ресурсів України, її інтелектуальних кадрів і т.д.

Але закони законами — можуть бути прийняті найкращі закони, законодавчі акти, які залишаються паперовими свистками, якщо не будуть проведені в життя! За прикладами далеко не треба йти: усі республіки, згідно конституції СССР, мають право на добровільний вихід із складу Союзу. Але ця нічого не значуща стаття конституції є всього лише пропґандистським трюком, потрібним Москві для "світу": мовляв, ось які ми правильні, демократичні, великодушні, що дозволяємо на таке! Найменша спроба привести цю статтю в життя, в дію закінчується для її ініціяторів трагічно — якщо не розстрілами, то досмертними тюремними і лагерними засудами.

Там, де йдеться про генеральний курс партії, ніяк не пахне формалізмом. Там ретельно виконуються гласні і негласні вказівки партійного керівництва і, більше того, перевиконуються. Обрусителі в процесі русифікації так постаралися, що російську мову довели до всіх рівнів громадського і приватного життя громадян України.

Російськомовна ситуація в Україні створила нетерпимість до української мови на рівні побуту. Українець, який дома розмовляє рідною мовою і нею спілкується в публічних місцях, поза домом,

постійно і скрізь чує зневажливе ставлення до української мови, роздратування російськомовного жителя і постійні "поради" типу: "пора уже розґаварівать человеческім язиком", нібито "нерозуміння" української мови, її "грубість" і т.ін., вказівки на її природне місце лише... на колгоспному базарі або ж серед доярок. У столиці України її російсьмовні жителі /а їх переважна більшість!/ не рідко хочуть, дивуючись, з'ясувати, чи український мовець, бува, не... з Польщі або Канади!

На книжковому ринку кількісно переважає російська книжка. Видавництво "Наукова думка" має інструкцію, згідно з якою видання українською мовою не повинні перевищувати 15% усіх його видань. Згідно положення ВАК /Вищої Атестаційної Комісії/ від грудня 1975 року всі кандидатські і докторські дисертації мають бути написані лише російською мовою, а також захист слід проводити російською мовою. До того часу друкувались російською мовою лише автореферати, а дисертації виконувались на рідній мові. З прийняттям нового положення українська мова втратила ще одну сферу свого функціонування.

Фактично немає національного телебачення, бо тих кілька годин, що їх відводиться протягом дня в ретрансляції київського телебачення обласними центрами, де є відповідна техніка, не можна вважати українським телебаченням. Та й навіть ті кілька годин перемішані російськомовними програмками! А сама ж українська мова київського телебачення штучностерильна, позбавлена властивих живій мові висловів і звучання, ніби пропущена крізь м'ясорубку. Не краще становище й кінопрокату де українськомовні кінокартини — лише рідкісний виняток від правила.

Державна політика якраз і скерована на повне закріплення цього стану, на поглиблення процесу асиміляції українського населення.

Названі вище канали русифікації і колонізації України інтенсивно виявляються в місцях велетенського будівництва, як, наприклад, Чорнобильської, Рівенської, Хмельницької, Чигиринської та інших АЕС, густо зосерджених на території України. А тут не відповідають такому будівництву ні реальні потреби в електроенергії, ні геологія ґрунтів, ні обов'язки і правила збереження історично-культурних пам'яток і природи, ні сільськогосподарське виробництво. При чому протести громадськости не відіграють жодної ролі, а міжнародня організація МАГАТЕ, яка покликана стежити за цими та іншими викривленнями, мовчить, ніби боїться щось сказати в захист природи і народу України. Створюється враження, що вона в змові з московським урядом, який інтенсивно форсує

будівництво АЕС на Україні. Спеціялісти висловлюють побоювання в доцільності такого будівництва.

Тим часом справжні наслідки Чорнобильської катастрофи ретельно замовчуються, медичні обстеження населення засекречуються, ніхто не знає справжньої цифри поражених радіяцією і хворих променевою хворобою, викликаною Чорнобилем. Офіційні засоби масової інформації абсолютно замовчують поштовх, який дала Чорнобильська катастрофа раковим захворюванням. Після штучного голоду на Україні в 1932-1933 роках, це другий удар по всій нації, його наслідки сьогодні важко передбачити, але вони будуть відчутні для багатьох майбутніх поколінь. Заспокійливо заколисуючі коментарі і повідомлення офіційних чинників переслідують єдину мету — ввести український народ і світову громадську думку в оману. Обіцянки офіційних представників про те, що будуть систематично повідомляти про радіяційний стан в Україні, повисли в повітрі. Нічого про нього невідомо, як і нічого невідомо про стан харчових продуктів, поданих в усі крамниці і на ринки України. Просочується інформація, нібито Москва відмовилась від харчових продуктів з України, значить, становище тут ненормальне.

Це стиль московського уряду — все засекречувати. Те, що неможливо втримати в таємниці, трактувати в дусі офіційної думки, що за будь-яких умов мусить бути політично вигідна Москві, хай і суперечить об'єктивній праці.

Так, відомо, що імперія ніколи, тим більше сьогодні, не терпить відцентрових рухів, кінцевим наслідком яких має бути відрив від неї, проголошення державного статусу націй. Наприклад, трактування казахстанських подій засобами масової інформації і офіційними особами звертало увагу на що завгодно, тільки не на їх справжній зміст. Воно показало, що Москва сьогодні віддалена на космічні відстані від розв'язання національного питання. Навіть визнання, при чому надто обтічне, неконкретне, що сьогодні мають місце ще деякі /які?/ нерозв'язані питання з національної проблеми, говорить промовисто про дуже далеку, дуже туманну перспективу взятись нарешті за їх обговорення і розв'язання. Можна не сумніватися, яке це буде /якщо буде!/ обговорення і які будуть його наслідки...

Події, зв'язані з протестом проти національного гніту незалежно від того, де вони мають місце / в Казахстані чи Прибалтиці, Вірменії чи Україні/, висвітлюють дуже типове ставлення до них московського режиму. Так, офіційна преса вважає, наприклад, що статус державної української мови не потрібен. Але він визнаний у Вірменії під тиском масових

виступів. Те, що можна десь в іншій республіці, не можна в Україні — найболючішій, найдразливішій точці національного питанння. Білорусії вже повністю відібрали національну школу. Режим усвідомлює, що повернути весь білоруський народ до національної мови дуже важко. Тому він і не заперечує більшу "віддушину" в цьому питанні, яке досить широко обговорюється в офіційній білоруській пресі. Таке ж обговорення в Україні досить реґляментоване, бо тут в більшості сіл України **ще є** українські школи, ще є **реальний** ґрунт, на якому відроджується ідея національної свідомости України. А цього найбільше боїться режим, боїться **відриву** України — головної своєї колонії — від імперії. Без України він не мислить свого існування. Для режиму становить небезпеку чисельність українського народу. асиміляція якого вимагає довготривалого періоду і більших зусиль, ніж для цього ж вимагають малочисельні нації, наприклад, прибалтицькі.

За "кількісним" принципом будується політика Москви і в інших республіках, щоб спотворити саму суть проблеми. Наприклад, в Казахстані після відомих подій режимщики звернули увагу на...німців — мовляв, їм треба дещо дати для їх національного животіння /Їм, звичайно, треба "щось дати". Але німцям як нації не загорожує винародовлення. Асиміляція загорожує лише німецькій етнічній групі. А також іншим. /Тим часом мова повинна йти про казахів, щоб їм, нарешті, поліпшити. Отак підміняється саме питання зовсім іншим, менш небезпечним. В Україні розмова, наприклад, про національну школу скерована на права... росіян — боронь Боже, не ущемити їх! Це тоді, коли росіяни в Україні мають і свої школи, і свої театри, і свою пресу, яка спеціяльно видається в республіці, і своє російськомовне радіо і телебачення, крім загальносоюзних російськомовних /інших загальносоюзних немає! "Інтернаціоналісти" не додумались до того, щоб створити, наприклад, "день українського всесоюзного телебачення" і т.д./ передач, які транслюються в Україні. Мають усе те, чого українці в Російській Федерації позбавлені.

Про все це українська офіційна преса не пише. А якщо й були голоси про дещо із сказаного, то десь між іншими, скоромовкою.

Нарешті, сьогодні точно невідомо, скільки ж є росіян в Україні. Перепис населення 1979 р. зафіксував 10 млн. 472 тис. росіян. але і цю цифру треба ставити під сумнів. якщо мати на увазі традицію режиму все подавати в неправдивому насвітленні. Названа цифра становить 21,1 % населення України. Це **п'яте** місце в скалі колонізації Москвою радянських республік. Перше місце займає Казахстан — 40,8% населення становлять росіяни,

друге — Латвія /32,8%/, третьє — Естонія /27,9%/, четверте — Киргизія /25,9%/.

Якщо припускати ймовірне заниження цих даних і враховувати темпи і інтенсифікацію колонізації, то немає підстав заспокоюватись п'ятим місцем у цій ганебній скалі. Треба мати на увазі невідворотність спланованого Москвою процесу колонізації України. Значить, і процес, і темпи колонізації триватимуть, що й загрожує ґрунтовно розчинити етнічний склад українського народу. Є над чим задуматись усім, кому не байдужа доля української нації і її майбутнє, незалежно від політичних груп і напрямків, але об'єднаних почуттям справжнього патріотизму і національної гідности.

СССР повністю успадкував, продовжив і вдосконалив російсько-самодержавний принцип національного пригнічення й поневолення. Він не відмовився від російсько-самодержавної ідеї "єдности" всіх націй, які знаходяться в імперії. Тому з такою нетерпимістю говориться про український націоналізм, який чітко і недвозначно заявляє про право українського народу до самостійного політичного життя у власній самостійній державі, про необхідність "відірватись" від "єдіной нєдєлімой", що й є єдиною умовою нормального розвитку народу, його культури, науки і мистецтва, його економічного життя.

Сучасне політичне становище України — це прямий історичний наслідок загарбання України Росією. Російське самодержавство здійснювало такі загарбання багато разів. Цю традицію продовжувала і нова політична влада, яка встановилася в 1917 році. /Досить назвати Карелію, насильно відірвану, як рідну дитину від матері, від Фінляндії, або анексію суверенних прибалтицьких держав/. Дипломатичне ж замовчування цих загарбань не сприяє національному визволенню України, як і інших народів, які прагнуть вийти з-під "братніх", затиснутих на смерть, обіймів Москви. Український народ зберігає за собою право при найменшій нагоді, максимально використовуючи навіть крихітні можливості, говорити голосно, відкрито і повсюдно про ганебні "визволення", "приєднання", "добровільні входження", що на політичній мові означає національне поневолення, загарбання неросійської землі, грубе потоптання елементарних прав і свобод нації.

Суспільно-світова думка, як нам здається, не повинна забувати про всі ці загарбання, постійно про них пам'ятати і привселюдно говорити про них, коли вступають у будь-які відносини з Москвою, і завжди мати на увазі,що вступаєш з загарбником, що налагоджуєш контакти з тюремщиками і гнобителями, які, прикриваючись гарними фразами про

демократію, про права і свободи людей різних національностей і віровизнань, насправді гноблять їх, переслідують, чинять безправні суди, фізично винищують, прирікаючи народи, народності і нації на справжній ґеноцид. Така ціна голубові миру, що його випускає Москва із своїх газет, радіо і телебачення, із своїх академічних і дипломатичних трибун.

Україна платить за нього щоденно і щогодинно.

Платить переслідуванням найкращих людей — розуму і совісти нації, платить лагерними смертями — кінцевою метою всіх антигуманних судищ над в'язнями совісти, захисниками громадянських прав і свобод людини, над людьми, які протестують проти національного гніту і винародовлення, і, протестуючи, вперто шукають шляхів виходу із тюрми народів — московської імперії.

Платить небаченою в історії мовчанкою на сторінках під'яремних журналів і газет, художньої літератури і публіцистики, радіо і телебачення — потворною мовчанкою про всі кривди, які чинять українському народові, про глум над його мовою і культурою, про безпощадний визиск матеріяльних і духових національних скарбів.

Платить історичною безпам'яттю, духовим обімлінням і спустошеністю, платить яничарством, відступництвом від материнської мови.

Платить своєю безнадією, роз'їдаючим усе живе настроєм історичної безперспективности — тим жахливим настроєм, який заволікає, як смертельний смог, живу душу нації.

Платить потворним почуттям приречености раба, не здатного усвідомити потребу боротись, щоб знищити своє рабство.

Платить своїм безсиллям.

Всупереч цим реальним явищам, всупереч тоталітаризму правлячої кліки і її густо розгалуженої мережі, найкращі сили нашого народу протистоять їм. І якщо сьогодні вони ще не зібрані в один кулак, то завтра або ж і таки сьогодні вже згуртуються, щоб не тільки захиститись від ворога, але й дати йому належну відповідь — таку, яку заслуговує будь-який ворог. Для українського народу це смертельний ворог.

Для нас, українців, де вони не знаходилися б, мусить бути чітке усвідомлення справжнього становища України. Будь-які неправдиві, спотворені уявлення є шкідливі в першу чергу для нашого існування, вони можуть привести до катастрофи й наші заходи, спрямовані на наше виживання, і, насамперед, на національне визволення. Чітке розумніння становища України дозволяє виробити на даному етапі тактику, єдиноможливу і єдиноправильну, згідно з якою ми можемо здійснити найголовнішу свою мету.

Тоталітарний режим, під гнітом якого сьогодні знаходиться Україна, здавалося б, не дає мінімальних можливостей для будь-якої внутрішньої роботи, що служить реалізації наших завдань. Сьогодні цей режим, під тиском важких для нього обставин, прагне себе перемалювати в "найдемократичніший" устрій і тим самим обдурити не тільки власних громадян, але насамперед громадян інших держав і країн, а може, навіть їх політичних керівників. Все це робилось і робиться в силу старих самодержавно-російських традицій і потреб — замаскувати власну суть і якнайбільше від цього одержати економічних, технічних, політичних і всяких інших дивідендів. Москві це вдавалося з перемінним успіхом.

Певний успіх вона має й сьогодні. Її тактика переслідує немаловажні цілі. Розуміння цих цілей і тактики дає можливість українцям демаскувати їх, показати їх справжнє обличчя — прагнення до всесвітнього панування. При тому максимально використати західню технологію, створити ілюзорну передишку в озброєнні під виглядом деякого фактичного роззброєння, яке не становить для Москви загрози, бо приведені в бойову готовність інші види озброєння, а над іншими проводяться загалом успішні експерименти, які завершаться запуском у виробництво.

Така дійсність. Нерозуміння її грозить катастрофою для народів світу. Необхідно мати на увазі відсутність будь-яких, навіть елементарних ґарантій того, що офіційно оголошується Московою і підписується. Прикладом може служити незабезпечення з боку Москви багатьох статтей Гельсінського договору.

Сучасні державно-партійні керівники, викриваючи сьогодні криваві злочини своїх попередників /Сталіна/ і закликаючи до "нового мислення", по суті залишаються традиційно незмінними. Вони самі є представниками 18-мільйонової кляси номенклятури, яка ніколи і за ніяку ціну не відступить від основних принципів свого існування, свого керівництва і політики. Ця кліка становить основу всієї системи. Тому й навряд чи піддасться ця система **корінним** реформам, які принесли б принципово нове у внутрішнє життя імперії і в закордонну політику.

Ілюстрацією незмінности системи на її сучасному етапі є, наприклад, таке:

Далі існують всілякі перешкоди у виїзді людей за кордон.

В абсолютному безвиході і да знаходиться фактичне вирішення свободи совісти і віровизнання, хоч відповідна стаття конституції на папері ґарантує цю свободу, але фактично ні. Самостійна українська церква в УРСР заборонена. Українські

віруючі мають право існування тільки в лоні російської /офіційний термін — "руської"/ православної церкви, яка на території України є засобом русифікації. Режим не може і не хоче насмілитись хоча б на мінімальні уступки в бік демократії, дозволивши на відкриття насильно позакриваних церков, з приводу чого поступають численні колективні заяви з багатьох місцевостей. Власті робили і роблять усе, що можливе і неможливе, аби тільки не задовольнити справедливі вимоги віруючих, які в своїх намаганнях нічим не розходяться з конституцією. А щоб мати спокій, нерідко вони вдаються... до вогню. То в одній, то в іншій місцевості спалахують церкви. У грудні 1987 року згорів у Полтаві Воздвиженський Манастир. Краще спалити, ніж витрачати гроші на реставрацію архітектурної пам'ятки.

Останнім часом режимщики розпускають слухи, що, мовляв, згідно "гласності" і "демократії", буде відкрито в різних областях по кілька церков, чим буде завдано шкоди "буржуазно-клерикальній пропаґанді" з-за кордону про порушення свободи совісти.

Навіть якщо й відкриють /взагалі сумнівно!/ кілька церков — кілька на всю Україну! — хіба цим заходом буде розв'язана проблема свободи совісти і віросповідання? Досить сказати, що цілий ряд професій, особливо гуманітарних профілів, педагогічно-виховних спеціяльностей, тим більше керівних посад — виключають як несумісні релігійні переконання. Отже, так чи інакше існують заборони на професію. Або ж зворотня сторона цієї ж медалі — неможливість відкрито заявити про свої релігійні переконання, щоб моментально не бути звільненим з роботи. Атеїзм, справді, став державним — єдина, узаконена державою, віра!

Греко-Католицька Церква на західних землях України взагалі вже стала проблемою одіозною. Власті систематично і безперервно всіма доступними їм засобами втовкмачують населенню, яка це була погана церква, як вона вислуговувалась всім ворогам "радянського народу", особливо німецьким фашистам. І тому, не маючи "підтримки в народі", змушена була "саморозпуститись" — такий евфемізм застосовують каґебісти на означення розгрому цієї церкви, уцілілі священики якої, переживши жахи тюрем і заслань, вернувшись на рідну землю, пішли у підпілля, бо були вірними присязі.

Вихід із підпілля в 1987 році частини греко-католицьких священиків не змінює безправного становища Греко-Католицької Церкви в Україні. Власті не здатні переступити через юридично неправильну постанову Львівського собору про

“самоліквідацію” Греко-Католицької Церкви. Зате вони були і є звжди в силі організувати ряд незаконних судищ над греко-католицькими священиками, які залишилися вірними присязі і здійснювали свій обов'язок в підпільній формі.

Віра жива! Скільки не втовкмачували, скільки не аґітували апаратчики за атеїзм, за “правильність” лише “руської”, тобто російської православної церкви, сильна традиція народу, зокрема на західніх землях України, яка виявляється у звичаях, мові, у вірі батьків, дідів і прадідів, робить даремними всі спроби обрусителів і карателів. Достатньо лише виявити справжній стан релігійности, щоб переконатись у цьому. А релігійність висока, особливо на західніх землях України. Руїнницька робота московських загарбників у духовій культурі, зокрема в справах релігії, особливо відчутна в східніх областях України. Церкви попалено, священики винищені, суцільно оголені величезні реґіони України. Але навіть тут, незважаючи на довгий період лихоліття, незважаючи на такий жахливий за всю історію України ґеноцид, як голод на Україні, як сталінський кривавий терор — релігійна віра і тут зовсім не знищена, хоч зрушена, розірвана споконвічна традиція передачі з покоління в покоління віри батьків і дідів. Зрушена національна традиція, яка тримала націю на тому рівні гідности і свободи, який дозволяв їй сказати: так, я рівноправна серед усіх націй світу, і ніхто мені не може і не має права тикати про мою “нижчість”, “вторинність” і т.д. Ось чому вона вистояла в нерівній боротьбі із своїм західнім сусідом, який багаторазово, ніде гріха таїти, завдавав шкоди, яку ще й нині важко загладити, бо наслідки цієї шкоди ще й сьогодні даються то тут, то там візнаки.

Сказане тут і далі не переслідує мету посварити між собою нації, привести до непорозуміння — навпаки, об'єктивна оцінка має допомогти взаєморозумінню і співпраці.

У зв'язку з міжнаціональними відносинами виділяються принаймні два їх аспекти — внутрішні і зовнішні. Тут немає можливости, може, й потреби детально їх розглядати. Варто лише хоча б пунктирно торкнутися деяких аспектів цих відносин, які сьогодні досить характерні для сучасного політичного становища України.

Україна має свої **внутрішні** проблеми стосовно національних відносин. Про російсько-українські тут велась розмова більш-менш широко, хоч не все й тут відзначено з абсолютною повнотою. Треба лише підкреслити, що свідомі українці ніколи не змішують понять режиму, московського уряду з поняттям російського народу. Але інша річ: **ким** конкретно здійснюється політика режиму, **хто** є її активний двигун “на місцях”? Режим

використовує для цього різні національності, але насамперед російську. І ненависть українця до цих конкретних носіїв зла нерідко переноситься на самі ж народи, в першу чергу російський. Всі гнобителі заслуговують презирства і ненависти.

Тут є і свої гнобителі, які ревно служать московським заграбникам. Це, може, тема окремої розмови. "Колябораціонізм", яничарство викликає огиду. Гніт від них ще нестерпніший. Не можна допустити іншої думки: наприклад, не зменшиться гніт на Україні від того, коли б усе КҐБ було лише українське /хоч в принципі це неможливо!/. Все це очевидні речі.

Але є **політика** режиму, яка виявляється в тому, що, зокрема, обсаджують партійно-державний бюрократичний апарат людьми російської національности. В цьому переслідується мета — забезпечення колонізації і русифікації України. Нацменшості в цьому апараті є російськомовні. "Середньостатистичний" українець зовсім справедливо сприймає їх як московських гнобителів і карателів, і не дуже задумується над тим, яка, все таки, різниця між ними і самим народом. Нерідкі суперечки на тлі побутових відносин, як правило, приводять "в рух" і національні почуття. В наслідок цих суперечок виникає взаємна образа: один називає іншого "націоналістом", "бандерою", "бандитом" і т.д. Все це адресується українцям, які в свою чергу не лізуть в кишеню за словом і зразу відповідають усеросійському шовіністові /що не є рідкісним явищем/, знаходячи відповідні вислови.

Ненависть пригнобленого українця керована на всіх, хто сприяє гнобленню, хто є його конкретний носій, результат падає в першу чергу росіянинові, а потім і іншим гнобителям, в тому числі й євреям.

Є, однак, традиційно неґативне ставлення українця до інших національностей, бо в його історичній пам'яті збереглися незабутні кривди тих інших, організованих їхніми урядами націй, які чинили шкоду Україні. Ставлення, зокрема, до єврейства ґрунтується знову ж таки на тому, **яке було і яке є** єврейство сьогодні в політиці московського режиму в Україні. Єврейство — те, що зіграло в ідеології і політиці режиму помітну ролю — займало, як правило, офіційно-режимне становище. Останніх 70 років панування в Україні московського режиму підтверджує цю думку. Звідси й природне неґативне ставлення українця до нього. За відзначений період єврейство, що знаходилось на території України, на жаль, не здійснило політичної переорієнтації — в бік захисту національних прав українського народу. Навіть в умовах так званих "відлиг" "українське" єврейство не виявляло зацікавлення українськими національними справами. Тому й не було і сьогодні немає й переоцінки українцями єврейства

/йдеться про українців, які сьогодні живуть в Україні/. Серед демократично настроєних євреїв останніми часами спостерігається спорадичні співчуття українській справі. Може тут і виникне політична тенденція — схвалення українського визвольного змагання.

Щодо **зовнішніх** міжнаціональних відносин Україна, поки вона не становить суверенної держави, не здатна їх формувати. Сьогодні всі її стосунки з іншими націями, визначаються Москвою тільки в її, Москви, інтересах і тому не мають ніякого політичного значення для України, яка, перебуваючи в складі російської імперії як колонія, не веде самостійної політики, не встановлює політичні і всілякі інші контакти з іншими націями, які мають свою державність. Тому про зовнішньо-політичні відносини України можна говорити лише в минулому часі, вони мають сьогодні історичний сенс, коли були і добрі, і погані стосунки, і забувати все це не можна, якщо хочемо осмислити історичний досвід з метою конструктивного накреслення майбутнього.

Сьогодні міжнародні відносини українців, позбавлених державности, мають будуватися на єдиному реальному ґрунті конкретних стосунків між представниками уярмлених націй і підпорядковуватись єдиній меті — національному визволенню. Такі міжнаціональні відносини набувають глибокого політичного змісту, бо ставлять корінні інтереси різних націй в один ряд: усі поневолені нації, прагнучи визволення, мають спільну мету і завдання, необхідні для досягнення цієї мети. Тут і потрібна співпраця, що відповідає інтересам кожної нації.

Коли ж говорити в цілому про шкоди, які задавали українській нації її сусіди, то це був би надто довгий перелік. Але в цьому переліку є один, чи не найважливіший факт, а саме, коли б наші сусіди розуміли місце і ролю України для їхніх же, тобто сусідських, національних стосунків та існування, то напевно політична карта сучасної Европи і стосунки й співвідношення між діяметрально протилежними силами свободи і безправ'я були б іншими, якісно відмінними, кращими в бік свободи і рівноправности націй. Незалежність України — це не тільки справа української нації /зрозуміло це наша кровна і тільки насамперед справа, яка лежить в наших серцях, у нашому розумі, у всіх наших діях/, це ґльобальна проблема, від позитивного розв'язання якої залежить не пише майбутня політична карта Европи,але й майбутнє плянети.Вона сьогодні – і з кожним роком це буде відчутно все більше і більше — стає тісною, все більше зв'язаною з виживанням кожної нації, навіть найменшої, з необхідним її розвитком. Тут немає альтернативи, якою можна підмінити вирішення названої ґльобальної проблеми: всілякі

половинчасті рішення, це тільки тимчасовий відступ від остаточного розв'язання, це камуфляж, який не здатний замаскувати справжній стан речей.

Все це настільки очевидне, що, здавалося б, немає потреби тут говорити. Але ж ні! Досі — підкреслюємо, досі на жодних міжнародніх авторитетних форумах не стояло й, на жаль, сьогодні не стоїть чітко питання: існування російської імперії є загорозою для всього світу.

Московська імперія, поки існує, становить реальну загорозу **для народів, націй**, які знаходяться в її лабетах. І доля світу до того часу, поки вона володіє найбільшою в світі мобільною армією з найбільшим технічним оснащенням і контррозвідницьким апаратом найсильнішим у світі і найжорстокішими карально-репресивними засобами, непевна. Ілюзії стосовно оцінки перерахованих тут засобів є життєво небезпечними для всіх, хто їх легковажить.

Екстремні умовини, в яких доводиться жити і працювати, ніяк не є виправданням бездіяльности: все, що ми, українці, здійснюємо тут, в Україні, і поза її межами, не має жодного значення, якщо наша діяльність не спрямована на найважливіше — національне визволення. Тому великі і малі справи є завжди великими, якщо вони служать великій меті.

В умовах відсутности демократичних свобод — свободи слова, друку, демонстрацій, в умовах тільки і тільки формального існування статей конституції, про всі ці та інші права і обов'язки громадян України, в умовах наскрізного контролю з боку КДБ і його розгалуженої мережі донощиків-інформаторів по всіх параметрах суспільно-громадського життя: економічно-технічному, науковому, творчо-мистецькому, сімейному, організаційно-трудовому — в цих умовах навіть мінімальні спроби мислячих людей виступити проти офіційного курсу винародовлення української та інших націй становлять подвиг. Однак річ не в жертвенності цих людей — жертв кривавих і безчисленних Україна поклала і сьогодні кладе безперервно. Річ у тому, щоб із загибеллю людей не загинула справа, за яку вони віддають усе і навіть своє життя. Тому, здається, пора ставити питання по іншому: **боротись, перемагати і жити!** Жити для того, щоб служити ідеї, втілювати її в життя. Берегти людей для праці, для повсякденної і вкрай потрібної роботи.

Для цього всі засоби добрі і моральні. В названих умовах форма так званого "радянського статусу" селянина, робітника, економіста, лікаря, інженера, письменника, науковця і т.д. прийнятна, якщо їхня діяльність служить названій меті. Всі вони перебувають на різних соціяльно-демографічних рівнях: у сім'ї, в

своєму вузькому колі однодумців, серед товаришів по роботі і т.д., думаючи про основне, так чи інакше втілюючи свої переконання, свої думки в те, що вони роблять. Повсякденна робота є непомітною, "тихою". Вона має принести свої плоди і, поза всяким сумнівом, принесе. Найбільша вага, зрозуміло, тут лягає на українську інтеліґенцію.

Звичайні людські зв'язки мусять долати недовір'я, посіяне режимом. до своїх співвітчизників, встановлювати тісніші контакти, які на ґрунті побутових інтересів, при повсякденному спілкуванні, набувають глибшого змісту, виводять учасників цих контактів на ширші, передусім національні проблеми. Існують мікрозв'язки, в яких назріває переконання в необхідності національно-виховної роботи серед молоді в першу чергу, почавши від власних дітей. /Якщо діти є несвідомі національно, а батьки свідомі, то вина лягає на батьків — у першу чергу!/ На сім'ю лягає священний обов'язок передати молодому поколінню національну ідею. Тільки в цьому суспільному ядрі сьогодні є єдина можливість виховати в молоді готовність віддати національній ідеї все, навіть життя. Тому на сім'ю лягають надзвичайно великі обов'язки і відповідальність, а звідси — вимоги до сім'ї як єдиної суспільної структури, в якій мусить функціонувати національна свідомість. Неповноцінність сучасної сім'ї в Україні в першу чергу зводиться до того, що офіційними чинниками цілеспрямовано на протязі сімдесять років стираються національні ознаки, розмивається свідомість її членів, інтесивно проводиться і національний розклад. Змішані шлюби, соціяльна і національна деправовість, повна залежність від держави, тоталітарний ідеологічний контроль —всі ці та багато інших засобів переслідують мету розчинити українську сім'ю в московському потоці — колонізації і русифікації. Протистояння їм можливе лише на ґрунті високої національної свідомости, повного опанування національною українською культурою, найкращими зразками світової культури. Тільки власною культурою, власною свідомістю, світоглядом, мораллю й етикою, принципіяльно відмінними від світогляду, моралі і етики московських загарбників, українська сім'я здатна протиставитись усім неґативним впливам, які покликані її знищити. Всі ці вимоги ніяк не завищені, як і не перебільшені неґативні впливи на сім'ю — атом усієї нації, в якій пульсує жива думка, живі настрої непокори і гніву. В цьому мікрокліматі народжуються важливі думки, відбувається переосмислення цінностей, оцінка ситуації, визірає розуміння власних потреб як нації і відповідної діяльности, яка ставить своєю метою зміцнити нові переконання, розширити розуміння власної сили і можливостей.

Включення в цю роботу всіх можливих леґальних, півлеґальних і нелеґальних засобів — першочергове завдання в сучасному становищі України. **Пробудження національної свідомости** — мета цього руху, який сьогодні виявляється в захисті мови як єдиного унікального національного багатства, без якого немислиме існування нації, в захисті історично-культурних пам'яток України, природи і природного середовища. Тут відчувається гострий голод в історичній літературі, в інформації, яка стосується як минулого, так і сучасности України, бо вся офіційна інформація не тільки спотворена, викривлена, неправильна, але й зведена до абсолютного мінімуму. Інформацію ж, передану через радіо з-за кордону, продовжують грубо глушити.

Сьогодні ми відчуваємо дуже гострий брак технічних засобів для внутрішнього поширення вкрай потрібних історичних, культурних, економічних та інших знань, не пропущених крізь сито офіційної цензури. Можливо, цей дефіцит, буде в майбутньому зменшений — все таки, ми є свідками бурхливого розвитку технічних засобів інформації, який відкриває нові перспективи для передачі знань, необхідних для національного усвідомлення українського народу.

Ідеологічний контроль, який сьогодні здійснюється в Україні, настільки тоталітарний, що буквально викреслює з писаного і друкованого слова елементарні думки про національно-політичне становище України. Тільки позацензурні, самвидавні видання /їх загалом небагато/ пропаґують ідеї свободи, національного самоусвідомлення.

Тут, на "низах", якраз потрібна щоденна робота з метою пробудження національної свідомости, яка в окремих реґіонах України, особливо східніх, надто промислових, знаходиться на нульовому рівні. Режим доклав і докладає всіх зусиль для того, щоб ця свідомість знаходилась на найнижчому рівні. Ні загалноосвітня школа, ні вузи, ні засоби масової інформації нічого не роблять, щоб підняти її на вищий щабель — навпаки, вони рік-річно продовжують її затемнювати.

Зважаючи на сучасне становище України, вважаємо, що далі так існувати не можна: **це нижче людської гідности, національно ганебно, протиприродно і антигуманно з погляду елементарних норм співжиття між народами.**

Кожний рік такого життя нас, українців, відкидає на десятки років назад порівнялно з вільними націями, які на полі науки, техніки, мистецтва нормально розвивають свої природні здібності і можливості, і вносять у світову духову скарбницю і свої скарби.

Щоб докорінно змінилась ситуація, потрібна політична активність українського народу, всіх без винятку його верств і прошарків. Політичне пробудження українського народу почалось несміливо, з настирливим гальмуванням з боку республіканських властей, але цей процес, очевидно, невідворотний. Тут і виробиться політичне мислення, яке, захоплюючи ширші кола суспільства, включить розуміння становища України і шляхи виходу з нього, осмислення нашого тисячолітнього історичного досвіду, успіхів і невдач, виховання громадян, готових на ділі посвятитись ідеї визволення. Це — генеральні напрямні в процесі національного визволення, який, без перебільшення, не завмирав зовсім, лише у відповідні часові відрізки то пригасав, то засвічувався палахкотливим вогником, то спалахував у вчинках сміливих і самовідданих людей. Сьогодні активізуються найсвідоміші групи людей різних вікових і професійних категорій. Вони вже здатні на політичну активність стосовно історичної ситуації.

Січень, 1988 року

"Організація Українських Націоналістів підготовлювана десятками літ в найрізнорідніших первоформах на соборних українських землях до Першої Світової Війни і по ній, постала не як кон'юктурний, по чужих зразках, твір, а як закономірний і тривкий вислід державницького назрівання, що його проходив український нарід, щоб з етнічної маси стати нацією."

2-ий голова ПУН
полк. Андрій МЕЛЬНИК

Проф. д-р Наталія ПАЗУНЯК

У БОРОТЬБІ ЗА УКРАЇНСЬКУ ДУХОВІСТЬ В УКРАЇНІ І В ДІЯСПОРІ

"Де дітись, де дітись мені від вогню!
О ноче, ночуй мене! Днюй мене, дню!
Куди не піду я мов кінь вороний,
Мене здогвняє сам хрест вогняний,
Пекучий, палючий — на всі небеса,
І падає з нього вогненна роса,
Бо небо роздерте, і думи роздерті,
Три чисниці, може, лишилось до смерти.
Той огненний хрест, а на ньому і в нім
Палає мій син у кільці вогнянім,
Бо атомні цвяхи засаджено в руки,
Бо губи горять від пекельної муки..."

З поеми "Чорнобильська Мадонна"
ІВАНА ДРАЧА

Це те пекло, що пережила сторозтерзана Україна, — зовсім недавно — і далі переживає наслідки цього. У цю похмуру післячорнобильську добу сучасна Україна сягає за порятунком до глибин своєї духовости, до скарбів її відвічних, щоб віднайти снагу, втрачену за довгі десятиліття переслідувань і руйнування рідної культури, щоб відродити внутрішню міць, встоятись і, перетривавши лиху годину, взятись усіма силами за відбудову рідних священних руїн. Це діється тепер, коли умови сучасної боротьби все ж дальше дуже тяжкі.

У чому ж вбачає сучасна **свідома** українська людина те джерело, повне життєдайної води, джерело, що не висихає? — У культурі минулих століть, а то й тисячоліть — як у вислові духовости.Доба за добою,це розвиток, — наростання вартостей, що витворившись, уже ніколи вповні не загибали, а закорінювались у свідомості й у підсвідомості народу, тому й зберігались.

Щоб усвідомити її **давність**, гляньмо на **профіль старожитньої** культури України: Ген, у сивій давнині **палеоліту** ми

побачимо вже вияв стремління **до краси** і **ритму** десь з-перед 8 т. до н.е. Є це найдавніші **в світі** знахідки орнаменту (охрою на лопатці мамута) і різьбленого на іклах мамутових (взір меандру) в околицях Києва і Чернігова.

Доба неоліту в комплексі **Трипільської культури** (3-2 т. до Хр.) дала вияв **розвиткові** людини, осілої на праукраїнських землях; людина трипільської культури мала вже віру **в безсмертя душі** (про що свідчить спосіб поховань), є там і стремління до краси — в розвитку орнаменту на глинянім посуді — спіраль, меандер; засвідчено у тій добі і **початок хліборобства**. Пришельці на землі України — Кімерійці (X ст. до Хр.), Скити (УІІІ ст. до Хр.), Сармати і Алани (ІУ-ІІ ст. до Хр.) — не могли вже знехтувати форм життя **осілого населення**. Вони принесли з собою лише певні елементи культури з Персії і Малої Азії.

Довгі віки — майже одно тисячоліття — діяли на північному побережжі Чорного моря грецькі колонії-твердині (Ольвія, Теодосія, Фанаґорія, Пантікапея), впливаючи через торгівлю на формування культурних особливостей античної України. Це були **геллеиські** впливи, а з торгівлі йшли також впливи з Єгипту, Фенікії, Малої Азії, середземноморського комплексу. Ці впливи давня Україна приймала **селективио**, перетворюючи їх на власний кшталт. З тими здобутками — оформлюється перше праукраїнське державне твориво — **Антська держава (ІУ-УІ** ст. по Хр.), що впала жертвою ударів аварської орди. Та витворені **вартості** зберігаються в **иадрах иароду,** у **пам'яті — з роду — в рід.** Наступають нові форми **на давиіх осиовах**, — ця нова форма це слов'янські укріплені **городища. Праукраїиа** — між Карпатами і лівими притоками Дніпра — **була ж колискою всіх слов'яиських народів**; і з **ії** теренів розселюються усі слов'янські відгалуження, від ІУ ст. до УІІІ ст. — на захід, південний захід і вкінці на північ. Отож і наша українська **мова** є прямим продовженням і розвитком праслав'янської мови (як твердить Ю. Шевельов).

Ось **з таким** набутком вступили наші предки у **історічний** період **доби Київської Руси**, із центром в Києві, відомим і під іншими назвами від початків Хр. ери. Тож — стародавня культура **иароду-автохтоиа иа своїй землі** стала тривким підложжям для державного буття і культури Київської Руси. Маємо давні чужі джерела і свої знахідки, що свідчать про проникання **християиства** в Україні майже від початків Християнської ери, — з більше дійсним, як леґендарним апостолом Андріем Первозванним (на горах Київських). Толкуючи про поняття духовости як сукупности елементів культури, згадуємо тут про **давню** віру **Праукраїни,** дохристиянську, анімістичну, з власною мітологією, із вірою в позагробове життя, із усібленням сил

природи з сонцем в осередку, і з виразним хліборобським первнем; це була віра з поняттям **добра і зла,** і також з потребою **очищення** — водою і вогнем. На тих основах не важко було сприймати **нову** віру — Христову з її високим етосом, що продовж віків збагачувала і кристалізувала духовість українського народу і **перетворювала** його поступово в націю.

Київська Русь була не тільки сильним державним творивом з власними воїнами і фльотою — військовою силою, — але ж саме **Київ** був осередком культури у всій східній Европі. Письменство, мистецькі вироби з золота, срібла, емалі, та тривалі початки шкільництва віддзеркалювали духові набутки нашої пранації. Довгі віки осередком-розсадником культури християнської була Києво-Печерська Лавра із її славетним Успенським собором з XI ст., зруйнованим за II Світової війни з наказу Москви, з книгозбірнями, з працівнею для виготовлення розкішних манускриптів, дорогоцінних книг, з лікарнею, з обителлю для немічних і сиріт. Це був комплекс храмів і манастирів із похованням святців із давнього українського чернецтва.

Не випадково згадуємо тут значення і вагу Лаври і її велич. Радянське трактування пам'яток української культури довело цю твердиню нашої духовости до її майже повного занепаду. Голос підняли тепер **ті**, кому лежить **на серці** цей скарб безцінний, що був виразом нашої духовости в різних аспектах продовж віків. Історик Брайчевський, згідно з офіційним журналом "Київ" з 1987 р.,називає це злочинним занедбанням і свідомим шкідництвом. Загрозу загибелі Лаври там усвідомлено. Яка ж буде **наша** реакція? Отже — ми вказали на давні джерела духовости, а боротьба іде в великій мірі **за них,** за збереження їх і за відкриття їх ваги і значимости для кожного українця зокрема і для нації як цілости. Письменники домагаються тепер нових **видань** давніх пам'яток, літописів, печерського патерика, житій і сказаній. Адже про них **сучасне покоління не знає,** отже цей **великий етап губиться,** втрачається поступово **в пам'яті народній,** що є **великою загрозою,** бо це все один з етапів **наступу на душу нації.**

Та треба ще, хоча мимолетом, поглянути на шляхи розвою і кристалізації української культури у різних площинах у дальших віках.

Києву не раз судилося ставити чоло ворогові, на жаль, не завжди він виходив перможцем. Перше — майже тотальне — знищення Києва відбулося в 1240 р. від ударів татарської "Золотої Орди" Батия. Після наїзду залишилися тоді уцілілими лише 200 будинків у Києві. Навала поклала край державі Київської Руси, знищила масу культурних пам'яток, цілі книгозбірні, Богородичну церкву Десятинну. Та все ж пам'ять народня зберегла саме **Київ** як

серцевину, осередок культурних надбань України. В 14-15 ст. мало що нового діялося в Києві. Це було литовсько-руське удільне князівство з династією Ґедиминовичів із осідком **в Києві.**

Під охороною лицарського козацтва в 16 ст. **відживає Київ,** встає із руїн, і вже на початку 17 ст. стає знову осередком освіти і мистецтва: розвивається мистецтво, діє друкарня в Печерській Лаврі, а Києво-Могилянська Колеґія, згодом Академія, стає центральною високою освітньою установою на всю Східню Европу. Це період розцвіту культури **козацького барокко.** В 17 і 18 ст. осягають високий рівень розвитку різні прояви культури, не дивлячись на неймовірно бурхливі часи криваво здавлюваних протипольських козацьких повстань, врешті — переможної, але й кривавої, війни Богдана Хмельницького проти польського маґнатства,створення козацької держави, очоленої гетьманом, дальших воєнних дій проти польської і вже й московської зверхности; вкінці — полтавська битва 1709 р. і її трагічні наслідки.

Прояви культури — письменство, освіта і мистецтво, з архітектурою барокко і друкування книг — все це тривало рівночасно. Та коли продовж 18 ст. впали останні державні остої — гетьманат, Запорозька Січ — унікальний феномен історичного явища (при військовім ладі життя вони ставали братчиками — членами Богоявленського манастиря), постала панщина — нововведення Катерини II, тоді то культурний розвиток почав нидіти, занепадати. В той час, коли ще в першій половині 18 ст. майже в кожнім селі була школа і майже не було безграмотности, то вже в другій половині 18 ст. і в 19 ст. тривав занепад. Десь жеврів спогад про минулу славу, але пригнобленість духа перемагала і затягала пеленою сіро-чорної неволі.

Наші сучасники в Україні з кіл інтелектуальної еліти проглядають бистрим зором своїм крізь мряковиння застою і зупиняються на козацькому барокко. Відкривають фоліянти філософічних трактатів (де вони ще збереглись) і з трепетом душі черпають неосквернену мудрість — витвір рідної культури (а там же було 900 таких трактатів!). Це ми бачимо в світоглядово-історіософічному творі **Валерія Шевчука** "Мисленне дерево" (друк. у "Вітчизні", ч.1, 1988 р.) і в декількох інших прозаїків і поетів, в історичних романах, напр. у Р. Іванчука. Це є ставання проти офіційної, встановленої десятиліттями "казенної" настанови; це поворот до України, крок **до себе,** а не в сторону, у підніжки ворога. І в цьому суть **боротьби,** у якій полем бою є не фізичний простір із скорострілами і ґранатами, чи бомбами й ракетами у цей час, а сама психе-душа української людини. Хто ж

переможе в боротьбі чи у двобою? Бій можна програти, але **боротьбу** треба виграти.

У 18 ст. велетнем духа був **Гр. Сковорода,** що мав візію християнської України, що мандрував по всіх просторах її і голосив свою неоплатонівську **філософію серця.**

У 19 ст. велетнем був **Тарас Шевченко,** що був спроможний акумулювати в собі всі духові досягнення України в століттях. — зродити в істоті своїй ідеал Свободи, стреміти до Правди-Абсолюту, поставити на той єдиний шлях свою, здавалося б, знівечену духово націю і вказати їй проєкцію на майбутнє ("Посланіє до мертвих, живих і ненароджених земляків моїх в Україні і не в Україні сущих"). Його непроминаюче прагнення Свободи, — як видно з творів чільних авторів сучасної України. — запало глибоко в душі їх — саме тих, тоді ще **"ненароджених"**. Вони відвертаються явно від чужого викривленого режимною критикою Шевченка, а стають з ним **віч-на-віч,** без непрошених посередників і інтерпретаторів. Переконавшись, що Шевченко брав свою історіософічну оцінку минулого України не з московських фоліянтів, а з козацьких літописів (головно з літопису Самійла Величка), вони бачать, що Шевченко **дійсно** міг робити проґнози на майбутнє і почали прислухатись до його голосу.Тому й по-іншому сприйняли вони Шевченкове: "Борітеся — поборете, Вам Бог помагає, за вас сила, за вас правда і воля святая!" Тож Шевченко став найвищим авторитетом; в ув'язненні і в полярнім холоді слово Шевченкове підтримує і загріває їх, і вони — в коротких листах вітають один одного чи родину в місяці березні "з днем Шевченка" (О. Мешко і багато інших).

Не можна їм не зважити й страдженного поетичного слова **Івана Франка**. Його "Мойсей" — епопея нації — це апогей виспіву душі ґеніяльного поета-трудівника, інтелектуала і людини з пророчою візією. **Його** побачили вже іншим, дійсним, не викривленим пером режимного критика.

Людиною, що стоїть на межі століть і не забувається в сучасній Україні, є **Леся Українка** з її безсмертним еланом життя, з надхненними й пророчими словами і наказом: "Іди і добивайся Батьківщини!".. Письменники сучасної України сягнули вже до її проскрибованих режимом творів (драма "Боярина", ряд поем).

XX-те століття. Гримлять революції, тріщать у основах і падають імперії. Здавалося б, нежданно, після віків неволі і гніту, виринає в муках, стає і міцніє-дужчає Українська Держава — фенікс із попелищ. Іде зовнішня і внутрішня боротьба, бо ж ворог завжди посягає **по душу нації**: жертви і кров. І вкінці короткотривалої свободи і бурхливих переходів встоятись не було сил...

Леґендарним в Україні стало ще в 20-их і 30-их рр. ім'я **Симона Петлюри,** — оклеветаного, виклятого ворогом-окупантом. Його ім'я там — табу. Вся епопея української державности — "злочин"... За згадку лише бувала смерть у муках. Та крізь усі заборола проникла правда: ні, не бандит він. І тепер чуємо, що молодь України хоче **знати** про ту боротьбу, про весь державний період з-перед 70-и літ, про Українську вільну Державу, про виклятого Москвою Петлюру. Це діє пам'ять народня, як носій знання про події, які віддзеркалюють рідну духовість, а заразом це вже вислід студій тієї доби з неофіційних чи прихованих матеріялів.

Правда про боротьбу під час II Світової війни і після неї українських повстанчих сил проти обох займанців — большевицьких і нацистських, — також проникла в Україну. Не вдалося окупантові прикрити **всього** чорною пеленою клевет і заборон перед молодим поколінням. Падають розмальовані фасади, що прикривали сталінсько-єжовсько-берієвські злочини, скоєні на народньому живому організмі, заговорили тепер навіть на шпальтах деяких органів радянської преси про голод 1932-33 рр., про винищення письменників, інтелектуалів, — творців української культури головно в 1934-1940-их роках. Перед молодою творчою інтеліґенцією стає трагічний образ, досвід історії винищування української культури за царської влади — 18-19 століть і за совєтської з одного джерела — **Москви.** Це — тривала боротьба, цілий процес боротьби **проти української духовости.**

Сучасне прозріння серед рядів творчих сил України і є джерелом своєрідного протинаступу. На основі статтей в офіційній і неофіційній пресі видно, що ця свідомість правдивого стану речей віддавна нуртувала в кругах українських інтелектуалів (М.Брайчевський — історик, Є.Сверстюк — літературний критик, В. Чорновіл — публіцист, письменники — ціла плеяда, — це лише приклади). Своєрідна "відлига" за Ґорбачова стала лише нагодою все це виявити. Маємо наявні прояви цієї боротьби — вона не на полі бою, а **в духовій площині**, але не менше завзята і загрозлива, — бо це **боротьба на життя і смерть**. Причина, чому так окреслюємо цю боротьбу, це:

Поперше: тому що це боротьба за **бути чи не бути** Україні як живій і творчій самобутній нації, у всіх аспектах її життя.

Подруге: це постійне висування себе на удари ворога, тактика якого міняється, але ціль залишається одна: — у віках підпорядкувати собі Україну як "провінцію" з природними багатствами і навіки зламати її хребет як волелюбної нації. Та не дивлячись на таку загрозу, відвага в тому чи іншому виді

проявляється, і то не тільки серед заарештованих і ув'язнених, але й серед різних верств населення України. Отож — спектр боротьби охоплює **різні ділянки культурного життя**:

1. Протест проти зловіщого стану **екології** в Україні, що також загрозило збереженню й існуванню навіть Києво-Печерської Лаври, як усього комплексу. Цитуємо слова із офіційного органу "Київ" — це "варварське і злочинне трактування заповідної території, що суперечить міжнародньому праву". Є тут ствердження, що, якщо не буде застосовано негайних, точно окреслених знавцями заходів, то існує можливість, що весь заповідник Печерської Лаври провалиться в підземне озеро, яке створилося через злочинне занедбання дренажної системи, не зважаючи на всі осороги і накази знавців вже від 1951 р.

2. Є це також протест проти "білих плям" в історії України радянських видань; тих "білих плям" багато у всій історії України, а є багато і "чорних": клевета, неправда і очорнювання найкращих постатей українського минулого. З вимогою писати правду про голод в Україні 1930-их рр. та про Українську Державність 70 років тому й про Січових Стрільців, звернувся Чорновіл до Ґорбачова. Займається викриттям таких саме історичних "плям" назагал творча інтеліґенція Києва, Львова, інших осередків. Це вони створили **леґальні, але незалежні від вказівок партії і цензури товариства.** Є це **Український Культурологічний Клюб**, що відновив видання "Українського Вісника", за редакцією В. Чорновола, М. Гориня, П. Скочка. (Журнал не діяв від 1972 р. через арешти редакторів — В. Чорновола, Мих. Гориня, інших). Тепер вийшло 7 і 8 число. Головна ціль Клюбу — "розбудження національної свідомости, **вичищення народнього духа** від намулу байдужости, недовір'я, національного нігілізму". Навіть в офіційних виданнях говориться про потребу очиститись від того, що "поналипало на народній душі" ("Огоньок").

Культурологічний клюб має секції: історико-археологічна з реставраційною групою — фахівцями відновлювати старі ікони і т. под.; секція літературознавча, мовна, секція культури, етнографічна, мистецтвознавча, кінематографічна, секція філософії і теорії культури. Це, як бачимо, широкий вахляр діяльности. Праця в клюбі йде в формі обговорень проблем на основі придбаного матеріялу з сучасного стану і з досліджень минулого.

Піднято ряд питань з проблем Церкви: а) віднова і визнання Української Автокефальної Православної Церкви, незалежної від московського патріярхату — речником був Ол. Шевченко;

б) леґалізація Української Католицької Церкви, окрім інших (раніше Й. Тереля) — речником був О. Зеленюк.

Домагаються передачі Києво-Печерської Лаври Церкві (зрозуміло — українській).

Створилася у Львові **"Українська Асоціяція Незалежної Творчости"**, органом якої є журнал "Кафедра" за ред. Мих. Осадчого, недавнього політичного в'язня. Розділ журнала "Творчість" відкриває стаття недавнього політичного в'язня Євгена Сверстюка, що закликає письменників "повернутися до природних джерел національної патріотичної творчости, як єдиної перспективи їхніх духових звершень". На ці теми в світоглядовому пляні написана праця **Юрія Бадзя** "Право жити", неопублікована і сконфіскована в рукописі органами КҐБ, відома з уривків, за що автор і дотепер перебуває в неволі (заслання після карального табору особливого режиму). Саме Ю. Бадзьо домагався, щоб уряд леґалізував історичну школу Покровського, історика-росіянина, що опрокинув був офіційне твердження про "триєдину Русь", гіпотезу, на якій СССР основує свою теорію про злиття націй в одну. Отож Покровський підтримував теорію М. Грушевського про окремішність і прадавність походження української нації.

Може найбільше уваги присвячує сучасна творча інтеліґенція в Україні становищу української **мови.** Щодо мовного питання є дві площини протестних акцій. Одна — мовознавців і письменників з офіційних кіл, як напр., Спілка Письменників України, що тримаються правила не вражати Москву, отже там не вживають вислову "русифікація", а спихають усю вину на занехаяння цієї справи на місцях і на байдужість місцевих "бюрократів" (становище Дмитра Павличка в "Літературній Україні"), хоча він подає убивчу статистику шкільництва в Україні, де є величезна перевага російських шкіл.

Друге становище — незалежне від лінії партії — таких діячів як В. Чорновіл, М. Горинь і інші, які явно вказують на **"руку Москви"** й на її злочинні дії відносно української культури та мовної русифікації. Є також ствердження з боку АН УРСР (д-р Павло Гриценко, лінґвіст) про **"звуження функціональної сфери української мови"**. При усіх недоговореностях до кінця, себто, без ставлення крапки над І, все ж минулого року 1987, Пленум С.П.України **видав постанови** з вимогою української мови як обов'язкового предмета навчання в школах України та про удержавлення української мови в УРСР. Також щораз виразніше починають в Україні підносити голоси за **індивідуальне** визнання себе українцем, і за загальне. Про конкретні труднощі щодо цього сказав Д. Павличко в березні ц.р. в інтерв'ю для "Нових Днів": для повернення української мови в державні інституції треба більше

часу і більше зрозуміння справи — законів писаних і неписаних, бо "...хіба можна за один рік відбудувати те, що валилося, заростало бур'яном і **гнило** десятки літ?..."

Анатолій Мокренко, народній артист (у журналі "Україна") покликається, між іншим, на Гр. Сковороду, що говорив про потребу **самопізнання:** "... не можна обійти самого себе. Ми ходимо по своїй землі, напоєній нашою та ворожою кров'ю і оспіваній у віках-тисячоліттях нашими піснями. Пісні були і мечем і житом, і сльозою і сміхом, і ласкою. Вони завжди були життям, що відлунює в наших душах — і через них поспішає до майбутніх поколінь, щоб і вони були **вічні.** І тільки через **серце і пам'ять** молодих — шлях їх в майбутнє."

Щодо літератури, — дуже крутими шляхами проходив літературний розвій в Радянській Україні. Велику й найкращу частину створеного письменниками замовчувано абож перекручувано на свій лад з допасовуванням до настанови лінії партії. Творчість 1920-их і початку 1930-их рр. була в більшості вилучена з книгарень, бібліотек, навіть з бібліографічних показників, начебто її й зовсім не було, бо самих творців її не стало; в роках 1934-40-их їх зліквідовано **фізично** (коло 200 діячів літератури, мовознавства, мистецтва). Сталін вимордував майже 80% українських письменників. Отже, молоді адепти літератури навіть не мали змоги пізнати ті надбання, хіба нелеґально десь чи випадково. Знали вони при тому, що навіть за зберігання твору котрогось із репресованих авторів загрожувала тюрма, заслання, Сибір, не дивлячись на те, що даний твір був виданий радянським видавництвом у тодішній столиці Харкові. Таким чином великі надбання літератури 1920-их і 1930-их років не були доступні наступним поколінням.

Приблизно продовж одного десятиліття розвинулась ціла скаля напрямів з такими основними речниками у всіх жанрах літератури — поезії, прозі і в драмі; тож згадаймо тут хоча чільних представників тодішнього бурхливого, творчого життя в Україні, що з усіх сил намагалася дихнути вільним творчим життям, незалежним від московського диктату чи скритих впливів. Микола Хвильовий, хоча комуніст тоді за переконаннями, гуртував довкруги себе таланти і творив напрям "романтичний вітаїзм"; він перший кинув клич: **Геть від Москви!** - Геть від московської отруйливої духовости — треба було розуміти. З ним були тоді в Харкові поети і письменники: Ю. Смолич, М. Бажан, Майк Йогансен, Ол. Слісаренко.

В Києві діяла тоді паралельна група: прозаїки — Мих. Івченко, Гр. Косинка. Борис Антоненко-Давидович, Валеріян

Підмогильний; поети - Євген Плужник, Дмитро Фальківський. Потворилися ідеологічно-стилістичні напрями мистецького вислову, паралельні в своїй суті до західньоевропейських: найвідоміші серед **символістів** були — Павло Тичина (ранній), Вол. Свідзінський. Серед **імпресіоністів** того часу: поет Є. Плужник, прозаїк М. Івченко. З поміж **неоромантиків** треба назвати поетів — Вол. Сосюру, М. Йогансена, раннього М. Бажана, О. Влизька, В. Ярошенка, а з прозаїків — Ю. Яновського, Аркадія Любченка. Серед **експресіоністів** діяли Тодось Осьмачка — поет, М. Бажан (пізніший); прозаїк М. Хвильовий.

Не відставала літературна плеяда і від екстремних напрямів; були це **футуристи**: О. Влизько (частково), Майк Семенко, Ґео Шкурупій, Ю. Шполь (Яловий). Антиподом до цієї групи щодо літературного вислову були **неоклясики**; чільні представники їх це — Микола Зеров, Павло Филипович, Максим Рильський, Мих. Драй-Хмара, Юрій Клен (О. Бурґгард), які щодо стилю вислову і щодо поетикальних форм, взорувалися на античній клясиці.

Також і в **драмі** настав великий перелім у стилістичній, ідеологічній настанові. Головним творцем новітньої драми був Микола Куліш, у якого було багато спільного з Хвильовим у сприйнятті українства XX ст. Національний момент відігравав у нього головну ролю ("Мина Мазайло", "Народній Малахій", "Патетична соната"). За його словами той переможе, хто позбиває заржавілі замки — московські і польські. Діяли тоді також драматурги М. Дніпровський, Іван Кочерга, І. Мамонтов. Всі ті письменники входили у різні організовані групи: "Плуг", "Ланка", "Марс", "Вапліте", "Літературний Ярмарок" М. Хвильового, і інші.

Можна сказати, що навіть у підневільних політично обставинах періоду "українізації" і НЕПу — заговорила Україна сильним і творчим голосом і, що найважливіше, — дала вислів повній літературі (у всіх жанрах і у різнорідних стилістичних напрямах). І ось цей творчий період вияву української духовости закрито насильно, з-зовні, наглухо перед наступними поколіннями, бо творців того духового розмаху — майже усіх — фізично зліквідовано, а твори їх стали забороненим скарбом — політичним табу. Чи окрім ґеноциду голоду 1932-33 рр. може бути більший злочин у відношенні до живої нації? Мабуть ні! Це ж бо — постріл у душу нації.

Не забуваймо, що у всьому цивілізованому світі кожне наступне покоління користає із здобутків попередніх поколінь і тоді здобутки попередніх поколінь стають їхнім духовим посіданням-власністю. Отож вони не починають наново творити

вже зроблене ab ovo. Тож винятком є лише українська література.

Після розгрому всіх цих набутків, 1933-34 рр. створено, на наказ Сталіна, одну Спілку Письменників України, з одним накиненим згори і зобов'язуючим стилем "соцреалізму", з виробничою тематикою "нової доби". Тільки після 1956 р., після виступу Хрущова з критикою Сталіна (на XX з'їзді Ком.партії), створилися наново умови мінімальної свободи вислову, що й проявилося в бурхливій творчості "шістдесятників" в ранніх 1960 рр. Поезія тоді стала виявом свіжих щирих людських почувань, інтелектуальних рефлексій і ніким не накиненого прояву природної і щирої любови до України. Було їх коло 500; на переломі 1960/1970 рр. коло 200 з них було репресованих. Чільні імена тієї плеяди це: поети — Ліна Костенко, Василь Симоненко, Микола Вінграновський, Валентина Жиленко, Василь Голобородько, Святослав Караванський, Іван Драч, Іван Світличний, Микола Холодний, Дм. Павличко, Борис Олійник, Микола Сингаївський і інші. Прозаїки — Олесь Гончар, Євген Гуцало, Гр. Тютюнник, Олесь Бердник, Юрій Щербак, Роман Іваничук, Вол. Дрозд, Валерій Шевчук, А. Дімаров. В драмі — Ол. Левада, О. Коломиєць. Серед поетів визначився, тоді молодий, Василь Стус, талановитий новатор.

Новий розгром інтелектуальних сил відбувся у 1972 р. (арешти 12 січня), а після того заборони, напр. деяких творів В. Симоненка, переслідування, напр. Б. Антоненка-Давидовича, після двадцяти років тюрем і заслань.

Та після смерти Брежнєва прийшла згодом нова т.зв. "відлига". Виринули нові сили молоді, а також заговорили деякі давніші письменники. Серед молодих явилися імена: Юрій Мушкетик, М. Жулинський, Левко Різник, Микола Рябий, Василь Захарченко, Волод. Базилевський, Василь Ґей, Дм. Кремінь, Світлана Жолоб, О. Дмитренко, О. Стовба, Д. Білоус; а із давніше відомих: Павло Загребельний, також Віталій Коротич і раніше вже згадувані і найталановитіший із живих тепер поетів, Іван Драч.

Критичні висловлювання на нарадах СПУ і Всесоюзної Спілки Письменників у Москві свідчать про турботу українських літераторів про стан рідної мови в Україні у різних сферах вживання; вони засуджували у своїх виступах страх і пристосованство та мовчанку. Та найвиразніше заговорили т. зв. незалежні органи — "Український Вісник", орган Культурологічного Клюбу, за редакцією В. Чорновола, Мих. Гориня і Павла Скочка, "Кафедра" М. Осадчого, "Євшан зілля", за ред. Ірини Стасів-Калинець, і "Християнський Голос", за ред. Івана Геля. На

сторінках цих журналів виринають протести проти замовчування цілої плеяди талановитих письменників 1920-их рр. з М. Хвильовим на чолі; пишуть про потребу перевидання творів зліквідованих авторів та замовчуваних письменників, як В. Винниченка, а також оригінальних творів клясиків без **перекручень** (напр., як у 12-томнику П. Тичини виключено або позмінювано ранні твори поета, як "Золотий гомін", де скреслено все , що відноситься до Бога і релігії. Вислів "Господа милосердного прославляють" — викинено).

Зупинимося тут на **Василеві Стусові**, що можна сказати, — **переміг** духово ворога своєю стійкістю, витривалістю і лицарськістю своєї вдачі, хоч і згинув у ворожих кліщах. В. Стус передав естафету духа українськости в майбутнє. Поет Стус не поронив іскри Божої і не кинув ворогові світильника свого безсмертного ідеалу Свободи. Він доніс його до кінця. Запорукою вартости того світильника, його естафети для майбутніх поколінь є його мученицька смерть.

У тиші гробовій безмежних засніжених просторів Магадану прозвучали слова поета:

"Як тихо на землі, як тихо.
І як нестерпно — **без небес!**

— так відізвалася у нього туга душі за Богом.

В. Стус був непідвладний обставинам. Він до кінця днів своїх зберіг у душі **Свободу**; її **ніхто** не здолав у ньому перемогти:

"Голосить сніговиця,
Колючий хрипне дріт.
А золота жар-птиця
Пускається в зеніт".

Птах душі — це назва останньої збірки, що не дійшла до нас, застрягши в сховищах КҐБ. Птах душі — це леґендарна жар-птиця творчости, і він —— весь у ній.

Наведім тільки деякі вислови цієї великої цілісної Людини, що її ставлять поруч із національним пророком Тарасом Шевченком. Прощаючись з дружиною після процесу й засуду, В. Стус сказав: "Відчуваю, що бачитися вдруге доведеться, напевно, в таборі. Але голови гнути я не збирався, бодай шоб там не було. **За мною стояла Україна**, мій пригноблений народ, за честь якого я мушу обставати до загину". В 1978 р. він зрікся радянського громадянства.

Про обкраяну заборонами літературу пише Стус: "Яка може бути література, коли вона не має доброї половини авторів? І авторів першорядних —— таких як Винниченко, Хвильовий,

Підмогильний". Щодо ювілею Києва, Стус пише: "Хизування ювілеєм Києва — гордість заброд і підніжків... бо люблять вони його тільки хамською любов'ю".

Стус, стоячи постійно на прю із смертю, найкраще знає, що це життя:

"Давно забуто, що є — жити.
І що є світ, і що є ти.
У власну душу увійти
Дано лише несамовитим".

Отаким несамовитим, безкомпромісовим був поет. У холодній, вузькій камері — він був сам-на-сам із світом і з Україною в нім. На Великдень записав він:

"А світ — нехай святится,
нехай святится світ".

Л. Плющ спостеріг, що доля справжнього поета України неминуче перетинається з долею Тараса Шевченка. Не дивно, що основним претекстом збірки **"Палімпсести"** Стуса є "Кобзар". Той духовий підтекст розпізнаємо в виді Шевченкової молитви; у Шевченка:

"Ридаю,
Молю, ридаючи: пошли,
Подай душі убогій силу,
Щоб огненно заговорила,
Щоб слово пламенем взялось,
Щоб людям серце розтопило,
І на Україну понеслось,
І на Україні **святилось**
Те слово — Божеє кадило,
Кадило істини! Амінь."

Стус бачив у камері своїй тюремній духовим зором **св. Софію** Київську, що

"свінула з-за оболоку.
Десь ґалактичний Київ бронзовіє
У мерехтінні найдорожчих лиць...
А ти уже потойбіч, ти — за гранню,
де видиво гойдається святе.
Там — Україна. За межею. Там,
лівіше серця!.."

Порівняймо у Шевченка (з "Варнак"):

"Дивлюся,
Мов на небі висить,
святий Київ наш великий.
Святим дивом сяють
Храми Божі, ніби з Богом
самим розмовляють."

Ніколи не забудемо Шевченкового вислову: "на нашій, не своїй землі."

Стус так само відчував цю трагічну правду, говорячи про Україну: "Нестерпна рідна чужина", а прощаючись із своєю землею перед смертю,писав:

"Прощай, Україно, моя Україно,
Чужа Україно, навіки прощай!"

Та він знав , що й зустрівши смерть, з Нею він поєднаний навіки:

"Народе мій! до тебе я поверну
і в смерті обернуся до життя...
Як син тобі доземно поклонюся
і чесно гляну в чесні твої вічі
і з рідною землею поріднюсь."

Васипь Стус помер, та естафета вже передана іншим. І ось після Чорнобильського удару народились нові рядки поезії. Це пише Іван Драч у своїй "Чорнобильській Мадонні":

"...Дивилася Істина з вічної висоти.
...З-під чорного рушника — Чорнобильська наша Мадонна."

А далі: "Несе сива чорнобильська мати
Цю плянету... Це хворе дитя!..."

У нас саме поети борються за збереження Духа Нації; поети, що перестраждали.

Проблема **театру** в Україні у період "перестройки" не зазнала, по суті, змін. Згідно з твердженнями драматурга України Олександра Левади, "в діючому репертуарі драматичних творів, п'єс українських драматургів обмаль." Він стверджує також, що "у всіх народів **театр** завжди був і є справжньою академією рідної мови." Пригадаймо тільки, що німецький термін для літературної мови — Buhnensprache — мова сцени, отож — взірець усім. Цей же драматург, надзвичайно осторожний у висловах критицизму, аж до несмаку повен хвали для мелодійності російської мови на

російській сцені, — все ж таки засуджує своїх сучасників — театральних режисерів і драматургів і велику кількість людей певної категорії "навкололітературних утриманців", які "так галасливо і енерґійно наглухо закреслюють українську радянську драматургію", у "відступництві" (від свого рідного українського). Частина театрів стала "двомовною". О. Левада пише: "Цей вигаданий на Україні лінґвістичний театральний дуалізм на сцені... виявляється у світлі рампи лише перехідним етапом до цілковитого витіснення української мови зі сцени...театрів, як це сталося в таких театрах: донецький театр ім. Артема, сумський ім. Щепкіна, київська музкомедія, київський Театр Юного Глядача. От вам і "дуалізм"! — пише О. Левада, що є вже 55 років членом Спілки письменників України. Це, зрозуміло, неґативна сторінка дійсности щодо театру.

Потішаючим моментом, з другого боку, може бути те, що, як пише Валеріян Ревуцький, не дивлячись на усі ці намагання знівелювати український театр, він не здається. Є ряд режисерів середнього і молодого віку, що не потонули в мутній воді соцреалізму, а "дерзають", як це робили їх великі попередники 1920-их — початку 1930-их рр., — Лесь Курбас і Микола Куліш у "Березолі" — за що й життя віддали. Дійсно, творчі таланти не можуть прямувати чужими шляхами з накиненою згори фальшивою щодо мистецької правди стилізацією драматичного матеріялу. Щоб не наражуватися на вимогу стереотипу, часто уникають вони історичної чи сучасної тематики — з гущі життя, — це т.зв. ескапізм, а інтерпретують на сцені свій власний творчий манер — чужу драматичну клясику. Вони проводять творчий експеримент. Режисери середнього покоління, це ті, що зазнали впливів "березільської" режисерії: Володимир Грипич, Анатолій Літка — найвідоміші. Вони ставлять по-своєму Шекспірові драми: "Тит Андронік" з надписом: "Ми ставимо цю п'єсу (як відомо, "криваву трагедію") з думкою про сьогоднішній день пляхети". Герой її шляхетна людина, беззахисна перед злом і насильством. Режисер залишив сцену цілковито оголеною, що означає повну байдужість світу до людських доль.

Не менше ориґінальна вистава "Річард III" Шекспіра. Король Річард III — деспотичний володар, що не зміг уникнути кари за свої злочини, — привиди убитих безнастанно жахають його. Можна збагнути символіку і паралелі — аналогії із сталінським режимом, які викликають вистави таких п'єс. Цікаво, що і молоді режисери (Віктор Шулаків, Віталій Малахів, Микола Карасьов, Валентин Кузьменко-Делінде) також займаються західньоевропейською клясикою — це "Сон літньої ночі" Шекспіра, це "Сірано де Бержерак" Едмона Ростана. І тільки де-

не-де — щось із рідної творчости; це “Слово о полку Ігоревім” (у постанові Шулакова) з додатком алеґоричних постатей (Плач, Скорбота). Поставили у Харкові і Шекспірового “Гамлета” у цілком новому трактуванні (Кузьменко-Делінде). Все це вказує на те, що така важлива галузь культури як театр не заник безслідно, навпаки — при найтяжчих умовах в Україні відбувається процес відродження інтелектуального театру, започаткованого Лесею Українкою.

Погляньмо на стан **кінематографії** в сучасній Україні. І там важко сподіватися значних змін. Як подає варшавське “Наше Слово”, за 1987 р. вийшло 14 фільмів в Україні (в Києві і Одесі), та знімали їх, за винятком двох-трьох, не на Україні, а в Москві, Свердловську. Деякі з них таки українські, як “Короткі зустрічі”, “Довгі проводм” К. Муратової або ”Криниця для спраглих” Ю. Ілленка, що пролежали двадцять років зоборонені, —— та проходили вони в Україні російською, а не українською мовою. Так було із фільмом М. Мащенка “Мама рідна, любима”, про долю селянки, що виростила і виховала патріотами своєї батьківщини України десятеро дітей. І його перероблено на російську мову — для України... Не інша доля зустріла і фільм про композитора Миколу Лисенка Т. Левчука “І в звуках пам’ять відгукнеться...”

Це, мабуть, тому таке діється з українською, колись однією з найкращих і найцікавіших у світі, кінематографією, оповитою славою Олександра Довженка, — що українська мова стала “неперспективною”... за часів Брежнєва. На жаль, не видно якихось змін і за часів Ґорбачова. Адже талановиті кінематографи і далі уникають, і то послідовно, української мови і тематики; отож знову вимушене явище ескапізму; ось закінчено знімати фільм “Зміна долі” М. Муратової за твором англійського автора С. Моема. Завершено екранізацію детективного твору Аґати Крісті в поставі С. Гаврухина “Десять негринят”; закінчують фільми за романами англійця Бернарда Шоу та француза О. Люме, а також американця Марка Твена.

І знову, не дивлячись на цей вкрай сумний стан кінематографії в Україні, коли навіть на кінофестиваль “Одеська альтернатива” не дано ні одного українського фільму, крім згаданого вже “Десять негринят”, і то у виконанні неукраїнців, — всеж є проблиски, не повне умирання. М. Мащенко екранізує твір О. Гончара “Людина і зброя”, Я. Луцій накручує фільм “Данило — князь Галицький”,перший український історичний фільм на Одеській кіностудії, іде праця над фільмом Л. Осики “Увійдіть, стражденні” та над фільмом Ю. Ілленка “Солом’яні дзвони” — це філософські кінофільми. Приготовляють сценарії за творами Гр.

Квітки-Основ'яненка та про мистця М. Врубеля. Це — покищо тільки слабі і боязкі проблиски.

У висновку із сказаного тут можна ствердити : многогранна і багата українська духовість —— прадавня і нова водночас. Сучасники наші і під загрозами ворожими знаходять снагу і міць у собі і, черпаючи з глибинних скарбів нації, виступають в обороні її. Вони переможуть. Нехай же присвічує їм — в Україні, і нам — у діяспорі найвищий ідеал Свободи!

А що ж у нашій діяспорі? Роля її велика та не рішальна. Одне певне — при усіх осягах (про помилки і недоліки тут нема змоги говорити — їх, на жаль, надто багато) і здобутках діяспори в усіх ділянках життя — в науці, мистецтві, видавничій справі, організованому громадському житті у всіх аспектах — повинна наступити добре обдумана і чесно скоординована інтенсифікація праці. Вона повинна бути всеціло спрямована на допомогу батьківщині у її терпіннях і у її боротьбі, повинна бути ведена в інтересах української рації стану. При елементарних, але важливих вимогах — зберегти свою національну окремішність, поглибити, збагатити її, — треба ставити собі вищі і тяжчі завдання, а саме —— досліджуючи зерно Правди в минулому, творити проєкцію на майбутнє України — у її процесуванні внутрішнього і зовнішнього життя, — у її реалізації ідеалу Свободи.

Щоб перетворити це у дію, треба глянути не боязким, а критичним оком на сучасну дійсність, як у громадському житті, так і у сфері наукових дослідчих установ. Треба собі сказати дві основні речі і поставити вимоги до себе і до свого оточення:

1. Це — спонукати, якими б то не було способами, молоде покоління, головно професіоналів, досліджувати у своїй сфері занять ті проєкти , які можна буде успішно застосувати при відбудові життя в Україні, при модернізації його, адже ми не перестаємо вірити в Свободу України.

2. Це — охопити все суспільство діяспори й якими б то не було способами — спонукати його діяти конструктивно, не обезцінюючи найдрібніших речей чи послуг для добра громади.

Щодо науковців і наукових установ — нікого не виключати і не обезцінювати. Знаходити позитиви, оминати чи нівелювати неґативи. Толерантність і культурно ведена дискусія — на академічний лад — це найкраще плято для осягнення результатів, позитивних і справжніх осягів, в противагу до вербалістики, філіпік чи то мовчазної опозиції.

Нехай же цих кілька думок стануть в пригоді при нашому творенні нових проєкцій на майбутнє.

М. ПЛАВ'ЮК

З ГЛИБОКОЮ ВІРОЮ В ПЕРЕМОГУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ НАМІЧАЙМО ШЛЯХИ НАШОЇ ДІЇ В МАЙБУТНЬОМУ ЕТАПІ БОРОТЬБИ !

Сучасне лихоліття, яке переживає український нарід на Батьківщині, завдає насправді преважкі удари в найбільш істотні точки існування його духово-національного обличчя. Ворог намагається не лише мовно зрусифікувати Україну; його удари спрямовані на те, щоб прищепити нашому народові комплекс національної меншевартости, переконати його, що він не має перспективи йти в майбутнє власними шляхами, лише повинен влитися в широке і глибоке своїми розмірами горнило "всесоюзного котьолка", де, за російською шовіністичною рецептою, перетопляться різні національні первні в однорідну "совєтську людину". льояльну до нової батьківщини, якій на ім'я СССР.

Цей справді гігантний своїми розмірами експеримент засуджений на невдачу, бо він неприродний, суперечить сучасному историчному розвиткові міжнаціональних взаємовідносин у світі, а у конкретному випадку — на терені СССР він викликав далеко сильніший спротив, ніж цього очікували його імперіялістичні пропоненти , і є ознаки, що той експеримент може перемінитися в бумеранґ, що нанесе смертельний удар не лише кремлівській кліці, але і носіям російського великодержавного шовінізму і імперіялізму!

Всім слабодухам, які втратили віру в український нарід, ми радимо спромогтися на крихітку об'єктивности і порівняти стан, в якому перебував український нарід на початку цього століття, пригадати собі смертельні присуди проголошені українському народові валуєвським і емським указами наприкінці попереднього століття, — то навіть найбільші песимісти не знайдуть доказів, щоб втратити віру в український нарід.

МИ ВСТУПАЄМО В КІНЕЦЬ XX СТОЛІТТЯ, КОЛИ НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ, ДЕРЖАВНИЦЬКЕ МИСЛЕННЯ І ДІЯ НАШОГО НАРОДУ, УСВІДОМЛЕННЯ ІСНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ БОРОТЬБИ ЗА СВОЮ ДЕРЖАВНУ СУВЕРЕННІСТЬ У СВІТІ Є ДАЛЕКО ШИРШЕ ВІДОМІ, НІЖ КОЛИНЕБУДЬ ВІД ЧАСУ ПРОГРИ МАЗЕПИ ПІД ПОЛТАВОЮ!

Тому, не зменшуючи загроз і небезпек, які є перед українським народом, в плянуванні нашої майбутньої дії — ми відкидаємо прогнози невдачі, навпаки ми віримо в український нарід і на тій вірі спираємо нашу візію дальшої боротьби за належні йому права.

Питання державної суверенности України

Ми не лише відкинули тезу про те, що наш нарід бездержавний, ми не згідні, щоб в зовнішній акції зводити його до рівня колоніяльних народів, які ще мусять пройти процес політичного самовизначення — ми твердимо, що Акти 22 січня 1918 і 1919 років дали відповідь на ці питання. Україна стала на шлях державної суверенности, українська держава існує, наш нарід це державний нарід — дарма що в тій державі маріонетковий уряд, ставленик Москви, поневолює український нарід. Мета визвольної політики — усунути від влади в Україні окупаційний режим і замінити його державною владою, яка служитиме українському народові.

В наших програмових матеріялах ми пояснили наше гасло “Українська держава — спільне добро всіх її громадян ” і визначили наше відношення як до наших сусідів, так і національних меншин в Україні.

Не резиґнуючи з того принципу, ми одначе стоїмо перед труднощами як на терені СССР, так доречі, і серед політичних кіл західнього світу, які твердять, що концепція національних держав на їх етнографічних територіях є історичним пережитком, що світ вступив в етап великопростірних політичних чи господарсько-економічних одиниць, в яких національні держави добровільно резиґнують з частини своїх суверенних прав і йдуть на співжиття з іншими народами-державами в тих міждержавних чи наддержавних новотворах.

Наша відповідь на те мусить бути ясна і переконлива.

ТАК, І УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД Є ГОТОВИЙ НА СПІЛКУВАННЯ З ІНШИМИ НАРОДАМИ В СПРАВАХ, ЯКІ ВІД ВСІХ СУВЕРЕННИХ НАРОДІВ-ДЕРЖАВ МОЖУТЬ ВИМАГАТИ РЕЗИҐНАЦІЇ ІЗ ЧАСТИНИ ЇХ СУВЕРЕННИХ ПРАВ. АЛЕ ЩОБ ВІН МІГ ТИМ

ПРАВОМ КОРИСТУВАТИСЯ, ТО ВІН В ПЕРШУ ЧЕРГУ МУСИТЬ СТАТИ СУВЕРЕНОМ НА СВОЇЙ ЗЕМЛІ І У СВОЇЙ ДЕРЖАВІ!

Але якщо б цієї відповіді не вистарчало і якщо б питання можливої української участи в широкопростірних концепціях стало предметом політичних акцій, зокрема на міжнародньому відтинку, то, залишаючи рішення тієї справи за суверенною державною владою України, наша політична лінія мусить бути спрямована на таку альтернативу.

Україна — як частина бльоку країн Прибалтики, Білорусії, Польші і підкавказьких чи кавказьких народів;

Україна — як частина бльоку країн Прибалтики, Білорусії, Польщі, Румунії, Угорщини і Балканських країн, які не є частиною теперішнього европейського економічного комплексу.

Обидва так розбудовані бльоки були б спроможними на всесторонній господарсько-економічний розвиток, своїм населенням творили б таку одиницю, яка могла б бути балянсуючим чинником між російським і західньо-европейським комплексом.

Це очевидно викличе протидію російських імперіялістів і їхніх прихильників на Заході із традиційними закидами про "балканізацію" Сходу Европи, про антиросійські упередження і т.д. Не можемо легковажити сили проросійських тенденцій у світі і тому боротись з ними мусимо знов таки переконливими арґументами.

Перший і найбільш переконливий арґумент це готовість інших неросійських народів іти на спілкування з Україною в таких комплексах. Це опрокине закид про антиросійську лінію української політики.

В дальшому ми мусимо переконливо вияснити справу русифікації, бо московський вовк у шкірі невинного ягняти переконує світ, що російська мова — це лише засіб зв'язку і порозуміння між численними різномовними республіками чи національностями в СССР і бльоці його сателетів. Цей момент спільної мови, як засобу спілкування, дуже сприємливий зокрема в англо-саксонському світі, в якому чи англійська чи французька мова не розглядається як засоби асиміляції чи культурного ґеноциду. Тому нашу самооборону проти русифікації слід підбудувати переконливими даними про російський імперіялізм у політиці, економіці і в культурній площині, спертій внутрі СССР на поліційній системі, а назовні на мілітарній силі. В тому аспекті все і завжди слід наголошувати тезу про те, що ми змагаємось з російським імперіялізмом, а не з російським народом, хоча й не легко провести лінію поділу між одним і другим, бо голоси росіян

проти російського імперіялізму дуже нечисленні, а діл, які потвердили б ті слова — ще менше

З вищесказаного випливає ясно, що наша ставка в зовнішньо-політичній дії мусить бути спрямована на активізацію бльоку співзагрожених та поневолених російським імперіялізмом народів!

А яке наше відношення до країн т.зв. "Західнього бльоку"?

В минулому ми наголошували наше категоричне застереження до їхніх стратегічних плянів, у випадку мілітарного зудару з СССР атомною зброєю знищити Україну, та до їхньої політики піддержки російських імперіялістичних елементів, які навіть по розвалі СССР хочуть контролювати неросійські народи, включно з Україною. Якщо зміниться їхня політика в тих двох основних справах, то ми готові із західніми країнами шукати спільної мови чи співпраці на базі тих позитивів, які вони обстоюють в міжнародній політиці.

Першим з тих позитивів — це очевидно принципове вороже наставлення Заходу до комунізму як політичної концепції. В дальшому, ми позитивно сприймаємо цінності демократичних систем державного і політичного життя західніх країн, які в порівнянні із авторитарно-тоталітаристичними системами мають очевидну перевагу. Ми за свобідний розвиток духово-культурного, релігійного, національного, господарсько-економічного життя Заходу.

Але все це в жодному випадку не можна ідентифікувати з нашим зобов'язанням підтримувати ВСІ ВИЯВИ ПОЛІТИКИ ЗАХОДУ, бо не всі вони є правильні і не всі вони є в інтересі українського народу. Совєтська пропаґанда пробує змалювати українську визвольну політику, а зокрема дію українських націоналістів, в ролі вислужників західніх держав, а зокрема їхніх мілітарних чи розвідчих установ.

З усією рішучістю ми опрокидуємо ці закиди на нашу адресу, бо ОУН не є і не буде інструментом в руках чужих сил, не була і не є нічією аґентурою.

Ми змагаємось до того, щоб переконати західню публічну опінію, політичні і державні кола про правильність нашої політики, спрямованої на привернення державної суверенности України. І ми будемо вдячні всім тим країнам східнього, західнього чи будь якого іншого бльоку в світі, які ті наші аспірації піддержать. Ми не ОЧІКУЄМО ВІД НИХ, ЩОБ ВОНИ ВИЗВОЛЯЛИ НАС, БО ІСТОРІЯ XX СТОЛІТТЯ ВЧИТЬ НАС, ЩО ВСЯКІ ВИЗВОЛИТЕЛІ ДУЖЕ ШВИДКО ПЕРЕМІНЯЛИСЬ В ПОНЕВОЛЮВАЧІВ НАШОГО НАРОДУ.

Ми твердимо, що воля і державна суверенність України і ряду інших поневолених країн спричиниться до стабільности на сході Европи, до зменшення загрози московського імперіялізму і забезпечить можливість мирного співжиття країн і народів в Европі.І тому наш апель до західніх і інших країн: — ЯКЩО ВИ НЕ ГОТОВІ ПІДТРИМАТИ ТОЙ ЗДОРОВИЙ ПРОЦЕС, — ТО ПРИНАЙМЕНШЕ НЕ ПЕРЕШКОДЖАЙТЕ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ В ЙОГО БОРОТЬБІ, НЕ ПІДТРИМУЙТЕ НАШИХ ВОРОГІВ І ПОНЕВОЛЮВАЧІВ. Це ж бо не лише в нашому, але і у вашому інтересі!

Перспективи української визвольної політики

Наші твердження про те, що в Україні проходить процес радикалізації і політизації поглядів. як необхідна передумова для успіху української визвольної політики, потверджені подіями в Україні в останніх роках.

Політичні декларації діячів Руху Спротиву з однієї сторони та постава широких кіл українського населення до виявів політики теперішнього кремлівського керівництва з другого боку — ілюструє переконливо не лише радикалізацію але і політизацію їхніх поглядів.

Назвім лише декілька відомих фактів і подій, хоч нам відомо багато інших, які ще не пора розголошувати.

В минулому робились заходи, щоб в підпіллі таємничо зберігати існування заборонених Українських Церков і релігійних громад і об'єднань. Сьогодні — цей процес проходить відкрито, хоча недозволений владою!

Вчора діячі Руху Спротиву просили про їх звільнення і виїзд за кордон; сьогодні вони просять, щоб західні країни їх не приймали, якби їх змушували покидати Україну.

Вчора потаємно видавалась захалявна література — сьогодні опозиційні публікації видаються відкрито із зворотною адресою редакції і то без згоди режиму.

Вчора арештовані відмовлялись від контактів з українцями закордоном — сьогодні публічно боронять свої права на такі контакти!

Вчора Українська Гельсінкська Група діяла в доволі вузьких рамках як чинник перевірки, щоб постанови гельсінкської угоди дотримувались —сьогодні вона поширила засяг своєї дії на різні інші ділянки в Україні і поза нею і публікує про це свої комунікати.

Вчора питання мови і культури нашого народу трактувалось як справа культурної спадщини, традиції, історичного минулого — сьогодні це трактується як проблема, яка вимагає конституційного узаконення!

Отже радикалізація і політизація настроїв і виявів дії є фактом сучасного дня, який БУДЕ ЗРОСТАТИ, ПОГЛИБЛЮВАТИСЯ І ПОШИРЮВАТИСЯ В УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНІХ МАСАХ, А НЕ ЛИШЕ В ОБМЕЖЕНИХ ГУРТКАХ.

Чи на тлі того стану перспективи української визвольної політики кращі? Перспективи — то так! Але реальні висліди слід узалежнити від багатьах факторів внутрішнього і зовнішнього порядку.

Не будемо обговорювати тих факторів, які є поза нашим контролем як нпр. зміна політики кремлівського керівництва, такі чи інші спілкування між СССР і західніми країнами. Все це важливі фактори, але поза нашим впливом. Найголовніший чинник, який є хоч в якійсь мірі під контролем українського населення на Батьківщині, — це питання посилення політичної сили вияву серед українського населення в теперішній дійсності!

Якщо інші радянські республіки домагались права конституційного узаконення їхніх національних мов як державних — то чому цей рух в Україні не мав би поширитись поза професійні об'єднання письменників, діячів культури, науки і т.д.?

Якщо закон про право батьків вибирати, до яких шкіл посилати дітей, дотепер фаворизував російщення шкіл в Україні — то чому той же самий закон не використати для скріплення українських шкіл?

Якщо вживання української мови не заборонено — то чому ж нею не послуговуватись всюди?

Чому ж студенти не можуть домагатись, щоб в університетах привернути українську мову як мову навчання?

Чому боротьба за свободу церковного і релігійного життя не має мати ширшої піддержки населення?

Чому ініціятива на організування приватних підприємств в Україні не має посилюватись?

Чому в процесі "куцих виборчих прав" не вибирати керівниками підприємств, установ чи навіть партійних клітин — українських кандидатів? Чому українські політв'язні заслані поза межі України? Чому військову службу українці відбувають поза Україною? Чому ж, врешті, на Україні розходяться більшими тиражами російські видання? Та ж не всі вони йдуть на урядові замовлення і не змушують там наше населення купувати всі російські публікації?

Чому ж різні республіканські міністерства в Києві не виявляють ініціятиви в багатьох справах, які їм можна самостійно паднати? Чому не проявляють більшої активности в спілкуванні з

іншими республіками СССР, із сателітними країнами, а то й з країнами третього світу чи Західнього світу?

Колись покійний інж. Дмитро Андрієвський в дискусії про дійсну вагу УССР казав приблизно так: "ЯКЩО УССР ЯК ДЕРЖАВА Є НАВІТЬ ФІКЦІЄЮ, ТО ЗАСИЛАЙМО НА СХІД БАЦИЛІ ДЕРЖАВНОСТИ, ЩОБ КЕРІВНИКИ УССР УСВІДОМИЛИ СОБІ, ЩО НАВІТЬ У ТИХ УМОВИНАХ ВОНИ ПОВИННІ КОРИСТАТИ З ТИХ ДЕРЖАВНИХ ПРАВ, ЩО ЇМ ЗАБЕЗПЕЧУЄ КОНСТИТУЦІЯ УССР І СССР. ХАЙ ВОНИ ВЧАТЬСЯ МИСЛИТИ І ДІЯТИ ЯК ДЕРЖАВНІ МУЖІ, А НЕ ЯК ВИСЛУЖНИКИ МОСКОВСЬКОГО ЦЕНТРУ". Якщо в тому часі інж. Д. Андрієвський бачив ті можливості і потреби, — то на скільки сьогодні і завтра ці справи повинні бути самозрозумілими і їм там і нам тут?

Другий важливий фактор під нашим контролем — це постава української спільноти поза межами України.

Якщо вимагаємо від наших братів, щоб поступали вони в тамошніх умовинах по-державницьки, — то поставмо ту саму вимогу до нас у вільному світі. Перш за все не перецінюймо, але і не зменшуймо ваги тієї дії, яку українці поза межами України **виконують, яку можуть і мусять виконувати згідно з вимогами української визвольної політики!**

Збірний вклад українства за останні десятиліття на тому відтинку справді імпозантний і ми добились успіхів, яких нам завидують наші приятелі (вороги їх навіть не розуміють і приписують на рахунок нашого вислужництва ворожим силам) і які є ознакою живучости української спільноти. Але і тут треба посилення зусиль і устійнення черговости завдань.

Перша і основна вимога української визвольної політики це усвідомлення того, ХТО МИ Є.

Поряд з нашими зобов'язаннями відносно країн нашого поселення, чи й народження багатьох з нас, наше чільне зобов'язання є відносно України, що була і залишилася нашою **духовою Батьківщиною**. З нею ми ділимо не тільки історичне минуле і традиції, культурні і духові скарби; в ній є корінь нашого походження, який ставить нас на рівні наших співмешканців, доказує, що ми не є духові безбатченки.

В тому сенсі ми є частиною українства в цілому світі, а не маленькими етнічними групами країн нашого поселення. Якщо таке розуміння нашої ролі в світі має мати загал української спільноти, то наскільки більші вимоги мусимо ми ставити до нашого політичного сектора, який не сміє відірватися від українського материка й вести свою окрему еміґраційну

визвольну політику. Немає і не може бути двох українських визвольних політик, бо ж у всіх нас одна мета — ПРИВЕРНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СУВЕРЕННОСТИ УКРАЇНІ. Це може статись лише в Україні, а не поза її територією. Отже КООРДИНАЦІЯ ЗУСИЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЕМІҐРАЦІЇ З ПОТРЕБАМИ І ДІЄЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ НА БАТЬКІВЩИНІ мусить іти в парі з вимогами політизації і радикалізації настроїв в Україні.

І ця вимога відноситься як до поодиноких політичних груп, так і до Державного центру. Всі ми маємо наші мандати, сперті здебільша на традиції минулого і про них не сміємо забувати. Але основним мандатом, ЯКИЙ З НАШОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ДІЇ МОЖЕ СТВОРИТИ ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР В ЖИТТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ТА В МІЖНАРОДНІЙ ПОЛІТИЦІ — є включення в основу нашої політичної акції поза межами України СУЧАСНОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, боротьби наших ровесників, братів і сестер, а не боротьби минулого. Світ живе тим, що діється СЬОГОДНІ і зацікавлений тим, ЩО БУДЕ ЗАВТРА. Культурний світ не неґує минулого, а вчиться на його досвіді. Але політичних концепцій не можна будувати лише на пройденому шляху, хоч який би він світлий не був! Колеса історії не повертаються назад, а навпаки, з нечуваною швидкістю прямують у нове, часто невідоме майбутнє. І ЛИШЕ КОЛИ В ЦЕНТРІ НАШОЇ ДІЇ БУДУТЬ ІНТЕРЕСИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, КОЛИ МИ БУДЕМО РАЗОМ З НАШИМ НАРОДОМ, МИ НЕ РОЗГУБИМОСЬ НА ШЛЯХАХ ІСТОРИЧНИХ ПРЯМУВАНЬ У МАЙБУТНЄ!

З нашим народом маємо шансу осягнути мету української визвольної політики!

Які з того практичні висновки для ОУН і УНР-уху?

ОУН і формації Українського Націоналістичного Руху будуть в черговому році відзначувати 60 ліття Першого Конґресу Українських Націоналістів, на якім оформлено різні формації українських націоналістів в одну організаційну одиницю.

За довгий період 60-ти річної діяльности ОУН відігравала дуже важливу ролю в житті українського народу, здобувала собі членські кадри і залишилась важливим чинником в політично- і суспільно-громадському житті нашого народу до сучасних днів.

Все ж продовж цього довгого шляху роля ОУН не завжди була однаковою. Змінялась вона в залежності від обставин на Україні.

В першому періоді, напередодні II Світової війни, ОУН брала на себе обов'язок бути центральним керівним чинником

визвольної боротьби. Але вже в умовинах Карпатської України змінилась роля ОУН. Вона була активним рушієм , промотором державницького будівництва, але лише як частина, а не керівний осередок того процесу. ОУН вже тоді, без формального наголошення, перейшла на засаду політичного плюралізму і разом з українськими самостійницькими, але не націоналістичними, формаціями,творила державну владу, до речі, парламентарної республіки, а не національної диктатури, що було ще в тому часі в програмі ОУН.

Розкол ОУН і події II Світової війни, зокрема тотальна окупація України московським комуністичним режимом, змінила ролю і завдання, які ОУН ставила перед собою. Різними етапами дійшли ми до усвідомлення, що роля ОУН поза Україною є допоміжна, а не керівна, в процесах визвольної боротьби на Батьківщині. До речі, це усвідомлення почалось ще за часів полк. А. Мельника, а знайшло своє чітке окреслення за часів ред. Олега Штуля-Ждановича і є нашою позицією до сьогоднішніх днів. Не відходячи від неї в реалізації цілої низки практичних, оперативних чи інформаційно-політичних акцій,ми мусимо намітити собі наше основне завдання на чергове десятиліття, з усіма несподіванками, і наслідками яке воно може принести.

На мою думку, це завдання складається з двох основних елементів:

Перший з них — це добитись засобами, які є до диспозиції українського народу, щоб Україна, яка в міжнародньому житті є визнана як УССР, до речі, член Організації Об'єднаних Націй, вийшла із складу СССР і стала самостійною державою. Коли йде мова про засоби, як це осягнути — то ми не виключаємо жодного із арсеналу в посіданні українського народу — від еволюційного, себто на базі конституційних прав, до революційного, на випадок повного розкладу СССР. Щоб не було жодних неясностей, чому ми наголошуємо статус УССР, хоча ми знаємо, що УССР це держава з маріонетковим урядом, цілковито залежним від Москви та що ця держава не є суверенною, бо ж джерело і центр її влади є в Москві. Робимо це з двох причин: внутрішнього і зовнішнього порядку. Внутрішня причина — це необхідність закріплення переконання серед населення України ,що Україна є державою, що наш нарід має ПРАВО МАТИ СВОЮ СУВЕРЕННУ ДЕРЖАВУ,без опіки "старшого брата" і що це право є закріплене за ним радянською конституцією і приналежністю до ООН.

Зовнішна причина випливає з того , що ми твердили і твердимо, що Актами IУ Універсалу і Злуки земель в Соборну Державу ми перейшли вже період самовизначення і Україна як

держава не перестала існувати і як така є членом ООН, дарма що з режимом, який не служить інтересам нашого народу. І це не лише в міжнародньому житті, але і у відношенні до наших російських "сусідів", які дійшли до того, що "визнають право" України бути окремою державою, але в практичній політиці вимагають, щоб населення України голосувало, чи воно хоче окремої держави, чи хоче жити в союзі з російським народом, в російській імперії! Цікаво що ті ж російські "приятелі" не пропонують подібного референдум для російського народу, щоб вияснити, чи хоче він бути самостійним чи в союзі з іншими народами! Для них це самозрозуміла справа. Вони на базі СССР приступають до творення нової російської державної одиниці — то чому ж їм не послужитись такою одиницею як УССР?

Іншим державам, членам ООН, які засідають до спільного стола з комуністичною УССР на форумі ООН і інших міжнародніх установ, де УССР є рівноправним членом, — нам легше буде доказати право заступити представників УССР дійсними представниками української влади, вибраними нашим народом.

І на цьому етапі, який нелегко буде провести, ми проголосили в наших постановах і послідовно реалізуємо наш клич, що ми готові в цій акції ДО СПІВПРАЦІ З УСІМА УКРАЇНЦЯМИ, ЯКІ ПРЯМУЮТЬ ДО ТОГО, ЩОБ УССР ВИЙШЛА ІЗ СКЛАДУ СССР І СТАЛА СУВЕРЕННОЮ ДЕРЖАВОЮ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Успішно завершений етап виходу УССР із складу СССР приведе нас до другого етапу, який поставить перед ОУН нове завдання, для якого вже тепер мусимо активно шукати розв'язки, а саме: ЯКОЮ МИ ХОЧЕМО БАЧИТИ УКРАЇНУ ЯК СУВЕРЕННУ ДЕРЖАВУ ПІСЛЯ ЇЇ ВИХОДУ ЧИ ЗВІЛЬНЕННЯ З СОВЄТСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ?

І тут ми мусимо щиро і відкрито сказати: на тому етапі ми будемо змагатись за ПРАВО всіх українських самостійницьких політичних формацій пропаґувати серед народу їхні концепції державного устрою, господарсько-економічної, наукової, соціяльної, військово-оборонної, міжнародньої та інших політичних програм, які закріпили б державність України і забезпечили б її всесторонній розвиток. Іншими словами у вільній українській державі буде змаг ідей і концепцій, питомий всім демократичним процесам. Нашим обов'язком буде запропонувати українському народові наш, націоналістичний підхід до розв'язки проблем державного життя, в такий спосіб, щоб він зрозумів і сприйняв його за справді найкращий. Від того як ОУН зуміє сповнити це завдання, буде залежати ВИБІР І ОСТАТОЧНЕ РІШЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ!

Хтось запитається, чи не принесе це анархії в будівництві державного життя, чи не краще починати від етапу національної диктатури, яку в минулому пропаґувала ОУН.

Національна диктатура мала свій сенс в 20-30 роках, коли ОУН її пропонувала. Це була реакція на той стан, який був зумовлений БЕЗКОНТРОЛЬНОЮ АНАРХІЄЮ ДЕРЖАВНОГО ЖИТТЯ в рр. 1917-1921 та фальшивою клясовою політикою українських (соціялістичних і консервативних) партій, які залишили відомі гасла: "Хай не буде України жодної, як не буде вона соціялістичною", або які вибрали шлях федерації з білою Росією, яка забезпечувала, хоча лише декляративно, права великих землевласників в Україні.

70 років совє ської "ДИКТАТУРИ ПРОЛЕТАРІЯТУ" і МОНОПАРТІЙНОЇ ВЛАДИ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ викликали стільки відрази і ненависти серед населення України, що ЗАСТУПАТИ КОМУНІСТИЧНУ ДИКТАТУРУ ЯКОЮНЕБУТЬ ІНШОЮ ДИКТАТУРОЮ, на мою гадку, не лише недоцільно, але й загрозливо. З політичного боку це було б прямо самогубством. І тому нашу ВІЗІЮ МАЙБУТНЬОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ МУСИМО ПОВ'ЯЗАТИ З ДЕМОКРАТІЄЮ, ЯКОЇ БРАКУВАЛО УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ В ЧАС СОВЄТСЬКОГО ПАНУВАННЯ.

А тим, які бояться анархії, відповідаємо:

Змаг за найкращу концепцію побудови державного життя не принесе анархії хоча б уже тому, що, не дивлячись на умови комуністичної диктатури в Україні, наш нарід політично дозрів, що можна пізнати не лише в творах діячів Руху Спротиву, але і в діяльності висококваліфікованих сучасних працівників на різних ділянках державного життя. І вони, напевно, не дозволять на хаотизацію державно-політичного життя України в майбутньому.

Тяжко передбачити, чи інші українські політичні середовища запропонують їхній модель державного життя України, але ОУН має завдання такий модель ПРИГОТОВИТИ і ПРИГОТОВИТИСЬ ДО ЙОГО НАЛЕЖНОГО ПРИМІНЕННЯ!

Ці два елементи основного завдання, яке я бачу перед ОУН, вимагатимуть від нас величезних зусиль і притягнення до співпраці кваліфікованих сил в Україні і поза нею, щоб у висліді широкого і глибокого діялогу МИ МОГЛИ ДОПОВНИТИ ІСНУЮЧИЙ СТАН В УКРАЇНІ ПОЗИТИВАМИ, ВИПЛЕКАНИМИ НАРОДАМИ ДЕМОКРАТИЧНИХ КРАЇН, ЯКІ МОЖНА ПРИМІНИТИ НА УКРАЇНСЬКОМУ ҐРУНТІ.

І як не дивно, але такий підхід є згідний із становищем наших Основоположників, які ще в 20-тих роках пропаґували:

"...лише ця група, вихована в огні повстань і реґулярної війни, загартована серед труду, голоду, біди, лише вона одна побирала свою науку **органічно й безпосередньо** від своєї нації,свого часу й сучасних нам обставин. Вона єдина має силу й можність виминути **чужі концепції і з-зовні** накинені формули, **сама в собі і в лоні своєї нації** знайти рацію свого існування". І дальше, "для українських націоналістів, при зіставленні їх з іншими політичними партіями, не йде про розбіжність програм. Кожною програмою вони можуть покористуватись, і кожна з них у цілому для них не сприйнятна. Метою і завданням їх буде синтезувати дійсно органічні змагання нації". (Д. Андрієвський, "Наші позиції". Розбудова Нації, ч. 1, стор. 8, 1928 року.)

Його слова правильно характеризують наших братів в Україні, що до сьогодні в труді і біді, хоч не в голоді, але живучи на низькому життєвому рівні, змагаються за свої права. Серед нас не стало учасників Визвольних змагань, лишились ще живими учасники війни і повстань Другої Світової заверухи, але приходять їм на зміну ті, яким судилось жити і трудитись для України, відділеної від них і нас континентами і океанами. На сучасне і грядуче покоління українських націоналістів падає обов'язок СТАТИ У СПІЛЬНОМУ ФРОНТІ СПІВТВОРЦЯМИ І НОСІЯМИ ВІЗІЇ УКРАЇНСЬКОГО ЗАВТРА.

Тому в згоді з тими основними завданнями предкладаю Вам для розгляду рамовий плян нашої дальшої дії на найближче десятиліття.

Ідеологічно-програмові справи ОУН і УНР-уху:

1. Відзначити 60-ліття створення ОУН, при чому основно провірити ідеологічно-тактичні настанови, які були актуальними в 1930-их роках, і представити український визвольний націоналізм як широко закреслений суспільно-політичний рух, опертий на тезах інж. М. Сціборського: **"Соборність психології та політики — основа націоналізму".** Брак уточнення цих ідеологічно-тактичних настанов довів до того, що тепер український націоналізм ідентифікується з партійними доґмами трьох різних націоналістичних формацій.

2. Відповідь на цю проблему допоможе нам успішно протидіяти свідомій кампанії проти українського націоналізму в світі і серед українських громад.

Зокрема для молодшого покоління, в Україні і поза її межами, мусимо дати переконливе вияснення, що антинаціоналістична кампанія на Сході є прямим виявом російського імперіялізму, який вбачає в націоналізмі поневолених народів свою

смертельну небезпеку, а на Заході цей погляд є залишками колоніяльної ментальности чи прокомуністичних впливів, які залишили глибокий слід на ментальність як "правиці", так і "лівиці" Заходу.

3. Довести до ідентифікації поняття визвольного українського націоналізму з виявами боротьби за самостійність і свободу поневолених народів у XX ст. проти колишніх імперій; це вияснить, чому режим в СССР ідентифікує боротьбу за національні і людські права з "українським буржуазним націоналізмом".

4. Використати українських науковців і спеціялістів різних професій для розбудови нашої альтернативи до комуністичного УССР! Це можна осягнути різними шляхами, але одним з них міг би бути проєкт Конституції вільної України, який би віддзеркалив ті основні вартості, за які ми змагаємось і які хочемо провести в життя українського народу після провалу комуністичного режиму в Україні.

Культура — наука — релігія

1. Не лише ОУН, але й формації УНР-уху мусять львину частину своєї енерґії віддати саме ділянкам культури, науки і релігії, бо вони є невід'ємною частиною здорового суспільства свобідної нації. В Україні нищівні впливи "соцреалізму", односторонність в гуманістичних і суспільно-політичних науках, не згадаючи вже про теологію чи філософію, виховали вже декілька поколінь з одностороннім знанням тих ділянок науки і духово-культурної творчости. Прищеплювання комплексу власної меншевартости супроти російської культури, науки, мистецтва і т.д. залишили глибокий слід на тому відтинку життя нації.

Не менші небезпеки існують поза межами України, де чуже оточення, асиміляційні і денаціоналізаційні впливи глибоко закорінилися серед нашої спільноти, включно з нашими складовими формаціями.

2. В додатку до традиційних метод культурно-освітньої дії системи ІСНО і загально-українських наукових установ,високого, середнього і початкового шкільництва, нам слід доповнити нашу дію:

а) систематичною працею Фундації ім. О. Ольжича під кутом об'єднання прихильних нам науковців для студій над тими проблемами, які намічені в плянах наукової дії Фундації;

б) забезпечення студійними стипендіями студентів-адептів науки, що готові студіювати в ділянках, які "непоплатні" в

чужому світі, але які з української і націоналістичної точки погляду — необхідні;

в) плекати і розбудовувати зв'язок з українськими поселеннями в Польщі, Чехії, Румунії, Югославії, і українськими громадами в Бразілії, Арґентіні, які в додатку до інших країн, про які широко відомо, можуть поповнити студентські і наукові кадри, що при нашій допомозі за 5 - 10 років можуть стати активними носіями знання саме в цих ділянках;

г) вивчати можливість затісненя співпраці з українськими діячами культури і науки на Батьківщині, якщо це буде для них можливим;

ґ) присвятити більше уваги тим проблемам на сторінках наших видань і публікацій.

3. З належною увагою віднестись до справи українського церковного життя як на Україні, так і поза її межами.

Наголос поставити не на організаційно-структуральне вивершення їх, залишаючи це за відповідальними за це церковними чинниками, але на боротьбу за відновлення дії УАПЦ і УКЦ в Україні, не забуваючи про широко розгорнену дію українських баптистських та євангелистських громад в Україні, яка заслуговує також на нашу піддержку.

Поза Україною поставити наголос на українськість наших церковних деномінацій, на поповнення і належну освіту священиків і проповідників, на християнське по дусі взаємовідношення між ними.

Пресово-видавничі справи ОУН -УНР-уху

1. Доложити старань, щоб у всіх країнах і теренах наше членство і громадськість назагал були обслужені нашими виданнями і публікаціями. Це найбільш успішний засіб зв'язку з громадою, це праця, яка вимагає колосальних зусиль як на редакційному, так і фінансовому відтинках, але вона не є повною, поки наші видання не є **поширені, розпродані, прочитані і обговорені** як нашим членством, так і українською громадськістю.

Поширення наших видань мусить бути включене в систему праці як організаційних, так і громадських мереж.

Очевидно, що поширення тих видань не можна оперти на наказі згори. Вони своїм змістом мусять цікавити читачів, а своїм рівнем мусять виправдати довір'я нашого членства.

Тому і тематика наших пресових органів мусить бути належно розподілена:

а) "Українське Слово" — тематика пов'язана в першу чергу з подіями в Україні і політичними акціями ОУН — українською мовою.

б) "Новий Шлях", "Наш Клич", "Хлібороб" — обслуга потреб складових організацій ІСНО в першу чергу, підтримка Рухові Опору в Україні і політичній акції ОУН — ПУН — україномовні, або двомовні, якщо немає змоги в додатку до україномовного часопису видавати в мові країни окремий додаток, який служив би тим самим цілям, що і україномовні видання.

в) "Самостійна Україна", "Жіночий Світ", "Ешанж" — публікації присвячені окремим справам, чи офіціози ІСНО-ОДВУ-ОУК, подібно як і Бюлетені УЗХ, ОУВБ, Теренових Керівництв ОУН призначені для поодиноких теренів.

г) публікації ОУН — "Сурма" і крайові видання — обслуга членства.

2. Беручи до уваги кількість читачів-передплатників, треба брати також до уваги, що "Українське Слово" і "Самостійна Україна" будуть виставлені на найважчу пробу. Реалістично треба допускати, що за 5 років буде важко виправдати появу обох видань. Тому слід вже робити заходи для затіснення співпраці між обома видавництвами, редакціями, щоб евент. поєднання їх за 5 років було природно підготоване.

Якщо в міжчасі інші наші публікації розростуться, зокрема гуртом співробітників і читачів на молодше покоління, то поєднання обох тих видань не буде дошкульним ударом. І в цьому напрямі слід нам працювати.

3. Публікації поодиноких бюлетенів виправдані, якщо вони ШВИДКО І ЗАДОВІЛЬНО подають членству інформації. Тому питання централізації чи децентралізації появи їх повинно бути узгіднене між поодинокими теренами і Орг. та Інф. референтурами ПУН.

Щоб відповісти двом поставленим вгорі вимогам, чи централізація організаційних бюлетенів в "Сурмі", чи видання їх на поодиноких теренах — вимагають співпраці і координації.

4. Крайові публікації в дотеперішній формі не виправдають свого існування. Слід поробити спроби для пересилки на Схід "Українського Слова", починаючи від українських громад в сателітних країнах. Чи можна буде це провести, залежатиме від ситуації на Рідних Землях, але беручи до уваги високий рівень неофіційних видань, які появляються там, ми не повинні продовжувати видавати такі інформаційні видання як ті, що появлялись у минулому, бо вони не вдовольнять своїм змістом читача. Для потреб тих теренів є ще й інші, неорганізаційні видання, які при наших зусиллях слід туди розсилати.

5. Публікації книжок і видань наших споріднених установ повинні вкладатись у наш загальний плян. За ПУН-ом є відповідальність видати документи і матеріяли, які б вірно насвітлили не лише історичне минуле, але й становище ОУН до основних проблем сучасности. Між ними пріоритет слід віддати публікації про те, що собою являє ОУН і за що вона змагається. Це повинна б бути наша "візитівка", яка б давала потрібні інформації всім тим, які цікавляться дією ОУН і готові стати в її ряди.

6. ОУН є власником В-ва "Українського Слова" в Парижі, яке продовж довгих десятиліть публікує цей наш орган і багато організаційних видань. Як і багато інших українських видавництв, воно було і є з фінансового боку дефіцитним. Завдяки жертвенній поставі працівників "У.С.", як рівнож наших кадрів на різних теренах, "Українське Слово" як часопис і В-во діють. Треба при тому підкреслити величезний вклад у фінансові справи В-ва, зроблений в останніх роках друзями з терену Великої Брітанії.

Дальша діяльність В-ва і поява "Українського Слова" вимагає ще дальшого скріплення тієї дії. І тому мій апель до делеґатів XI ВЗУН, схвалити потрібні бюджетові засоби для появи "У.С." на дальші роки на терені Европи. Основно два терени — Велика Брітанія і Франція, якщо йдеться про Европу — несуть той почесний, але великий тягар. При збереженні в Парижі друкарні, рекомендую розбудувати книгарню на терені Англії і затіснити співпрацю між "У.С." і "С.Україною" в Чікаґо як на друкарськім відтинку так і в поширенні обох видань. Нпр. "Українське Слово" може не лише друкувати, але й поширювати "Самостійну Україну" в Европі, а "Самостійна Україна" може занятись посиленням поширення "Українського Слова" в ЗСА, де немає нашої газети. На мою думку оба терени з того скористають, при належній постановці справи і співпраці!

7. Чужомовні публікації слід розбудувати як для тих, які не читають по-українськи, так і тих з чужинців, які цікавляться українською тематикою.

8. Ми стоїмо перед реальними можливостями, а головно потребами допомоги для публікацій, які виходять в Україні чи в сателітних країнах. Недоцільно входити в деталі того питання, але слід усвідомити всім нам відповідальність, яка спадає на нас на тому відтинку.

9. Всі наші зусилля в цій ділянці вимагають вкладу і співпраці на відтинку кореспондентів, дописувачів і редакторів тих видань. Це не є лише справа ПУН — це відповідальність теренів як по організаційній, так і громадській лінії. ПРАЦЮЙТЕ, ЗДОБУВАЙТЕ ОСЯГИ — АЛЕ Й ІНФОРМУЙТЕ ПРО НИХ,

ПИШІТЬ ДО НАШИХ І ЗАГАЛЬНО-УКРАЇНСЬКИХ ВИДАНЬ! ЦЕ НЕОБХІДНО!

Дія ОУН на відтинку внутрішньої і зовнішньої політики

1. Українське політичне життя поза межами України проходить складний процес. Відмирають соціялістичні, монархістичні і західньо-українські демократичні партії. На арені українського політичного життя ширшу дію проявляють три націоналістичні організації, УРДП і середовище ДЦУНР. Існують поза межами України Селянська Партія, малоактивний УДР та два закордонні середовища УГВР і Української Гельсінської Групи. Переговори між КУППО і ДЦ УНР можуть довести до реорганізації ДЦ УНР, але це не буде повна консолідація політичного сектора. Ясно, що на таку велику кількість політичних формацій немає логічного виправдання і тому само життя заставить в черговому десятилітті провести необхідну реорганізацію того сектора.

Середовище ОУНр здається починає усвідомлювати собі, що намагання монополізувати українське політичне і суспільно-громадське життя йому не вдається. Також у них наступає переоцінка політичної лінії пок. Я. Стецька, який цілу свою політичну концепцію будував на ним очоленім т. зв. УДП з 30 червня 1941 р. і АБН.

Подібна ситуація є і в середовищі ЗП УГВР і ОУНз, які тісно з собою співпрацювали. Мимо великої праці пробробленої в минулому, зокрема на базі "Прологу" ("Сучасність", видавнича і інформаційна дія), те середовище, подібно як ОУНр-АБН покладало надто великі надії на зовнішні чинники. Різниця між ними хіба в тому, що ОУНр розбудувало свою мережу, а ОУНз і ЗЧ УГВР — занедбали той відтинок.

Важко передбачити, як далеко пройде в тих середовищах переоцінка їхніх завдань. Здається що ОУНз правільніше уявляє собі ситуацію в Україні і на тій базі готова вести свою дію; ОУНр, принаймні дотепер, фальшиво оцінювала як крайову, так і міжнародню дійсність.

ОУНз, як політична формація, готова на спілкування з іншими політичними формаціями, а середовище УГВР, ОУНр і АБН — є наставлені на своєрідну ізоляцію, або ведення самостійної політики.

УРДП проходить процес еволюційних змін і від зацікавлення проблемами в Україні перенесла фактично свою увагу на ДЦ УНР. Подібно як ОУНз, вона готова на спілкування чи то в КУППО, чи напр. окремо з ОУН, але це обмежено до справ, які УРДП окремо цікавлять.

Яка наша роля на тому відтинку?

Зберігаючи контакти з усіми самостійницькими формаціями в справах, які вимагають спільної постави чи координації (через це дехто називав нас центровою силою), ми мусимо чітко і ясно з'ясувати нашу власну політичну лінію і скріплювати наші власні позиції.

Роля миротворців чи посередників, яку ми виконували чи на базі КУППО, чи на базі переговорів з ДЦ УНР, виявляє чітко і ясно, що наші політичні партнери хотіли б використати спілкування з нами для своїх цілей без того, щоб включитись в послідовне політичне спілкування, навіть у спільних нам справах. Це ж і є причиною, що КУППО при нашому активному вкладі діє, але не можна його розбудувати в справжній політичний центр, бо наші партнери не розуміють потреби такого центру на запропонованій нами плятформі. Не інакше виглядає ситуація на відтинку ДЦ УНР. Нашими зусиллями знайдемо базу для його реорганізації, але всі ознаки вказують на те, що партнери насправді хотіли б зберегти "статус кво" а паритетне представництво в УНР-аді політичного сектора хотіли б використати для торпедування наших ініціятив, а не зміцнення ДЦ УНР.

І тому на внутрішньо-політичному відтинку ми мусимо відв'язатись від всяких внутрішніх фронтів і залишити відкритою можливість нашого спілкування з усіма тими українськими політичними середовищами, які в основу політичної дії поставлять орієнтацію на вияви Руху Спротиву в Україні і спілкування з ними. Реорганізація УГГ в Україні і поза нею вперше після війни дає змогу нав'язати офіційні контакти із дійсним координуючим осередком тієї боротьби, принайменше під сучасну пору. І тому, як на терені КУППО, так і в ДЦ УНР і в наших безпосередніх спілкуваннях з іншими політичними партнерами, ми мусимо змагатись за те, щоб вони орієнтувались і дійсно співпрацювали з виразниками Руху Спротиву в Україні. Другий аспект — це шукання шляхів для спілкування з тими ad hoc створеними комітетами і установами, які не вважають себе навіть українськими політичними формаціями, але фактично ведуть політичну акцію, яка власне орієнтується на ситуацію в Україні! З ними ми маємо спільні зацікавлення і потребу координації дії.

Що нового в цій тактиці на внутрішньо-політичному відтинку і до чого вона доведе?

Вона подібна до тактики ПУН зперед 50-60 років, коли то відпоручники ПУН були в контакті з усіма українськими політичними чинниками, але співпрацювали справді лише з тими, які серйозно трактували політично-революційну дію на рідних

землях. Наслідки того такі, що ОУН мала змогу скріпитись новими силами і розростися в Рух! Ми саме тепер стоїмо напередодні етапу, на якому будуть корчитися політичні партії на еміґрації, зростатиме можливість розвитку широкого руху, опертого фактично на засадах визвольного українського націоналізму і боротьби на Батьківщині, яку готові піддержувати різнорідні формації і середовища. Це, на мою гадку, може довести навіть до поєднання між деякими з них, до зміни існуючого тепер укладу сил, але, напевно, це не послабить, а навпаки скріпить впливи українського визвольного націоналізму. Наша роля в тому процесі залежить у великій мірі від нас самих, нашої послідовности в принципах і нашої елястичности в тактиці.

2. На відтинку зовнішньої політичної дії розпочату активізацію нам слід посилювати і будувати її на трьох основних елементах:

а) з позиції ОУН — розбудовуймо контакти із співзвучними нам своєю дією політичними формаціями інших поневолених народів для розбудови і скріплення бльоку народів поневолених чи загрожених російським імперіялізмом. Хоч ми і на цьому відтинку не шукали за якимось монополем і діяли від імени КУППО, наші партнери-чужинці відчули, що фактично ОУН є готова ставити ті справи чітко і ясно, і в згоді з тим діяти, а це дає нам змогу поширення дотеперішньої дії;

б) з позиції складових організацій ІСНО і наших громадських крайових і світових надбудов по всіх країнах українського розселення слід зорганізувати мережу "українських лоббі", які б працювали як в користь визвольної боротьби українського народу в Україні, так і координували б зусилля українців боронити свою честь і історичне минуле, без огляду на те, з яких кіл ті атаки йтимуть на нас. Подібно як ОУН, наша система на тому відтинку повинна шукати союзників серед приязних нам народів. Всі ці акції повинні бути спрямовані в першу чергу на ширшу публічну опінію, в дальшому — на науковий, політичний світ і врешті на урядові круги;

в) важко передбачити кон'юнктуру довкруги української визвольної справи на міжнародньому відтинку в черговому десятилітті. Не дивлячись на складні обставини на тому відтинку, зовнішню політичну акцію слід вести на форумі політичних і урядових кругів як від імени офіційних представництв Руху Спротиву в Україні, так і від українських політичних формацій (для їх координації напр. добре надається форум КУППО), і врешті від екзильного уряду, для чого, очевидно, найкраще надається форум ДЦ УНР.

Розбудова діяльности на зовнішньому відтинку вимагає нашої активної і добре підготованої участи в міжнародніх конференціях та поширення матеріялів чужомовних публікацій. А це є прекрасний форум для затруднення тих активістів з молодшої ґенерації, які мають професійний стаж, кваліфікації в поодиноких ділянках та знання мов, що є необхідними передумовами для успіху на тих відтинках праці.

Господарсько-фінансові справи

Вже хочби повище згадані завдання, що стоять перед нами, а перелік їх не повний, — вимагають поважних фінансових засобів. Як ця справа виглядає в нас дотепер і що на тому відтинку слід осягнути?

Перш за все мусимо усвідомити собі те, що львина частина фінансових засобів приходить і видається в системі Українського Націоналістичного Руху через установи системи ІСНО. Радіймо тим, що наша громадська система справді розбудувала тверду фінансову базу, на якій оперта дія УНР-уху.

Але з різних причин, не переочуючи при тому і статутово-правних, є справи, які мусять бути фінансовані виключно через ОУН і тому в тому напрямку в нас потрібно належно усвідомити ЩО САМЕ МОЖНА І ЩО ТРЕБА РОБИТИ РАЗОМ, А ЩО ОКРЕМО.

ОДНА ЗАСАДА, ЯКА МУСИТЬ БУТИ ПРИМІНЕНА НА ВСІХ ЩАБЛЯХ СИСТЕМИ УНРуху, ЦЕ НАЛЕЖНЕ ЛЕҐАЛЬНО-ПРАВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАЙНА, ГОЛОВНО НЕРУХОМОСТЕЙ, ТАКИМ СПОСОБОМ, ЩОБ ВОНО І В МАЙБУТНЬОМУ МОГЛО СЛУЖИТИ ТИМ ЦІЛЯМ, ДЛЯ ЯКИХ ЖЕРТВОДАВЦІ І БУДІВНИЧІ ТОГО МАЙНА ЗДОБУВАЛИ І РОЗБУДОВУВАЛИ ЙОГО. Ця засада відноситься до всіх країн і всіх теренів, де таке майно є.

Виходячи з того заложення, ми робимо логічний висновок, що дію всіх складових частин ІСНО, включно із СКР ІСНО — повинні фінансувати вони самі, а не бюджет ПУН-ОУН.

Вся діяльність ОУН, як на Україні, так і поза її межами, — у вужчому сенсі того поняття — мусить бути фінансована бюджетом ПУН-ОУН. При тому є деякі посередні справи, які між собою зазублюються, такі як напр. допомогові, інформаційні, видавничі, міжнародні зв'язки і про які слід домовлятись відповідним чинникам, НЕ ВКЛЮЧАЮЧИ ЇХ В БЮДЖЕТ ПУН-ОУН.

Основою бюджету ОУН слід вважати:

а) членські вкладки

б) бюджетові вплати теренів і УВФонду

в) відсотки із Залізного Фонду ОУН

г) одноразові пожертви членства чи окремі збірки, проведені на ту ціль.

Бюджет — це найбільший засіб контролі, що його членство ОУН посідає над діяльністю ПУН. Але це двосічний меч, бо з правом іде й відвічальність.

Я просив фінансову комісію предложити проєкт бюджету на XI ВЗУН, який би забезпечив прибутки ПУН на 20% в порівнянні з попереднім бюджетом. Я свідомий, що це вимога велика і вимагатиме участи і співдії всього нашого членства. Збільшений бюджет нам потрібний хочби тому, що 30% збільшеного бюджету треба буде призначити на дію ОУН на крайовому відтинку. Чергові збільшені видатки передбачуємо на видавничому і організаційному відтинках.

Чи це під силу нашого членства? — Так! — під умовою, що воно буде про це належно поінформоване і зацікавлене тією дією.

Не збираюся докладніше говорити про фінансово-господарські справи складових організацій ІСНО, бо на тому відтинку вони провадять дуже добру господарку і виявили багато ініцятиви. Важливо одначе, щоб використання тих фінансових засобів було раціональне і забезпечення майна пороблене у світлі перспектив майбутнього.

Почуваюсь до обов'язку одначе повторити з особливим наголосом мій заклик з X ВЗУН в справі Фундації ім. О.Ольжича. Зроблено добрі початки, але і в цій каденції слід ставити наш наголос на розбудову фундації і то не лише спираючись на підтримку нашого членства, але й на підтримку загально-українських установ (кооперативи, кредитівки, братські союзи, приватні установи, спадки осіб і установ).

Є одначе дві справи, які не можемо не наголосити в нашій фінансовій дії в майбутній каденції.

Видавництво "Українського Слова" має не лише важливе значення для нас на інформаційно-пресовому відтинку, але воно є власником справді немалого майна. Воно концентрується в двох основних країнах західньої Европи, — в Франції і Англії. Тому на наших друзів европейських теренів падає обов'язок ОПІКУВАТИСЯ І РОЗБУДОВУВАТИ ТЕ МАЙНО, БЕРУЧИ ДО УВАГИ ЛЕҐАЛЬНО-ПРАВНІ ВИМОГИ ТИХ ДВОХ КРАЇН. Належне господарювання тим майном зменшить висоту дотацій на потреби "Українського Слова" з бюджету ПУН. І тому мій заклик до друзів европейських теренів: Загосподарюйте так В-

вом і його майном, щоб не було потреби, поза звичайними передплатами і пресфондом з інших теренів, докладати якісь суми до коштів появи "Українського Слова".

Друга, подібна справа — це питання Залізного Фонду ОУН на терені Канади і ЗСА. Хоч для ПУН на перший погляд вигідно користати з відсотків в Канаді і в ЗСА, то на довшу мету, це не виглядає мені раціональним господарюванням майном ОУН. Найкращі інвестиції в банкових інституціях не дорівнюють тим можливостям, які дають інвестиції в землю, будинки на північно-американському терені.

Тому моя рекомендація, щоб на терені Канади створити окрему комісію для побудови центрального приміщення для нашої системи,чи то у зв'язку з системою УНО і БО чи Фундації Ольжича, яка б служила потребам нашої Організації. А в сучасних обставинах таке приміщення прямо необхідне. Наші організаційні архіви, маса документації, поєднані з іншими виявами культурно-мистецької дії (бібліотека, ґалерія образів і т. д.), могли б бути поєднані в одну цілість, достосовану до умовин того терену. Друзі з терену Канади пригадують собі, яка була критика і побоювання, коли у Вінніпеґу дім "Нового Шляху" відпродано Осередкові Культури і Освіти. Та установа отримала на свою розбудову мільйонові дотації з публічних фондів і є гордістю українців заходу Канади. Чому нам не збудувати таку станицю на сході, де б капітал Залізного Фонду міг бути інвестований на кращих умовинах, ніж у банках.

Це очевидно буде велике зусилля, але як наша система, так і українська громада саме великі зусилля готова піддержати. Що воно так, мене переконує ще так свіжий в нашій пам'яті досвід з "Барвінком" з Бразілії, де дослівно продовж одного місяця ми зуміли перемінити марево катастрофи,і то не лише у фінансовому, але й організаційно-громадському аспекті, у великий успіх! Отже не біймося великих діл. Реалізуймо їх!

На громадському відтинку нашої дії

Не доводиться навіть дискутувати, що в силу різних обставин поза межами України, не лише в житті нашої Організації, але і в загально-українському житті, громадський відтинок став дуже важливим, а дехто вважає його чи не найважливішим. Я не надаю аж такої ваги і значення тому відтинкові, бо вважаю його лише невеликою частиною цілости української нації і тому пріоритет за нею і за справами в безпосередньому зв'язку з Батьківщиною. Але навіть і в такій ґрадації черговостей — вага його є дуже замітна.

Той відтинок в нас символізує і репрезентує система ІСНО. І саме тому ми не можемо не обговорити хоч основних його справ, бо ж це рам'я нашої системи, ідеологічно споріднене з українським націоналістичним коренем. В ній запрацьована найбільша частина членства ОУН поза Україною, він є барометром успіхів чи невдач різних політичних середовищ поза Україною.

Нашим завданням на тому відтинку є:

1. Подбати, щоб формації ІСНО не лише деклярували, але справді діяли як співвизнавці ідеологічних засад українського націоналізму. Тоді, коли ця проблема сьогодні ще не є акутною, вона може стати такою завтра з приходом до керми молодшого покоління і обов'язком нашого членства є до цього етапу підготовитись.

2. Через нашу систему ІСНО впливати на українські громади поза межами України, щоб вони у відношенні до визвольної політики українського народу в Україні мали правильне становище.

3. Через вплив наших формацій у житті громад дбати, щоб міжнародня публічна опінія була прихильна українській визвольній справі. В українському світі залюбки критикується еврейські круги і то часто ця критика є сперта на важливих факторах. Одначе ми повинні не тільки критикувати а і наслідувати настирливу і послідовну допомогу їхній країні — Ізраїлеві. Чи та діяльність робить з них меншевартісних громадян своїх країн? Зовсім ні! І українські громади можуть своїм способом добиватись подібних успіхів.

4. На нашу громадську систему падає обов'язок боронити честь українського народу і громад і відкинути напасницькі атаки ворожих сил.

5. Наша громадська система повинна посилити дію внутрішньо-української культурної виміни між усіма країнами і континентами, де живе наш нарід чи громада.

6. Активні одиниці з громадського сектора повинні бути джерелом доповнення кадрів ОУН, зокрема на відтинку молоді.

7. Громадські формації, які здобули дослівно мільйонові дорібки, мусять інвестувати хоч частину того дорібку в людей, майбутніх провідників їхнього і нашого життя. Практично наша система може і повинна виробити спосіб, ЩОБ ЩОРІЧНО МИ ПІДШУКАЛИ ХОЧ 10 КАНДИДАТІВ НА СТУДЕНТСЬКІ І ХОЧ 2-ох КАНДИДАТІВ НА НАУКОВО-ДОСЛІДНІ СТИПЕНДІЇ З ДІЛЯНОК УКРАЇНОЗНАВСТВА, ЯКИМИ ДОТЕПЕР ФАКТИЧНО НІХТО З НАШИХ НАУКОВИХ УСТАНОВ НЕ ЗАЙМАЄТЬСЯ (ПОЛІТИКА,

ЕКОНОМІКА, ДИПЛОМАТІЯ, ВІЙСЬКОВА ДУМКА, ЖУРНАЛІСТИКА), які можуть за 10 років вирости в нове провідне ядро наших громад у світі!

8. Дбати про розбудову крайових і світових громадських надбудов.

Організаційні проблеми членства і структура керівництва в ОУН

Як було подано в звітах, завдяки праці організаційної референтури ПУН і Секретаріяту, — ми є в посіданні майже повного обліку — адресара нашої системи. Але на тому не можемо зупинитися. Знаючи СКІЛЬКИ і ДЕ маємо наших членів, нам необхідно ЗНАТИ, ЩО ВОНИ РОБЛЯТЬ В НАШІЙ СИСТЕМІ, АБО ЯКЩО НЕ РОБЛЯТЬ, ТО ЧОМУ.

Виходячи із заложення, що членство в ОУН це не лише почесть, але й обов'язок, в черговому етапі НАМ НЕОБХІДНО ДОСЛІВНО З КОЖНИМ ЧЛЕНОМ І ЧЛЕНКИНЕЮ ОУН ПЕРЕВІРИТИ, ЩО ВОНИ РОБЛЯТЬ В ОРГАНІЗАЦІЙНІ СИСТЕМІ АБО ЩО ВОНИ МОЖУТЬ РОБИТИ. БЕРУЧИ ДО УВАГИ ЇХНІ ТЕПЕРІШНІ ОБСТАВИНИ І ЇХ ОБДАРУВАННЯ.

Ми не сміємо відбирати від членів ОУН ПОЧЕСТИ і позбавити їх членства тому, що вони, через вік чи через обставини, НЕ ВИЯВЛЯЮТЬ АКТИВНОЇ ДІЇ. Якщо вони під сучасну пору не є активні, але не шкодять ОУН, то їх слід залишити в членстві із окресленням, що вони тимчасово не є АКТИВНИМИ. Всі інші мусять вибрати любу ділянку праці і про це організаційним порядком не пізніше кінця 1988 року слід повідомити ПУН. Ми мусимо знати, на кого ми можемо розраховувати і яку працю членство може виконувати. Тоді кожний член, референт чи Уповноважений ПУН знатиме, хто його потенційні співробітники і через Теренові Провідництва він устійнить з ними спосіб ділового контакту.

Чергова справа — це поширення мережі членства, зокрема з рядів жіноцтва, молоді, наших громадських формацій. І знов таки, дотримуймось засади, що в ряди ОУН сьогодні приймемо тих, які готові АКТИВНО ПРАЦЮВАТИ в любій ділянці Організації.

Всі кандидати в членство мусять бути належно підготовані. Як мінімум тієї підготовки уважаємо потребу запізнатись з історією ОУН на основі друкованих матеріялів, з ідеологічними позиціями ОУН (публікації В. Мартинця, Ю. Пундика, З. Книша, друковані програми ОУН, Устрій, Збірники документів ВЗУН).

Беручи до уваги потреби молодшого покоління, вихованого поза межами України, вишкільна референтура ПУН, починаючи з 1989 року, щорічно організуватиме вишкільний семінар під

гаслом **“Націоналізм — рушійна сила XX століття”**, а наша система приготовлятиме і подбає,по змозі, про організацію прогульок в Україну під кличем **“Пізнаймо й полюбім Батьківшину наших предків”**. Мені відомо, що стало модою північно-американських євреїв посилати своїх дітей, по закінченні середньої школи, на один рік до Ізраїля, де вони працювали часто в кібуцах, і для них Ізраїль ставав реальністю! Для молодих кандидатів в ряди ОУН — Україна — це не лише романтика минулого, це не лише одна з країн сходу Европи. Це Батьківщина його предків, це джерело духово-культурних скарбів кожного українця, без огляду, з якого він покоління і скільки тисяч кільометрів ділить його від України!

З наведених рекомендацій випливає ясно необхідність навантаження працею існуючого членства і поширення його новими кандидатами.

Це приводить нас до справ структури і метод дії керівництва нашими членськими кадрами.

І так, починаючи з низових клітин, слід увести засаду систематичних **сходин для інформації членства про актуальні справи, для вишколу, для устійнення завдань на найближчий час, на відчитність з виконання завдань.** Найкраще щоб керівників клітин вибирали члени. Призначення керівників є прероґативом Теренових Керівництв, але лише у такім випадку, якщо того не можна поладнати виборним способом.

Подібно слід розв’язувати справи з надрядними тереновими керівництвами. На тому щаблі слід обговорювати і намічувати розв’язки всіх специфічних справ теренів, а в склад ТК ОУН повинні входити відпоручники ресортових референтів ПУН. Чому це так? Перш за все — щоб стали вони співробітниками дотичних референтур, а подруге, щоб вони постійно інформували цілий склад ТП ОУН про діяльність в поодиноких секторах. Засадничо з ТП держить контакт Орг. Реф. ПУН і він передає в терен доручення ПУН, які відносяться до цілости дії ОУН. Поодинокі сектори, які виповняють зміст дії в поодиноких специфічних справах, через своїх відпоручників в ТП ОУН передають інформації і черпають піддержку в дії їхніх секторів.

Таким чином ми збережемо “вертикальну” лінію відповідальности ТП перед Орг. Реф., а рівночасно з тим, не нарушуючи організаційної структури, забезпечимо гурт співробітників для членів ПУН.

Отже на обох щаблях, місцевих і ТП ОУН вводимо, в додатку до номінаційного способу, виборність яка, як відомо, практикується не лише в наших громадських установах, але навіть у випадку ПУН, який завжди був вибираним на ВЗУН.

Чи потрібні нам якісь зміни в побудові і структурі дії ПУН?

Очевидно, що так, беручи до уваги розпорошеність наших членських кадрів по різних країнах і континентах.

Першою з випливаючих з того вимог є усправнення дії Секретаріяту — Бюра ПУН, бо коресподенційний контакт є одним з найбільш вживаних методів зв'язку. Секретаріят мусить бути спроможний перебрати контакт з членством, розпорошеним в різних країнах, де не має змоги створити працеспосібні ТП ОУН.

Тоді коли склад ПУН є доволі широкий, Голова ПУН не має змоги, крім своїх основних завдань окреслених Устроєм, віддати доволі часу для нагляду і координації праці референтур і уповноважених для поодиноких справ в ПУН. Тому слід застановитися над тим, щоб Заступники Голови ПУН були координаторами праці декількох референтур, зокрема мали нагляд над їхньою біжучою щоденною дією. Постає питання, чи доцільно вибирати і призначувати заступників і їх черговість, чи всі вони повинні становити Колеґію заступників з рівнорядними правами. Ця чи інша розв'язка має свої плюси і мінуси і на комісії устроєвих справ слід їх докладно продискутувати і евентуально змінити Устрій в цьому питанні.

Також справа каденції Голови ПУН повинна бути розглянена у світлі сучасних обставин і потреб, бо традиції минулого неконечно є найкращою розв'язкою. Всім нам ясно, чому поза всяким сумнівом стояло в нас питання про досмертність полк. Є. Коновальця і Андрія Мельника. Вони прийшли на ті становища як авторитети українського життя, державні будівничі, визначні військовики. Їх наслідник ред. О. Штуль-Жданович в своєму слові після вибору на становище Голови ПУН звертав увагу, що в нас скінчилась "ДОБА ПОЛКОВНИКІВ", і в крузі своїх співробітників дискутував різні аспекти розв'язки тієї проблеми. Судилось йому бути також до кінця свого життя на становищі Голови ПУН.

Перед нами стоїть проблема підшукування молодших кандидатів на це становище і не є легко знайти охочих "до кінця життя" нести той почесний, але нелегкий , обов'язок.

Беручи до уваги той і інші аспекти тієї справи, я запропонував устроєвій комісії застановитись над можливістю обмеження каденції Голови ПУН і може інших керівних органів до двох каденцій, себто 8 років. Мені відомо. що ця пропозиція вже викликала подекуди різку реакцію, але виміна думок і вирішення її йтиме по лінії волі делеґатів. Не буду тут розглядати про і контра арґументів в цій справі, але надіюсь, що це станеться на устроєвій комісії, і рішенням делеґатів воно буде попаднане.

Наприкінці я повторю, що для ПУН потрібно одного приміщення, в якому можна б забезпечити як документацію так і

нормальну працю. Я не сумніваюся, що наше членство в силі таке приміщення, дім ОУН, під тією чи іншою назвою, здобути. Розбудова праці Секретаріяту ПУН в тому приміщенні відтяжила б членів ПУН від біжучих технічних справ і дала б їм змогу виконувати ті завдання, для яких вони вибирані — ініціювати і оформлювати зміст і напрямні політичної дії ОУН, а не займатись канцелярійною чи бухгалтерійною працею.

Я доволі широко зупинився над переспективами, які є перед нами як Організацією і над деякими аспектами її дії в майбутньому.

Роблю це в свідомості, що український політичний сектор буде проходити в найближчих роках дуже різкі зміни. Крім небезпек, я бачу в тому для нас і великі можливості.

Ми маємо здоровий корінь в здорових засадах українського визвольного націоналізму!
Ми послідовно наголошуємо пріоритет визвольної боротьби нашого народу на Батьківщині, в чому є основа нашої сили і віри!
Ми правильно оцінили відношення до української визвольної політики країн Західнього світу і діємо зовсім незалежно від них!
Ми знайшли в українському світі місце політичної сили, яка змагається за свої позиції, але є толерантна до інших, на базі пошани до засад політичного плюралізму, демократичности і громадського політичного правопорядку!
Ми спромоглись встоятись понад 60 років в боротьбі і праці для українського народу і маємо бажання лишитись і рости на тому шляху!
Ми маємо людські кадри і матеріяльні засоби для дальшої дії!
Ми здібні викресати з себе вогонь віри в перемогу і шукати шляхів для скріплення нашої дружби і динаміки в праці, і тому я вірю в наше світле майбутнє!

ПОСТАНОВИ І РЕЗОЛЮЦІЇ XI-го ВЕЛИКОГО ЗБОРУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Вступні ствердження

Одинадцятий Великий Збір Українських Націоналістів /XI ВЗУН/ відбувається в час відзначування 1000-ліття християнства в Україні, події, коли могутня держава нашого народу Київська Русь, увійшла в сім'ю християнських народів;

XI ВЗУН відбувається у 70-ті роковини проголошення Української Державности в столиці України Києві;

XI ВЗУН відбувається у 50-ті роковини ще досі невідплаченого злочину Москви — вбивства першого Голови ПУН і Основоположника ОУН сл. пам. полк. Євгена Коновальця.

Учасники XI ВЗУН вітають український нарід на Батьківщині, а зокрема тих передових діячів, що під сучасну пору стоять у першому ряді боротьби за духову і національну самобутність українського народу.

Учасники XI ВЗУН вітають ієрархію і духовенство Українських Церков, бо на них лежить відповідальність за духовне життя народу, за збереження релігійно-національних традицій і звичаїв Української Нації.

Учасники XI ВЗУН вітають українську спільноту, розкинену по всьому світі, зорганізовану у многогранній мережі установ і організацій, які об'єднує Світовий Конґрес Вільних Українців як найвища світова громадська надбудова.

Учасники XI ВЗУН вітають всіх членів ОУН і Українського Націоналістичного Руху, зокрема тих, які діють на Батьківщині чи перебувають в ув'язненні, на засланні.

Учасники XI ВЗУН в глибокій пошані схиляють свої голови перед вічно живою пам'яттю Великих Мужів світлих днів Української Державности, Голови Директорії УНР Симона В. Петлюри, Президента Карпатської України о. Августина Волошина, полк. Євгена Коновальця та його наслідників полк. Андрія Мельника, Олега Штуля-Ждановича, Дениса Квітковського та їх видатних співробітників. Зокрема відзначуємо тих подруг і друзів, які відійшли у засвіти від X ВЗУН а між ними д-р Степана Росоху, д-ра Мирослава Чаповського, Ярослава Стасика, д-ра Петра Стерчо, ред. Фелікса Кордубу, проф. Петра Шатун-Голубенка і Стефанію Савчук.

До становища в Україні і СССР.

В Україні невпинно проходить боротьба за національну самобутність, свободу і державну суверенність українського народу.

Не зважаючи на посилений наступ російського большевизму як сучасного виразника імперсько-колоніяльної політики Москви супроти українського народу й інших поневолених нею народів, все нові і нові кадри українських патріотів включаются до тієї боротьби.

Цей національний спротив виявляється в різних організаційних формах та під різними соціяльно-політичними гаслами, але він підкреслює необхідність привернення державної суверенности українському народові на його землі.

Започаткована московським центром політика "злиття націй" та творення "совєтського народу" з посиленою русифікацією веде на ділі до скріплення єдиного "русского народа" і свідомість того викликала спротив серед багатьох народів совєтської імперії.

В перших лавах того змагу проти політики московського центру знайшлись діячі науки, культури, журналісти, а зокрема молодь, яка посилила свої зацікавлення історично-культурними джерелами і з них черпає сили для поширення і поглиблення виявів того спротиву.

Але крім того замітно зріс процес національно-політичної свідомости і виявилися турботи за збереження історичних пам'яток минулого, за усунення "білих пл'ям" з нашої історії та за привернення доброго імени знищених або заборонених впродовж довгих десятиліть корифеїв української культури, мистецтва, науки, творців національного відродження революційного і пореволюційних періодів.

Чорнобильська трагедія змобілізувала опінію широкої громадськости в Україні до боротьби на відтинках екології, проти авантюрницько-безвідповідального поширення мережі атомних станцій в Україні, які становлять дійсну небезпеку й загрозу для поселення і для землі української.

Такий розвиток подій в Україні заставляє українських патріотів в діяспорі, а зокрема членство ОУН і УНРуху, не лише слідкувати за подіями в Україні, але й усіма можливими шляхами допомагати змаганням наших братів і сестер в Україні.

Матеріяли УІІ і Х ВЗУН-ів дали ідеологічно-світоглядову і політично-програмову основу для членства ОУН і УНР-уху, допомагають йому правильно інтерпретувати процеси в Україні,

звіряючи їх з дотеперішнім досвідом, і робити практичні висновки для дальшого ведення визвольної політики.

XI ВЗУН поновно стверджує, що устрій СССР є історично нетривким і в тій формі, в якій він існує тепер, не може бути довготривалим. Навіть теперішній керманич совєтської імперії М. Ґорбачов ствердив:

> "Ідеологія і психологія застою позначилася у сфері культури, літератури, мистецтва. Розквітли казьонщина , формалізм та крайня нетерпимість до критики".
>
> "Партія не знайшла сил і відваги, щоб тверезо оцінити ситуацію та зробити висновок про необхідність реформ у політиці, економіці, соціяльних і духових сферах, щоб вивести країну на нові шляхи".

Широко розголошені зусилля "перестройки" економічного життя, "відкритість" і "демократизація" суспільного життя не мають перспектив на успіх, бо вони не є заходами докорінної переміни совєтської системи в різних ділянках життя, вони є намаганням, не дивлячись на провали тієї системи, зберегти монопартійну систему і контролю комуністичної партії усього життя в СССР.

Боротьба проти московського імперського центру поширюється в багатьох національних республіках СССР: Казахстані, Азербайджані, Вірменії, Грузії, Білорусії, Литви, Латвії , Естонії та серед Кримських татар, що особливо відважно змагаються за свої права.

Протести населення проти загарбницької війни в Афганістані внутрі СССР та геройська боротьба афганістанських патріотів змусили московський центр признатись до того, що вони зазнали політичної і мілітарної поразки в Афганістані і у висліді того відтягають свої війська з тієї країни, залишаючи в ній тисячі невинних жертв, яких не забуде московським імперіялістам ані населення Афганістану, ані народи СССР.

В різних совєтських республіках, включно з Україною, навіть частина комуністичних кадрів відкрито виступає проти політики зпиття націй, русифікації українського шкільництва, науки, культури та вимагають конституційних запорук для української мови. Є багато ознак, що цей процес самооборони Української Нації зростає і поширюється до тієї міри, що дотепер широко практикований поліційний терор, драконські присуди й довголітні заслання не в силі його припинити.

В Україні всупереч забороні дії українських Церков посилились вимоги релігії та привернення леґалізації і дії Українських Церков, Української Католицької, Української Автокефальної Православної Церкви та протестанських релігійних громад в Україні.

В СССР є перші прояви намагань створити опозиційну політичну партію, поширюються опозиційні погляди до політики КПСС , видаються незалежні журнали.

І хоч дотепер ані церковні ані опозиційні круги не отримали згоди державних органів на їхню діяльність, що переконливо доказує, як сучасне керівництво СССР розуміє "відкритість" і "демократичність" — то діяльність їхня знаходить щораз більші впливи і піддержку серед народу.

Процес радикалізації настроїв і зацікавлення політичною дією в Україні, самозрозуміло, має вплив на розгортання дії ОУН як на Батьківщині так і поза її межами.

Чимраз ширші круги українського народу вірять, що основне завдання української визвольної політики, пропаґованої ОУН — привернення державної суверенности українському народові в його державі, через поваленння пануючої кліки Совєтського Союзу — можна осягнути!

Для тієї цілі потрібно скріпити міжнаціональну співпрацю всіх поневолених народів СССР, які спільно змагаються за право жити у своїх незалежних державах. Як в Україні, так і в країнах західнього світу замітно поширились контакти і співпраця між співзвучними силами різних народів у боротьбі з російським комуністичним імперіялізмом.

XI ВЗУН стверджує, що видвигнені совєтськими можновладцями концепції "перестройки" і "демократизації" для рятування імперії, яка знайшлася у виняткови важкій економічній і політичній кризі, заслуговують на нашу окрему увагу.

Слід використати ті можливості, які витворилися в Україні, для посилення боротьби українського народу за його самобутність.

Рівночасно з тим змінені обставини в Україні і СССР заторкують життя українського народу до тієї міри, що обов'язком всіх секторів життя українців поза Батьківщиною, зокрема політичного сектора, є зробити належну аналізу тих явищ в СССР і в Україні,щоб встановити нашу ролю на сучасному етапі боротьби українського народу за його суверенні права, визначити нашу тактику та практичні вияви нашої допомоги українському народові в Україні.

На фронті ідеологічної боротьби з ворогом

Розклад і послаблення останньої колоніяльної імперії наших днів — СССР зумовлені також і банкрутством ідеологічно-програмових основ КПСС. Хоч догми марксизму-ленінізму в СССР піднесено до рівня "урядової релігії", вони не витримали життєвого іспиту. Вони не довели до перемоги пролетаріяту над капіталізмом у світі. Широко розголошена "побудова соціялізму в одній країні" довела до того, що робітники, селяни і трудова інтеліґенція опинились на далеко нижчому життєвому рівні, ніж мешканці "капіталістичних країн" Европи, Північної Америки і багатьох країн Азії. СССР не став країною "робітників-селян і трудової інтеліґенції", натомість перемінився в країну "державного капіталізму", керованого упривілейованою кастою партійної і державної бюрократії. Вона безжалісно експлуатує трудящих СССР, яким не дано змоги боронити їхніх інтересів, бо боротьбу з державним капіталізмом п'ятнується ярликом антидержавної діяльности і карається за неї як за кримінальний злочин.

Не витримала іспиту також "ленінська національна політика". СССР ніколи не був союзом вільних національних республік, натомість вся влада держави є зосереджена в руках кремлівської кліки. Розпочата ще за часів М. С. Хрущова політика злиття націй і русифікації — це політика знищення неросійських народів і переміни СССР з комуністичної в традиційну російську імперію!

В боротьбі з комуністичною ідеологією внутрі СССР проявили свою живучість дві сили. Перша з них — це релігійне відродження, яке широко розгортається в різних частинах СССР. Друга — це визвольні націоналістичні рухи неросійських народів, серед яких передове місце займає український. В тій затяжній боротьбі обидві ті сили мають шансу перемоги.

Совєтський режим намагається ідентифікувати вияви обох тих сил з "буржуазним націоналізмом", пов'язувати його з сіонізмом, нацизмом, фашизмом та вислужництвом чужим силам. Відомості з України виявляють, що ця фальшива пропаґанда осягає зовсім протилежні наслідки. Вона ще більше розбудила широке зацікавлення українським націоналізмом серед українського народу, зокрема серед молодшого покоління, на що вказують голоси на сторінках радянської преси.

В Україні поширюються націоналістичні публікації і у відповідь на ці ворожі наклепи вони:

— виясняють понадклясовий підхід українських націоналістів до розв'язки соціяльних і суспільно-політичних проблем української нації;

— пропаґують, в противагу совєтському тоталітаризмові, демократичні принципи побудови державного життя;

— інформують, що український націоналізм визнає ідею політичного плюралізму у противагу совєтській монопартійности;

— визнають свободу творчости, політичних і релігійних переконань у вільній українській державі;

— визнають право приватного і кооперативного господарсько-економічного розвитку, залишаючи під державним контролем тільки ті ділянки господарського життя, які пов'язані з потребами державної безпеки чи потребами всього населення країни;

— визнають вільний профспілковий рух, який дбатиме про інтереси робітництва;

— пропонують передати користування землею трудовому селянству для продуктивного розвитку приватного чи кооперативного сільського господарства і не дозволить на кумуляцію великих земельних посілостей в руках одиниць, зокрема, якщо вони не працюють на землі;

— ґарантують громадські права всім мешканцям України, які будуть додержуватись законів і Конституції вільної Української Держави, проголосивши гасло "САМОСТІЙНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА — СПІЛЬНЕ ДОБРО ВСІХ ЇЇ ГРОМАДЯН".

До питань визвольної політики ОУН

В згоді з основним принципом діяльности ОУН стверджуємо, що тягар визвольної боротьби в Україні, її напрямні лежать на плечах українського народу і його провідних діячів на Батьківщині. Роля ОУН поза межами Батьківщини, як і всієї української громади в діяспорі є, хоча дуже важлива, проте допоміжного характеру.

На цьому історичному етапі великих змін і посиленої боротьби українського народу перед цілою українською діяспорою стоять обов'язки збільшити підтримку силам спротиву в Україні.

Це можна здійснювати за умови консолідації і координації всіх громадських і політичних сил поза Україною.

На громадському відтинку, не зважаючи на різні ускладнення, осягнено координацію дії через Світовий Конґрес Вільних Українців, що саме ввійшов вже в третє десятиліття своєї хосенної дії. Його сила сперта й на піддержці Українських Церков, які тісно співпрацюють із СКВУ. У висліді співпраці церковного і громадських секторів життя української спільноти осягнено немало успіхів. У цьому році в цілому світі проходять з великим успіхом відзначування 1000-ліття Хрещення України. Вони є

виявом сильного пов'язання української нації з християнством, глибокої релігійности нашого народу та гідною відповіддю безбожницькій Москві, яка приготовляє в Києві "Тисячоліття Російської Православної Церкви", а рівночасно з тим не дозволяє на свобідний розвиток українського релігійного життя на Батьківщині.

ОУН робила і буде робити заходи для посилення консолідації або принаймні координації дії українських політичних формацій. Дотепер у висліді тих заходів дійшло до порозуміння і співпраці між ОУН і ОУНз /Організація Українських Націоналістів за кордоном/ і ОУН і УРДП /Українська Революційно-Демократична Партія/.

При великому вкладі праці ОУН успішно розвинулась діяльність Конференцій Українських Політичних Партій і Організацій /КУППО/, яка стала форумом для взаємної інформації і співпраці українських демократичних самостійницьких формацій /ОУН, ОУНз, УРДП, УНДО, СЗСУ-СП, УДР, Рада Прихильників УНР/.

Найбільшими осягами КУППО слід уважати, крім внутрішного замирення між названими формаціями, широку інформаційну та політичну дію КУППО на міжнародньому відтинку та домовлення про поширення консолідації на базі Української Національної Ради.

Як в зовнішній, так і внутрішньо-українській дії КУППО головний наголос поставлено на піддержку виявам руху спротиву в Україні. Це є в повній згоді з пріоритетами і напрямними визвольної політики, за які ОУН змагалась в останньому десятилітті і для своєї позиції здобула піддержку більшости українських політичних формацій.

Є підстави сподіватися, що це стане основною напрямною дії реорганізованої Української Національної Ради, за участю ОУН і партнерів з КУППО та інших органів ДЦ УНР.

Консолідація чи координація українського політичного світу не є завершеною, через окреме становище, яке займає ОУНр в українському політичному і громадському житті.

Основна риса того становища — це намагання монополізувати політичне і громадське життя. Серед української спільноти, а навіть внутрі ОУНр, зросло усвідомлення, що така політика ОУНр не має шансів на успіх.

Не витримала життєвого іспиту постава ОУНр до виявів руху спротиву в Україні, не виправдали себе необосновані надії ОУНр на можливість відновлення т. зв. Українського Державного Правління в екзилі, чи допущення його до ООН.

Щоб виправдати свої невдачі, керівництво ОУНр неодноразово вело неперебірливу в засобах кампанію проти

ОУН, вважаючи нас відвічальними за неуспіх їхніх намагань монополізувати українське життя.

В різних обсавинах ми по різному реаґували на таку поставу ОУНр, все маючи на увазі основні вимоги української визвольної політики. Бо не внутрішні фронти, а боротьба з окупантом є нашим завданням!

Проголошеня в 1986 році мораторіюм пресової полеміки в основному виправдало себе, хоч не припинило всіх нападів на ОУН. Голова ПУН, Микола Плав'юк видвигнув у своїй промові над гробом сл. п. полк. Є. Коновальця дуже важливу справу координації дії усіх націоналістичних середовищ в обличчі особливо напруженої ситуації в Україні, закликаючи до скликання ІІ-го Конґресу Українських Націоналістів /І-ший Конґрес ОУН відбувся, як відомо в 1929 р./. Реакція на цей заклик була позитивна.

XI ВЗУН схвалив на ротедрамських святкуваннях апель Голови ПУН Миколи Плав'юка, щоб всі українські націоналісти приступили об'єднано до підготовки і переведення ІІ Конґресу Українських Націоналістів для розглянення ситуації в світі і в Україні та намічення шляхів для посилення допомоги українському народові в його боротьбі.

XI ВЗУН схвалює настанову ПУН-ОУН у відношенні до українських політичних середовищ і доручає Проводові Українських Націоналістів змагатись і надальше за ліквідацію внутрішніх фронтів, але спрямувати увагу ОУН і УНР-уху на використання внутрішньої ситуації в СССР і міжнародньої ситуації для осягнення таких справ на відтинку української визвольної політики:

1. У відповідь на всі тактичні "зміни" чи "реформи" в СССР посилити зусилля за вихід України із совєтської федерації, бо лише в суверенній державі українського народу буде забезпечена свобода його всестороннього розвитку;

2. Всім тим, які твердять, що основним завданням української визвольної політики повинна бути боротьба проти комунізму в СССР, ми відповідаємо, що для нас, це лише один з етапів боротьби. Але основним завданням української визвольної політики на зовнішньому відтинку — це здобути прихильність сусідніх нам народів і народів вільного світу для концепції перебудови совєтської імперії на ряд суверенних національних держав. Щодо України ми відкидаємо тезу про потребу окремого "самовизначення" нашого народу, бо це ми осягнули Актами 22 січня 1918 і 1919 років.

3. Українська визвольна політика з названими вгорі завданнями вимагає солідної співпраці, хоч під організаційним

оглядом незалежних від себе, **сил руху спротиву в Україні, його представників у вільному світі, українського політичного світу і організованої української громади поза межами України.**

Паралельно із зусиллям для осягнення названих завдань, XI ВЗУН доручає ПУН поробити необхідні заходи для опрацювання, в співпраці з найбільш кваліфікованими силами українського наукового, політичного, професійного світу, КОНЦЕПЦІЇ ЗАКРІПЛЕННЯ СУВЕРЕННОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ, яка тими чи іншими шляхами вийде із складу СССР, щоб, освободившись від російського комуністичного імперіялізму, не стала вона жертвою іншого імперіялізму.

До питань організованої української громади поза Україною

Поза межами України, розпорошена на різних континентах, живе і діє численна українська громада, яка в далеко переважаючій більшості складається вже з уродженців поза межами України — дітей, внуків чи правнуків українських еміґрантів, які з різних, а не лише політичних, причин, покидали українські землі.

Не дивлячись на всі небезпеки, які загрожують всім еміґраціям, українська громада зберегла свою культурно-національну ідентичність, хоча вона є інтеґрована в життя країн свого поселення. Вона на диво й несподівано для багатьох, не зважаючи на те, що в переважаючій більшості не вважає себе українською еміґраційною спільнотою, зберігає глибоке пов'язання з українським материком і живо реаґує на потреби українського народу в Україні.

Навіть певна мовна асиміляція української громади, зокрема її молодшого покоління, не припинила контактів української громади з Україною.

Українська культурна спадщина, прив'язання до Українських Церков та свідомість жорстокого поневолення народу на його землі — стали тими елементами, які в тій чи іншій мірі впливають на збереження українськости цієї громади.

Українська громада користає з можливостей зв'язку з українським народом, який був і є джерелом культурно-духових цінностей, які допомагають зберегти українськість цієї громади.

Неначе віддаючи довг своєму народові, українська громада стала в світі успішним оборонцем прав поневоленого українського народу, стала популяризатором визвольної боротьби українського народу і добилась на тому відтинку немалих успіхів. Це треба зокрема підкреслити у відношенні до тієї частини української громади, яку звемо організованою.

Щодо української громади, ми бачимо три основні завдання перед нею:

1. Якнайдовше і якнайбільше зберігати її, навіть в характері "етнічних груп" поодиноких країн, в склад яких слід би вчисляти всіх людей українського походження, які не стидаються свого походження і які готові ідентифікувати себе з такою етнічною спільнотою;

2. Намагатись посилити дію українських церковних громад і громадських установ, завершених крайовими надбудовами і СКВУ, щоб не задовольнялися лише "етнічністю", а плекали, розбудовували і скріплювали різні ділянки організованого життя української громади в поодиноких країнах та зберігали контакт і співпрацю між організованими громадами різних країн і континентів;

3. З окремою увагою віднестись до розбудови і скріплення тих формацій організованої української громади, які постали з ініцятиви ОУН і які являються складовою частиною Українського Націоналістичного РУХУ, а на громадському форумі вони є окреслені як складові частини системи ІСНО.

Ці формації через довгі десятиліття несли моральну, матеріяльну і політичну допомогу ОУН, і якщо ОУН діє поза межами України в останніх десятиліттях, то в тому немала заслуга саме тих організацій.

Взаємовідношення між ОУН і тими формаціями було самозрозумілою справою для основоположників тих складових організацій ІСНО, бо більшість з них або були членами ОУН, або близько з нею співпрацювали.

Це взаємовідношення системи ІСНО з ОУН і УНР-ухом не є і не буде самозрозумілою справою для молодого покоління, яке приходить і прийде до керми тих організацій, і тому слід уточнити і вияснити, чому було і є доцільним та хосенним таке взаємовідношення.

Для них немає сумніву, що боротьба українського народу за свої права на Батьківщині є СПРАВЕДЛИВОЮ і ЯК ТАКУ ЇЇ СЛІД ПІДДЕРЖАТИ!

Не всі вони усвідомлюють собі, що та боротьба є виявом політичної зрілости українського народу і що УКРАЇНСЬКА ПОЛІТИЧНА ДІЯ Є НЕОБХІДНОЮ ПЕРЕДУМОВОЮ ДЛЯ УСПІХУ ТІЄЇ БОРОТЬБИ.

Ще менше з них, вихованих в чужому світі, розуміє, що саме український націоналізм є тою ідейною силою, яка пішла на прю з московським комуністичним режимом. Навпаки, про націоналізм включно з українським, серед молодшого покоління є дуже часто зовсім фальшиві, а то й неґативні, судження.

І тому завданням ОУН є доказати природність пов'язання ІСНО з ОУН і УНР-ухом і його необхідність в додатку до

статутових завдань ІСНО, які віддзеркалюють їхнє відношення до країн поселення і української громади тієї країни. Між боротьбою в Україні і діяльністю ІСНО з ОУН та УНР-ухом є основні спільні моменти і їх треба вияснити молодшому поколінню:

а/ тут і там проходить боротьба за збереження національно-духовного обличчя народу і спільноти. Мова, культура, наука, релігія, світле історичне минуле, традиції є таксамо вагомі там і тут;

б/ там іде боротьба проти русифікації — тут проти асиміляції;

в/ там іде боротьба проти російського імперіялізму — тут проти його прихильниікв, які свідомо намагаються заплямити чесне українське ім'я;

г/ там переслідують носіїв аспірацій до державної суверенности українського народу — тут дехто зводить Україну до рівня колонії чи "російського Тексасу", які ще мусіли б "самооприділитись" і вияснити, чи вони хочуть бути у федерації з Росією, чи мати самостійну державу;

ґ/ там боротьба за вихід України з совєтської федерації — тут за визнання нас суверенною нацією, а не частиною Росії;

д/ там боротьба за право існування Українських Церков — тут за збереження їхньої українськости;

е/ там і тут боротьба за національну гідність і гордість проти всяких комплексів меншевартости, бо ж ми є частиною української нації з славним історичним минулим і тисячолітньою традицією християнської віри і культури.

Спільність у названих справах повинна бути віддзеркалена і в програмі дії ІСНО. Зокрема необхідно наголосити:

а/ готовість всесторонньої допомоги поневоленому українському народові і віру в його перемогу;

б/ безкомпромісову боротьбу з московським комунізмом і якиминебудь імперіялістичними зазіханнями на право українського народу жити суверенним державним життям;

в/ пропаґувати ідеї єдности і співпраці всіх українців у спільних справах задля скріплення сили і активности українських громад;

г/ змагатись за збереження громадського правопорядку;

ґ/ послідовно боронити честь українського народу і української організованої громади;

д/ зберігати співпрацю із формаціями ІСНО в інших країнах;

е/ змагатись з асиміляційними прцесами плеканням і розвитком культурної дії, зберіганням і вживанням української мови;

є/ вктивно включатись у державне, політичне і громадське життя країн їхної дії;

ж/ співпрацювати з іншими народами, прихильними Україні і українцям.

Спільність інтересів і така плятформа і програма дії вияснять так українській громаді, а зокрема її молодшому поколінню, чому формації ІСНО діють в згоді із заложенням українського визвольного націоналізму, чому вони стали дороговказом тієї дії і впливають на її цілеспрямованість.

Доказом дійсного розуміння плятформи ІСНО мусить стати дія СВІТОВОЇ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ ІСНО, при активній піддержці всіх її складових формацій. СКР ІСНО добилась загального признання назовні як речник і репрезентант нашої громадської системи. В новому етапі дії на громадському відтинку СКР ІСНО мусить стати ІНІЦІЯТОРОМ І КООРДИНАТОРОМ дії всіх її складових формацій.

Лише на базі ідейної єдности і громадської активности ІСНО розбудує свої впливи в СКВУ і здобуде пошану Українських Церков і цілої української організованої громади, яка очікує від ІСНО творчого вкладу в розбудову її дії для добра українського народу.

До завдань на організаційному відтинку

Хоч основна ціль і завдання ОУН остаються незмінними, програма, методи дії і організаційні форми слід достосувати до тих завдань і обставин, в яких ті завдання мають бути виконувані.

Організаційна структура ОУН на рідних землях була радикально змінена в останніх десятиліттях. Поза межами України той процес проходив і тепер проходить в тому виді, що основна частина членства ОУН займається працею на громадському відтинку.

Цей стан залишається і на черговому етапі з тим, що слід поробити на всіх щаблях організаційної структури такі зміни, які забезпечать тісний контакт між Проводом і членством та навпаки і посилять вияви дії ОУН на:

а/ крайовому відтинку

б/ ідеологічно-програмовому

в/ політичної дії так внутрішнього, як і зовнішнього засягу

г/ пресово-інформаційному та видавничому

ґ/ фінансово-господарському

XI ВЗУН схвалює необхідні устроєві зміни, як також окремі повновласті Голові і Проводові Українських Націоналістів для пороблення необхідних змін.

XI ВЗУН зокрема доручає ПУН поробити такі заходи, які б доповнили ряди ОУН новими членами:

1. Підготовити і перевести в 1989 р. студійно-вишкільні семінари з тематикою "Націоналізм — рушійна сила XX століття", які б не лише вшанували 60 років дії ОУН, але заохотили молодше покоління, яке так в Україні, як і поза її межами виховувалось під впливом антинаціоналістичних тенденцій, пізнати дійсний зміст і ідейні заложення націоналізму в світі, зокрема українського визвольного націоналізму.

2. В свідомості того, що молодше покоління поза межами України виховується в атмосфері цинізму і підозрінь до дії політичних формацій їхніх країн, а в Україні "партія" стала синонімом зла, ми не можемо очікувати, що молодше покоління буде виявляти широке зацікавлення політичними справами, обмежене серед сучасної молоді до невеликої частини, і саме на неї нам слід звернути увагу і зацікавити її співпрацею з ОУН.

Необхідно поробити різнорідні заходи і програми з метою створення поза межами України середовища української молоді, зацікавленої суспільно-політичними проблемами України і піднесенням рівня її знання з ділянки україністики. Бо лише з так вихованої молоді прийде зміна провідних кадрів ІСНО-ОУН-УНРуху. Для того надаються такі заходи:

а/ для молоді, яка виявляє зацікавлення громадським життям і україністикою, слід зорганізувати при фундації ім. Ольжича студійні стипендії, чи то на студії в УВУ чи на українознавчі студії чужих університетів.

б/ організувати й популяризувати індивідуальні і групові прогульки молоді в Україну під кличем "Пізнаймо й полюбім Батьківщину наших предків", як також до країн українських поселень в інших країнах під кличем "Плекаймо дружбу з нашими ровесниками в світі"

в/ популяризувати серед молоді ідею "клюбів кореспондентів" з ровесниками в Україні й українцями-мешканцями інших країн.

г/ популяризувати серед молоді зацікавлення мистецькими, танцювальними, хоровими ансамблями, читацькими клюбами;

ґ/ посилювати співпрацю і виміну досвіду між ними, організувати їх виступи, прищіплювати їм любов і зацікавлення українською культурою.

3. Крім молоді природним джерелом доповнення членських кадрів ОУН є українське жіноцтво, яке виявило надзвичайну організованість і працьовитість на громадському відтинку, але їхні таланти, за малими виїмками, не є належно використані в політичній діяльності.

4. Паралельно із кампанією за поширення членських кадрів ОУН слід зревідувати дотеперішні методи праці місцевих і

теренових керівництв ОУН і подбати про систематичність і відчитність з діяльности членства ОУН на віс організаційних щаблях.

**До завдань
на пресово-інформаційному і видавничому відтинках**

XI ВЗУН стверджує, що пресові органи системи ОУН-ІСНО-УНР-уху: "Українське Слово", "Самостійна Україна", "Новий Шлях", "Наш Клич", "Хлібороб", "Жіночий Світ", "Бюлетень ОУуВБ", "Бюлетень УЗХ", "Бюлетень ОУН Австралії", "Ешан" і "Нові Перспективи" виконують преважливу працю на відтинку інформації нашого членства і української громади про події в Україні і про актуальні справи наших ідеологічно споріднених організацій на поодиноких теренах.

Беручи до уваги важливу ролю в нашій системі "Українського Слова" і "Самостійної України", XI ВЗУН закликає все членство ОУН, ІСНО в додатку до їхніх пресових органів, передплачувати і поширювати серед української громади ці два органи.

З огляду на важливість "Українського Слова" і "Самостійної України", як пресових видань ПУН-ОУН-УНРуху, XI ВЗУН вважає доцільним доложити всіх зусиль і засобів для запевнення постійної появи цих періодиків.

В свідомості того, що на поодиноких теренах є необхідно видавати окремі видання чи додатки до часописів в неукраїнській мові, XI ВЗУН зобов'язує керівні органи ОУН-УНР-уху доложити всіх зусиль, включно з потрібними фінансовими засобами, щоб "Українське Слово" і "Самостійна Україна" таки надальше появлялись виключно українською мовою.

XI ВЗУН доручає Проводові Українських Націоналістів перевірити доцільність і потребу паралельної появи центрального і теренових бюлетенів ОУН і видати в тій справі належні директиви.

XI ВЗУН стверджує необхідність розбудови "Інформаційної Служби" під одною з традиційних назв /УПС чи УБІ/ для обслуги інформаціями про події в Україні та діяльність нашої системи так для української громади, як і для чужинецького світу.

XI ВЗУН відзначує як позитивне явище посилення видавничої діяльности Інституту ім. О. Ольжича і доручає Проводові Українських Націоналістів, Тереновим Керівництвам ОУН і системі ІСНО зорганізувати кольпортаж всіх наших видань не лише серед нашого членства, але й української громади.

XI ВЗУН висловлює своє вдоволення з відновлення появи в Україні незалежних публікацій та закликає членство ОУН-УНР-

уху студіювати і поширювати ті матеріяли серед української спільноти, зокрема серед молоді.

XI ВЗУН пригадує, що в засадничих справах на сторінках всіх наших публікацій слід дотримуватись напрямних і становища ПУН. Матеріяли і висловлені погляди, які не віддзеркалюють становища ПУН, але які заслуговують на увагу нашого членства і читачів, слід поміщувати на сторінках нашої преси з відповідними коментарями редакції, або як дискусійні матеріяли.

XI ВЗУН стверджує, що на сторінках газет і журналів в Україні є багато інформаційного матеріялу, який слід повністю або частинно з належними коментарями чи редакційними замітками передруковувати на сторінках наших видань. Рівночасно з тим слід використовувати всі можливі шляхи, щоб наша преса і журнал були поширювані серед читачів в Україні і українських громад т. зв. соціялістичних країн.

Доцільність збереження мовної одностайности в наших виданнях підказує дотримуватись і надальше правопису Голоскевича.

До фінансово-господарських справ

XI ВЗУН стверджує, що вся діяльність ОУН, ПУН і УНР-уху спирається на фінансових пожертвах членства і прихильників ОУН серед української громади. Цю засаду слід зберегти і в дальшій дії ПУН-ОУН.

XI ВЗУН висловлює признання Тереновому Проводові і Господарсько-Фінансовій Комісії та всему членству ОУН Великобрітанського терену, які від X ВЗУН відсотково найбільше піднесли свої бюджетові вплати на потреби ОУН.

XI ВЗУН відзначує успішну дію Українського Визвольного Фонду на теренах США і Канади, до чого причинились в найбільшій мірі д-р Михайлів і мґр Є. Мастикаш та їхні співробітники.

XI ВЗУН відзначує успішну діяльність фундації ім. Ольжича в різних країнах, серед яких терен США добився найбільше успіхів не лише на відтинку науково-дослідному, видавничому, але й фінансовому.

XI ВЗУН схвалює постанову про обов'язок кожного члена в першому кварталі року вирівняти свою членську вкладку до Теренових Проводів ОУН. Висота членської вкладки узгляднює фінансово-матеріяльні відносини поодиноких теренів, а Теренові Проводи ОУН, на внесок місцевих керівництв, можуть знизити членську вкладку тим членам, які матеріяльно неспроможні її платити повністю.

XI ВЗУН зобов'язує Провід Українських Націоналістів і всі Теренові Проводи ОУН ЩОРІЧНО ПРЕДКЛАДАТИ

ДІЛОВОДСТВО ДО ПЕРЕВІРКИ Контрольним Органам ОУН, а останні повинні подавати щорічні звідомлення Голові ПУН про те, як виконуються постанови XI ВЗУН в цих справах і чи на всіх щаблях фінансова господарка проходить в рамцях схвалених бюджетів і напрямних фінансової господарки ПУН.

XI ВЗУН зобовязує ПУН перевести зміни в інвестиційних напрямних для Залізного Фонду ОУН. Основною справою не є зберегти фонди на тому чи іншому терені, але ЗАБЕЗПЕЧИТИ ЇХ ТАК, ЩОБ ВОНИ ПРИНОСИЛИ ЯКНАЙКРАЩІ, НЕСПЕКУЛЯТИВНІ ПРИБУТКИ НА ПОТРЕБИ ОУН.

XI ВЗУН закликає Провід Українських Націоналістів і членство ОУН закінчити заходи леґально-правного оформлення майна ОУН на різних теренах.

XI ВЗУН схвалює постанову про створення окремої комісії для придбання приміщення для забезпечення Архіву і документації ОУН-ПУН і УНР-уху.

XI ВЗУН схвалює передложений фінансово-бюджетовою комісією бюджет на чергову каденцію дії ПУН.

"І тому В ЦЕНТРІ НАШОЇ УВАГИ впродовж чергових днів праці БУДЕ УКРАЇНА. БО ВОНА БУЛА І ЗАЛИШИТЬСЯ ВИХІДНОЮ І ЗАКЛЮЧНОЮ ТОЧКОЮ НАШОЇ ДІЇ, з нею пов'язаний сенс нашого існування, з нею пов'язана наша остаточна перемога чи невдачі. Всі інші справи, хоч які важливі чи приманливі під сучасну пору, можуть бути предметом нашого зацікавлення, але вони ніколи не можуть стати в центрі нашої уваги. Не для них ми відбуваємо ВЗУН"

Голова ПУН Микола ПЛАВЮК

(Із матеріялів X ВЗУН)

ЗВЕРНЕННЯ
XI-го ВЕЛИКОГО ЗБОРУ
УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Дорогі Брати і Сестри! Друзі й Подруги!

Згідно з вимогами Устрою Організації Українських Націоналістів, ми зібралися в одному з міст Европи, щоб перевести оцінку ситуації в світі, а зокрема в Україні, і вирішити напрямні дальшої дії Організації Українських Націоналістів, посилення зв'язку з Вами і справнішої, всесторонньої допомоги у Вашій боротьбі.

Серед нас чимраз то більше тих, які родилися або виростали вже поза межами України, хоч не бракує і цих, що в люту для українського народу годину приймали участь ще у Визвольній Боротьбі Першої Світової війни і в революційно-збройному та повстанському русі спротиву проти гітлерівських і сталінських окупантів нашої прадідівської землі в часі Другої Світової війни.

Всіх нас об'єднує глибока любов Батьківщини і нескореного народу, готовість помагати в його боротьбі за право жити вільним життям у своїй суверенній державі.

Ми, учасники XI-го Великого Збору Українських Націоналістів, шлемо Вам гарячий привіт і запевнення, що ми разом з Вами у Вашій праці і боротьбі за краще завтра нашого народу.

Вітаємо Вас у році величних святкувань 1000-річчя визнання християнської віри державною релігією України нашим князем Володимиром Великим у золотоверхому Києві — центрі культури й цивілізації нашої Руси-України та цілої Східньої Европи.

Вітаємо Вас у 70-ті роковини відновлення державности та проголошення самостійности Української Народньої Республіки.

Наші наради відбуваються в 50-річчя смерти сл. п. полк. Євгена Коновальця, Основоположника і Провідника ОУН, який згинув з рук большевицького скритовбивника на вулиці Роттердаму.

Відбуваються вони чи не на зворотному етапі боротьби нашого народу за його духове і фізичне існування. Ви ж бо стали на пр'ю з ворогом, що пляново і систематично застосовує методи культурного і фізичного народовбивства українського народу.

Ваша боротьба за основні людські права, за вільне національно-державне життя, часто без підтримки, а то й зрозуміння її державами Заходу, чимраз то більше розвивається і наближає наш і інші народи совєтської імперії до успішного завершення цієї боротьби.

Дорогі Брати і Сестри! Подруги і Друзі!

Ви на рідний землі, а ми розсіяні по світі, бачимо банкрутство комуністичних догм. Весь світ знає, що червона Москва не тільки не зреалізувала гасла "Пролетарі всіх країн єднайтеся!", не тільки не довела до повалення "капіталістичного світу", але й не зуміла побудувати "щасливе й радісне життя в першій країні рад". "Побудова соціялізму в одній країні" не лиш не принесла щастя і радости населенню СССР, а навпаки мільйони невинних людей, зокрема в Україні, були знищені голодомором і поліційним терором.

Москва закріпостила народні маси економічно, соціяльно і політично та передала всю владу панівній групі комуністичної партійної бюрократії. Вона поневолює трудящі маси робітників, селян, інтелігенції, які впродовж 70-ти років живуть у злиднях низького життєвого рівня. Кремлівські можновладці знищили церковне життя в Україні, проголосили релігію "опіюмом для народу", а на те місце принесли нову релігію в формі "марксизму-ленінізму", що не принялася серед народу.

СССР не є жадною федерацією вільних республік, це штучний конґльомерат, за ним криється машкара традиційної російської імперіялістичної політики поневолення народів, що їх насильно включено в СССР, економічна експлуатація природних багатств і духово-культурний ґеноцид.

Проти цієї збанкрутованої ідеологічної і економічної сисетми, контрольованої диктатурою комуністичної партії СССР, виступають не лише вільні народи демократичних країн, але і в країнах "Третього" світу впливи СССР подекуди захитані; проти кремлівських централістів виступають поневолені народи внутрі СССР, вони прагнуть свободи і державної незалежности.

В цілому світі є сильна опозиція проти мілітаристичних перегонів країн-суперпотуг і тероризування людства загрозою атомної війни. В XX-му столітті прийшло до розкладу майже всіх колоніяльних імперій. Остання з них, це московсько-комуністична, що пробує мілітарною силою охоронити себе, а то ще й поширювати свій вплив на різні континенти земної кулі.

Цій політиці імперіялістичних зазіхань і мілітаристичного атомного терору — ми протиставимо визвольний націоналізм з його демократичним устроєм народоправства, вільним розвитком культурних і духових цінностей всіх народів із запорукою економічного добробуту та всіх громадянських прав і вольностей одиниці в державі, що на сторожі їх стане найвищий закон — Конституція, свобідно схвалена народом, для народу.

В боротьбі проти комуністичного тоталітаризму — перемога буде за носіями ідеалів визвольного націоналізму, а в тому й українського!

Тому московські централісти і їхні вислужники в УРСР з такою заїлістю змагаються з українськими націоналістами й то не лише в минулому, а й після так широко розпропаґованої ідеї "відкритости" і "демократизації" життя в СССР. Боротьба з політикою "злиття націй", боротьба проти русифікації, чи вимога вживати українську мову в школах, пресі, науці, в державних установах України нап'ятновується ярликом "буржуазного націоналізму" дарма, що в Україні за визнанням совєтських чинників давно знищено "буржуазію як клясу". Якщо б шукати в Україні за буржуазією, то найлегше знайти її серед партійних і державних апаратчиків, які експлуатують трудящих України не менше, як це робили їх буржуазні попередники в дореволюцій добі.

Хто ж є ті "буржуазні націоналісти" і за що вони борються?

Ми українські націоналісти завжди боролися і тепер боремося:

1. За право нашого народу бути господарем на своїй прадідівській землі та за встановлення такого суспільно-державного ладу, якого він сам забажає.
2. За державу, що в ній права людини і громадянина будуть ґарантовані конституцією, і що в ній весь нарід через вільний вибір своїх представників, а не кляса чи кліка поневолювачів, є джерелом влади.
3. За економічний устрій, що в ньому українські ресурси служитимуть українському народові, а не Москві, за приватну, кооперативну і державну власність в поодиноких секторах народнього господарства, що забезпечить повний вияв одиниці, її

ініціятиву й підприємчивість та збереже державно-національні інтереси, виключивши впливи чужих, ворожих Україні чинників.
4. За свободу релігії і церкви, що в житті українського народу завжди стояли на строжі морально-етичних вартостей.
5. За всестороннє використання науки й техніки для підвищення рівня економічного життя нашого народу, його здоров'я, а не для мілітаристичних перегонів у світі, що можуть довести до катастрофи атомної війни і знищення життя на нашій плянеті.
6. За свободу думки, преси й інформації, за право організації плюралістичного, а не монопартійного, політичного життя і диктатури однієї партії чи кліки.
7. За свобідний і всестронній розвиток науки, без насильного примінення її до лінії марксистсько-ленінської доктрини.
8. За всестронній розвиток рідної мови кожного народу, як націннішого його скарбу. За українську мову, як державну мову в Україні.
9. За свобідний поворот на рідні землі наших земляків, виселених чи розкинених по різних закутинах СССР і в цілому світі із-за політичних чи економічних причин.
10. За добросусідське спілкування з народами-сусідами за принципом рівности та пошанування їх прав на свобідний розвиток в їхніх суверенних державах, на їхніх етнографічних територіях.

Дорогі Брати і Сестри! Подруги і Друзі!

Бротьба за ці права українського народу — це справа не лиш наша, українських націоналістів, це справа всіх українських патріотів в Україні і поза її межами.

Наша Батьківщина — Україна і наш народ у небезпеці!

Тому закликаємо всіх до спільного фронту боротьби за збереження Української Нації і за її місце в народів вільних колі!

Українські Архипастирі та Пастирі! Вірні християнських Церков і громад в Україні!

Звертаємося до Вас з проханням, щоб Ви надалі служили своєму народові. Підтримуйте його на дусі в цей час великої проби для нас усіх. Молимо Господа, щоб дав Вам сили, не зважаючи на всі перепони, сповнити гідно Вашу ролю релігійних Провідників народу, зберегти скарби нашої державної християнської духовости й культури, та в дусі Христової науки відзначити Ювілей нашого народу, 1000-річчя християнства в Україні.

Батьки, Матері, Вчителі!

У Ваших руках є доля майбутности українського народу, на Вас паде священний обов'язок виховати Ваших дітей і українську

молодь на свідомих українців-патріотів, гордих свого історичного минулого, своєї культури і рідної мови, "що голосна і правдива як Господа Слово".

Творці Української культури!

До Вас, українські письменники, поети, мистці, науковці наш дружній апель. Помагайте українському народові зберегти його культурні скарби, вони забезпечують йому місце серед народів з великим історичним і культурним минулим. Розвивайте свої таланти і використовуйте їх для збагачення культурних цінностів України. Дбайте про збереження пам'яток української культури, церков, зокрема загроженої Києво-Печерської Лаври. Плекайте в усіх ділянках життя УКРАЇНСЬКУ МОВУ!

Протиставтеся намаганням московських централістів-шовіністів знищити українську культуру і присвоїти собі наше історичне минуле. Вони йдуть слідами царської Росії, яка присвоїла собі Княжу добу історії нашого народу, зфальшувала добу Гетьманщини, присвоїла собі розвиток Української Православної Церкви в Україні, і в нових шатах повторює валуєвські й емські укази, спрямовані на загибель української мови і культури. Від Вашої гідної постави залежить "бути чи не бути" українському народові. Дбайте, щоб в історії нашого народу Ви були записані як його оборонці, а не гробокопателі!

Українські Професіоналісти, керівники народнього господарства!

Україна під сучасну пору стала тереном економічного визиску московським центром. Вона не має права вирішувати справ господарського й індустріяльного розвитку країни без фактичної апробати московського центру. Український народ позбавлений права вільного користування природними багатствами своєї землі. Короткозора політика експлуатації ресурсів України, повна безвідповідальність на відтинку екологічних умов і потреб, виснажування і відсутність консервації українських ґрунтів — все це, вже в недалекому майбутньому, становить величезні небезпеки для українського народнього господарства.

З доручення Москви, без належного знання і досвіду, в Україні розбудовано мережу атомних станцій, без дотримання прийнятих в індустріяльних країнах стандартів, без відповідної підготовки технічного персоналу, що в висліді довело до найбільшої дотепер в світі атомної катастрофи в Чорнобилі. Нема запоруки, що ця трагедія не повториться і в інших, нашвидко побудованих атомних комплексах і що велика частина України і її ґрунтів не опиняться під загорозою стати "мертвим морем" чи "диким полем"!

Тому ми звертаємося до Вас з апелем — бороніть інтереси українського народу і його народнього господарства.

Ми віримо, що вже недалекий той час, коли Вам прийдеться у своїй власній суверенній державі відбудовувати народнє господарство для благ українського народу, а не його поневолювачів.

Українські Робітники!

Минає 70 років від тієї трагічної пори, як комуністична Москва військовою силою і брехливою пропаґандою насильно замінила народом обрану владу Української Народньої Республіки своїми вислужниками в уряді УРСР. Ленін обіцяв українським робітникам власність підприємств і владу в державі. Замість цього власність підприємств опинилася в руках держави-капіталіста, а влада — в руках комуністичної партійної бюрократії. Позбовлені права організувати вільні професійні спілки для захисту Ваших прав, Ви стали жертвою нечуваної експлуатації.

Не дозволяйте надалі безкарно експлуатувати Вас. Домагайтеся справедливої винагороди за Ваш труд. Творіть свої профспілки, так, як це зробили польські робітники чи мадярські професіоналісти.

Скористайте з права розреклямованої “демократизації” і обирайте провід власних профспілок, а не партією накинених кандидатів. Змагайтеся разом з усім українським народом за свобідну державу українського народу, бо лише в ній будуть забезпечені всі належні Вам права!

Українські Селяни-Колгоспники!

Московська колоніяльна система терором і мільйонами жертв штучного голоду в Україні в 1932-33 роках загнала Ваших батьків і дідів у нечуване в історії XX століття закріпачення. Від них відібрано землю, голосно обіцяну їм в часі революції, землю, що була джерелом не тільки плодів сільського господарства і добробуту України, але й Вашої і Ваших предків особливої в світі культури й побуту.

Колись українське селянство було зразком здорового суспільства з глибокими морально-етичними основами в житті. Тепер селян перетворено на робітників на землі, і вони не спроможні забезпечити необхідними плодами землі хоча б власного населення країни тоді, як колись у минулому Україну називали “житницею Европи”. Чому? Хто несе вину за це? Кого треба притягнути до відповідальности і поставити на суд історії?

Не Вас, Брати і Сестри, а тих, які знищили українське селянство, тих що відповідають за мільйони невинних жертв голоду в Україні.

Тож домагайтеся права стати дійсними господарями своєї землі і користуватися її плодами. Домагайтеся відкрити не тільки "білі плями" історії, а жахливі картини сталінського і його опричників терору в Україні. Домагайтеся суду над найбільшими злочинцями нашого століття, відвічальними за голод в Україні, зокрема над живим ще сталінським сатрапом Кагановичем і його помічниками з кремлівської кліки.

Українські Старшини і Вояки!

Вас заставляють хоронити кордон СССР, завойовувати чужі землі і поневолювати чужі народи. Скільки пролилось невинної крови в далекому Афґаністані, Анґолії, Етіопії чи інших країнах світу, куди посилали Вас кремлівські можновладці. Чому ж це так, що далеко від рідної української землі Ви виконуєте військову службу? Не в інтересах українського народу, а в інтересах панівної кліки в Москві Вас заставлють воювати. Вам кажуть поборювати борців за національні й державні права багатьох народів. Вам кажуть бути сліпими виконавцями волі московського імперіялістичного центру, який мріє про опанування всього світу. Не з ними, а з тими, кого хочуть поневолити, повинні бути Ваші симпатії. Будьте уважні й поступайте по змозі по-людськи з населенням країн, на території яких відбуваєте свою військову службу. Дайте по змозі зрозуміти тим народам, що Ви є синами українського народу, який перший впав жертвою московського поневолення, і що в боротьбі проти нього клали свої голови найкращі сини України.

Вивчайте військове діло, та будьте готові разом з волелюбними народами стати до боротьби з московською тиранією для визволення всіх поневолених народів, в тому ж і Українського Народу. Готуйтеся до його визволення і до закріплення його суверенної держави!

Українська Молоде!

Тобі судилось жити в добі нечуваного розвитку техніки й науки, нових здобутків людства, які відкривають перспективи світлого й щасливого майбутнього. Одначе, передумовою особистого й індивідуального життя є свобода твого рідного народу і гідність людини.

Погляньте на Україну, Вашу і нашу єдину Батьківщину. Вона є членом Організації Об'єднаних Націй — але вона не є вільною.

Навіть у трагічні дні чорнобильської атомної катастрофи т. зв. уряд УРСР мовчав і чекав на рішення московського центру, який аж на восьмий день проголосив евакуацію невинного населення із затроєної радіяцією полоси. Чи такої влади потрібно в Україні? Ні!

В Україні потоптана національна і людська гідність. В якій іншій країні світу рідна мова її не має державного статусу? Чому в Україні насильно русифікуються всі ділянки життя? Тому, що вона є під контролем московського окупаційного центру.

Молодь у світі є носіями нових ідей, є борцями за поступ і за свободу.

Тобі судилось підняти прапори боротьби за універсальні права українського народу. Перед народом і перед історією сповніть це завдання! Ставайте в ряди відважних, які змагаються за свободу українського народу і за право жити суверенним державним життям на новій землі. Всі ознаки вказують на те, що Вашому поколінню суджено виграти історичний змаг за Українську Правду, за Свободу і Гідність української людини і народу.

Українські Націоналісти і Націоналістки!

Вам, яким судилось пройти шлях революційно-підпільної боротьби, чи довгими роками діяти в глибокому підпіллі, чи врешті тим із Вас, які пройшли і проходите тернистий шлях тюрем, концтаборів і заслання в далеких від батьківської землі краях, — ми, учасники XI ВЗУН, засилаємо наш дружній привіт і вияви глибокої пошани.

Ми розуміємо, як важко діяти Вам, "когорті безіменних", і що про Вашу дію дуже мало знає світ. Але про Вас і про Вашу дію знаємо ми і знає український народ. Знає про неї і наш ворог — окупант України, який переміг мілітарною силою багато країн, але він не в силі перемогти Ваших ідей.

Ідеалом українського націоналізму є ідеали визволення, ідеали світлого майбутнього нашого народу.

Це ідеали, що за них віддав своє життя перший Голова Проводу Українських Націоналістів полк. Євген Коновалець, убитий Москвою, що служив і служить дороговказом для його наслідників.

Беззастережно вірний тим ідеалам наш теперішній Голова Микола Плав'юк, він на XI ВЗУН змалював візію нашої визвольної боротьби на майбутнє; він закликає нас усіх жертвенною працею приспішити час перемоги Української Правди.

Боротьба за права і свободу українського народу —об'єднує

всіх українських патріотів в Україні і поза нею. Вона знаходить щораз то ширше зрозуміння в світі.

Тому єднаймо наші сили в суцільний фронт боротьби за розвал совєтської тюрми народів, за перемогу поневолених народів, за мирне співжиття тих народів і їхніх суверенних держав!

ЗА ДЕРЖАВНУ САМОСТІЙНІСТЬ УКРАЇНИ! ЗА УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ — СПІЛЬНЕ ДОБРО ВСІХ ЇЇ ГРОМАДЯН!

Президія XI-ого Великого Збору
Українських Націоналістів

Травень 1988 року

"Постійне страждання і щоденна рутина т. зв. нормального життя мають те спільне, що часто й у багатьох викликають враження, наче б життя стояло на місці, наче б у нас і довкола нас нічого не мінялося. Горе тій одиниці, а ще більше тій організації, зокрема політичній, яка намагалась би жити й діяти під враженням, що життя застигло.

Не менше горе тим, хто бачить зміни в світі, а не хоче їх бачити в українській спільноті та не витягає з них висновків"

Голова ПУН Олег ШТУЛЬ-ЖДАНОВИЧ

(Із матеріялів VII Великого Збору Українських Націоналістів: "Україна спільне добро всіх її громадян")

УСТРІЙ
ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ
СХВАЛЕНИЙ X ВЗУН

ВСТУП

Організація Українських Націоналістів — це організована форма українського націоналізму в боротьбі за національне й соціяльне визволення українського народу.

Організація Українських Націоналістів є передовою ланкою у продовжуванні чинних змагань українського народу за привернення, закріплення та збереження суверенности й соборности української держави.

Устрій Організації Українських Націоналістів дає основні засади її внутрішнього правопорядку, з окресленням прав та обов'язків її членства і з визначенням завдань та функції її окремих органів.

Устрій доповнюють Правильники окремих органів, що визначують завдання, компетенції і взаємовідносини тих органів та їх членів.

СТРУКТУРА ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

І. ЧЛЕНСТВО

1. Членом Організації Українських Націоналістів може стати особа українського роду по скінченні 18 років життя, що:

а/ понад усе ставить добро української нації, визнає ідеологію і політичну програму Організації Українських Націоналістів та виявить ідеологічну і практичну підготованість до праці в організації;

б/ буде прийнята в членство рішенням відповідних керівних органів Організації Українських Націоналістів після відповідньої підготовки;

в/ зложить членське приречення;

2. Обов'язки члена Організації Українських Націоналістів:

а/ плекати високі моральні і громадські прикмети і постійно працювати над скріпленням їх і

підвищенням та поглибленням своєї політичної освіти;

б/ своїм зразковим життям і діяльністю зміцнювати авторитет Організації Українських Націоналістів серед української суспільности;

в/ бути готовим сумлінно виконувати свої обов'язки та доручення Проводу, видавані на підставі політичної програми й законодатних актів Організації Українських Націоналістів;

г/ зберігати організаційні таємниці.

3. Членові Організації Українських Націоналістів прислогувують права активні й пасивні.

До активних належить можливість впливати передбаченими в Устрої способами на рішення й діяльність Організації Українських Націоналістів.

До пасивних — бути обраним чи призначеним на кожен, навіть найвищий, пост у керівних органах Організації Українських Націоналістів.

4. Кандидатами в члени ОУН можуть бути особи українського роду, яким сповнилось 18 років життя і які зложать заяву — бажання стати членами ОУН. Час їхньої кандидатури триває так довго, як цього потрібно для виявлення особистих прикмет та ідеологічного і політичного підготовлення кандидата.

5. Вибуття члена з Організації Українських Націоналістів може наступити:

а/ через звільнення на його бажання;

б/ через виключення рішенням Генерального Суду. Виключеному членові прислуговує право відклику до ВЗУН.

Після вибуття з Організації Українських Націоналістів колишній її член зобов'язаний і надалі зберігати організаційні таємниці.

II. ОРГАНІЗАЦІЙНА МЕРЕЖА

1. Організація Українських Націоналістів має окрему систему в Україні в умовах ворожого поневолення.

Нормується вона кожночасними постановами Голови Проводу Українських Націоналістів після вислухання думки відповідальних за працю в Україні осіб.

2. Найвищими територіяльними одиницями організаційної мережі поза межами України є Терени, що відповідають територіям держав, на яких є українське поселення.

3. Діяльністю Організації Українських Націоналістів у Теренах кермують Теренові Проводи з Тереновими Провідниками на чолі.

Теренових Провідників і Теренові Проводи ОУН вибирають Теренові Конференції членів ОУН, або їх іменує Голова ПУН на пропозицію Організаційного Референта ПУН.

4. Теренові Провідники підлягають Організаційному Референтові ПУН і перед ним

відповідають за свою діяльність.

У своїй діяльності Теренові Проводи керуються Правильником, що його схвалює Провід Українських Націоналістів.

5. Теренові Конференції скликають Теренові Провідники щонайменше раз у рік. До компетенцій Теренових Конференцій належить:

а/ заслухати звіт Теренового Проводу;

б/ приймати резолюції в справах поставлених на розгляд Теренової Конференції;

в/ вибирати делеґатів на ВЗУН по одному від Терену до 15 членів, а понад 15 — одного додаткового делеґата від кожної започаткованої 15-тки числа членів Терену.

г/ вибирати Теренового Провідника ОУН і членів Теренових Проводів ОУН.

III. ВЕЛИКИЙ ЗБІР УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ (ВЗУН)

1. Найвищою законодатною установою Організації Українських Націоналістів є Великий Збір Українських Націоналістів.

2. Членами Великого Збору Українських Націоналістів є:

а/ Голова ПУН, Заступники Голови ПУН і члени ПУН;

б/ Голова Сенату ОУН і сенатори ОУН;

в/ Головний Контрольний ОУН і члени Головної Контролі;

г/ Голова Генерального Суду ОУН і члени Генерального Суду ОУН;

ґ/ делеґати націоналістичного активу в Україні;

д/ Теренові Провідники;

е/ делеґати націоналістичного активу в Теренах, по одному делеґатові від кожних 15 членів, а понад 15 — від кожної започаткованої 15-ти членів Терену; при чому з кожного Терену повинен бути принайменше один делеґат;

є/ представники співдіючих установ на правах делеґатів і гості, яких запросить ПУН, при чому число всіх запрошених не може перевищувати однієї третини числа делеґатів на ВЗУН.

ж/ гостями ВЗУН можуть бути члени ОУН, чи кандидати в члени ОУН, що їх запросить Голова ПУН. Спосіб покликання і їхні права окреслює Правильник ВЗУН.

3. В обсяг компетенції Великого Збору Українських Націоналістів входять:

а/ вибір Голови, Заступників Голови, членів Проводу Українських Націоналістів;

б/ вибір Голови і членів Сенату ОУН;

в/ вибір Головного Контрольного ОУН і членів Головної Контролі ОУН;

г/ вибір Голови і членів Генерального Суду ОУН;

ґ/ вислухувати та приймати до відома звідомлення Голови ПУН, членів ПУН, Голови

Сенату ОУН, Головного Контрольного ОУН та Голови Генерального Суду ОУН;

д/ визначувати ідеологічні засади Організації Українських Націоналістів і схвалювати політичну програму ОУН, її зміни та доповнення;

е/ схвалювати Устрій Організації Українських Націоналістів, його зміни та доповнення;

є/ схвалювати бюджети Головних Керівних Органів ОУН;

ж/ схвалювати спеціяльні повновласті для Голови ПУН і для Проводу Українських Націоналістів та інших Головних Керівних Органів ОУН на час між двома Великими Зборами Українських Націоналістів.

4. Великий Збір Українських Націоналістів скликає голова ПУН, що чотири роки.

В надзвичайних випадках Голова ПУН може прискорити реченець скликання ВЗУН з власної ініціятиви, або на пропозицію Проводу Українських Націоналістів,Сенату ОУН, Головної Контролі ОУН чи Генерального Суду ОУН.

Скликання ВЗУН має бути подане до відома щонайменше на шість місяців перед датою його початку.

5. Надзвичайний Великий Збір Українських Націоналістів мусить бути скликаний на однодушну вимогу Проводу Українських Націоналістів, або на вимогу більшости членів ПУН, Сенату ОУН, Головної Контролі ОУН і Генерального Суду ОУН разом узятих, не пізніше трьох місяців від дня зголошення вимоги скликання Надзвичайного Великого Збору.

6. Великим Збором Українських Націоналістів проводить його Президія в складі Голови, двох його Заступників і двох Секретарів. Президію обирає ВЗУН на пропозицію Комісії Підготови ВЗУН.

Праці ВЗУН відбуваються згідно з його Правильником.

До правосильности ухвал і виборів на ВЗУН потрібна звичайна більшість голосів присутніх зареєстрованих учасників ВЗУН.

Зміни в програмі й устрої Організації Українських Націоналістів вимагають кваліфікованої більшости двох третин зареєстрованих учасників ВЗУН.

IV. ГОЛОВА ПРОВОДУ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

1. Голову Проводу Українських Націоналістів обирає Великий Збір Українських Націоналістів.

Він виконує свої обов'язки до моменту передачі їх новообраному Голові ПУН.

Обраний Голова ПУН складає присягу на руки голови Президії ВЗУН.

За свою діяльність Голова ПУН відповідає перед Великим

Збором Українських Націоналістів.

2. Голова Проводу Українських Націоналістів:

а/ репрезентує назовні Організацію Українських Націоналістів;

б/ веде Організацію Українських Націоналістів згідно з напрямними, що їх схвалюють законодатні органи ОУН;

в/ кермує працею Проводу Українських Націоналістів, скликує його засідання і проводить ними, приймає звіти від членів ПУН.

Ці його функції та способи діяння точніше означені у Правильнику ПУН;

г/ скликує Великий Збір Українських Націоналістів;

ґ/ в порозумінні з ПУН призначує, або зміняє уповажнених для окремих ділянок праці ПУН. Права й обов'язки уповажнених ПУН окреслює Правильник ПУН.

д/ Голові ПУН прислуговує право дарувати кару, наложену судівництвом ОУН.

3. На випадок смерти, уступлення, або іншої постійної перешкоди Голови ПУН у виконуванні своїх обов'язків, обов'язки Голови ПУН перебирає Колеґія Заступників Голови ПУН, вибраних на ВЗУН, яка діє під проводом найстаршого віком заступника Голови ПУН і найпізніше до одного року скликає ВЗУН для вибору Голови ПУН і інших справ передбачених Устроєм ОУН.

4. Для виняткових ситуацій та випадків ВЗУН може наділяти Голову ПУН окремими повновластями у веденні Організації Українських Націоналістів.

V. ПРОВІД УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

1. До Проводу Українських Націоналістів входять:

Голова ПУН, Заступники Голови ПУН, в число яких входить кожночасний голова ІСНО, секретар, члени ПУН, яких обирає ВЗУН на внесок Номінаційної Комісії. Число Заступників і членів ПУН визначує кожночасний ВЗУН, а розподіл функцій між ними визначує Голова ПУН.

Голова ПУН і члени ПУН виконують свої обов'язки до хвилини передачі їх новообраному Проводові Українських Націоналістів.

2. Провід Українських Націоналістів є виконною установою Організації Українських Націоналістів.

ПУН діє на підставі схвалень і напрямних ВЗУН.

У своїй діяльності ПУН керується Правильником схваленим на засіданні ПУН.

3. Засідання Проводу Українських Націоналістів відбуваються в міру потреби.

У засіданнях ПУН мають право брати участь з дорадчим голосом:

а/ Голова і члени Сенату ОУН, Головний Контрольний і члени Головної Контролі ОУН, Голова і члени Генерального Суду ОУН;

б/ на запрошення Голови ПУН у засіданнях ПУН можуть брати участь Голови приналежних до Українського Національного Руху організацій або делеґати від них, по одному від кожної.

Постанови на засіданнях ПУН приймаються звичайною більшістю голосів.

Ближчі постанови про скликування і відбування засідань Проводу Українських Націоналістів містяться в Правильнику ПУН.

4. З Проводу Українських Націоналістів можна вийти:

а/ добровільно — за згодою ПУН;

б/ примусово — через виключення, або покарання Судом ОУН.

Виключеному, або покараному членові ПУН прислуговує право відклику до ВЗУН.

VI. СЕНАТ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

1. Сенат ОУН складається з Голови і членів Сенату ОУН.

Голову й заступника Голови Сенату обирає ВЗУН і перед ним вони відповідають за свою діяльність.

Голова Сенату виконує свої обов'язки до хвилини передачі їх новообраному Голові на черговому ВЗУН.

Члени Сенату ОУН обираються доживотно.

2. До прав та обов'язків Сенату ОУН належить:

а/ висловлювати перед Головними Керівними Органами ОУН свою думку про всякі актуальні й поточні справи діяльности ОУН;

б/ співпрацювати з ПУН у розроблюванні ідеологічних основ, програмових настанов та практичних концепцій у діяльності ОУН, що їх опрацьовують окремі комісії Сенату;

в/ пропонувати Голові ПУН скликання ВЗУН;

г/ Голова Сенату ОУН пропонує голів комісій в порозумінні з Головою ПУН, та змінює їх в разі потреби.

3. Праця в Сенаті ОУН, наступництво Голови Сенату в разі його смерти, тривалої хвороби, або іншої неможливости виконувати свої обов'язки окреслені в Правильнику Сенату ОУН, схваленому на засіданнях Сенату ОУН.

VII. КОНТРОЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

1. Контрольними установами ОУН є:

а/ Головна Контроля ОУН;

б/ відпоручники Головної Контролі ОУН.

2. Головна Контроля ОУН складається з Головного Контрольного та двох членів.

Головного Контрольного і двох членів обирає ВЗУН і

перед ним вони є відповідальні.

Головний Контрольний і члени Головної Контролі ОУН діють до хвилини обрання нового Головного Контрольного і членів на черговому ВЗУН.

3. Відпоручників Головної Контролі ОУН покликає і настановляє Головний Контрольний у міру потреби. Ближче окреслює це Правильник Головної Контролі, схвалений на засіданні Головної Контролі ОУН.

4. Головна Контроля у своїй діяльності незалежна від інших органів ОУН.

Головний Контрольний і двоє членів Головної Контролі ОУН не можуть сполучати своєї функції з іншими керівними постами в ОУН.

5. Завданням Головної Контролі є перевіряти всю діяльність ОУН.

6. Висліди контролі діяльности ОУН Головний Контрольний подає до відома Голові ПУН, Голові Сенату ОУН і Голові Генерального Суду ОУН. Звідомлення зо своєї діяльности складає він перед ВЗУН.

7. Головний Контрольний і члени Головної Контролі ОУН мають право брати участь з дорадчим голосом у засіданнях ПУН і Сенату ОУН.

8. В разі потреби. Головний Контрольний може пропонувати Голові ПУН передчасне скликання ВЗУН.

9. На випадок смерти, тривалої недуги, або іншої причини постійної неможливости виконувати свої обов'язки, наступство на пості Головного Контрольного окреслює Правильник Головної Контролі ОУН.

VIII. СУДІВНИЦТВО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

1. Судівництво Організації Українських Націоналістів спирається на засаді незалежности від інших органів ОУН.

2. Судовими органами ОУН є:

а/ Генеральний Суд ОУН;

б/ Звичайні Суди ОУН;

3. Генеральний Суд ОУН складається з Голови та двох членів Суду. Голову і двох членів Генерального Суду ОУН обирає ВЗУН і перед ним вони відповідають за свою діяльність.

4. Звичайні Суди ОУН настановляє Голова Генерального суду для кожного випадку окремо.

5. Побудова, склад і компетенції судових установ ОУН окреслені в Правильнику Судівництва ОУН, схваленому на засіданні Генерального Суду ОУН.

6. До завдань Судівництва ОУН належить:

а/ переводити слідство в справах предложених йому іншими органами ОУН;

б/ розглядати справи за провини супроти Організації Українських Націоналістів і злочини супроти визвольної боротьби Української Нації;

в/ на внесення ВЗУН або Голови ПУН чи Головного Контрольного ОУН або Голови Сенату ОУН подавати офіційну інтерпретацію Устрою і Правильників ОУН.

г/ Члени Генерального Суду ОУН не можуть сполучати свого становища з іншими керівними поставами в ОУН.

8. Голова і члени Генерального Суду ОУН мають право брати участь з дорадчим голосом у засіданнях ПУН і Сенату ОУН.

9. Голова Генерального Суду ОУН подає до відома Голові ПУН звідомлення зо своєї праці, а на ВЗУН складає з неї вичерпаний звіт.

10. Наступництво на пості Голови Генерального Суду ОУН на випадок його смерти, тривалої недуги або постійної неможливости виконувати свої обов'язки окреслює Правильник Судівництва ОУН.

IX. ПЕРЕХІДНІ ПОСТАНОВИ

1. На час до найближчого ВЗУН покликується до життя Конференцію Головних Керівних Органів Організації Українських Націоналістів.

2. В склад Конференції Головних Керівних Органів Організації Українських Націоналістів входять:

а/ Голова ПУН, його Заступники і члени ПУН;

б/ Голова і члени Сенату ОУН;

в/ Головний Контрольний і члени Головної Контролі ОУН;

г/ Голова і члени Генерального Суду ОУН.

3. До компетенції Конференції Головних Керівних Органів Організації Українських Націоналістів належать усі справи застережені для ВЗУН, за вийнятком вибору Голови ПУН, зміни Устрою ОУН і розв'язання ОУН.

4. Конференцію Головних Керівних Органів ОУН скликає Голова ПУН.

5. Конференція Головних Керівних Органів ОУН схвалює Правильник своєї діяльности.

6. Генеральний Суд ОУН має обов'язок після кожного ВЗУН перевірити всі правильники і запропонувати ПУН провести всі необхідні зміни, в згоді з тими поправками, які до Устрою ОУН схвалив ВЗУН.

7. Генеральний Суд ОУН опрацює правильник Референдум, яким слід послуговуватися на випадок, коли б принайменше 51% управнених делеґатів не міг брати участи з важливих причин в Теренових Конференціях ОУН, Конференції Головних Керівних Органів ОУН і ВЗУН. Цей Правильник входить в силу після затвердження Проводом Українських Націоналістів і опублікування його на сторінках "Сурми".

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИЦТВ "САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНИ"

Австралія:
Mr. Г. Topchij
93 Blamey Cr.
Campbell, Canberra, A.C.T. 2601
AUSTRALIA

Австрія:
"Ukrainske Slovo"
Dresdner Str. 124
1200 Wien 20
AUSTRIA

Англія:
Mr. O. Semeniuk
41 Fairfield Ter.
Bradford, West Yorkshire BD95AW
ENGLAND

Арґентіна:
Mr. B. Kowal
Rivadaria 1569
1033 Buenos Aires
ARGENTINA

Бельґія:
Mrs. Lidia Demtchouk
174, Rue Moquee
4190 Ouffet
BELGIUM

Бразілія:
Mr. W. Czmyr
Augusto Stellfeld 795
80001 Curitiba, Parana
BRAZIL

Венесуеля:
Mr. F. S. Woyzechiwsky
Calle El Lindero
Esq. Pasaje 16 No. 40-01
Paroqia Sucre, Catia 1030 Caracas
VENEZUELA

З С А:
"Independent Ukraine"
2315 West Chicago Ave.
Chicago, Il. 60622
U S A

Німеччина:
Dr. Y. Makoweckyj
Ayinger Str. 23
8000 Muenchen 80
WEST GERMANY

Нова Зеляндія:
Mr. W. Krechowec
49 Fontenoy St.
Mt. Albert, Auckland 23
NEW ZEALAND

Франція:
Mr. B. Moulek
2, Ronte de Montfermeil
77500 Chelles
FRANCE

Чіле:
Dr. Borys M. Didyk
P.O.B. 943
Vina Del MAR
CHILE

Швайцарія:
T. T. Hryciuk
22, Rue de Vermont
1202 Geneve
SWITZERLAND

Канада:

Вінніпеґ:
Mr. W. Zacharchuk
557 Enniskullen Ave.
Winnipeg, Man. R2VOJ5
CANADA

Торонто:
Mr. A. Moskaluk
48 Simcoe Rd.
Bradford, Ont. L3Z2A6
CANADA

Монтреаль:
Mr. J. Chochlach
7753 Jean Chevalier St.
La Salle, Que., H8N2X8
CANADA

Річна передплата $15.00

THE NEW PATHWAY PUBLISHING Co.

297 College Street
Toronto, Ontario
M5T 1S2

Printed in Canada

